A 470

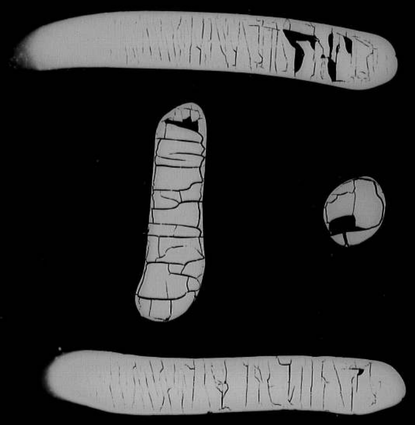

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

MIKROFILMTÁR

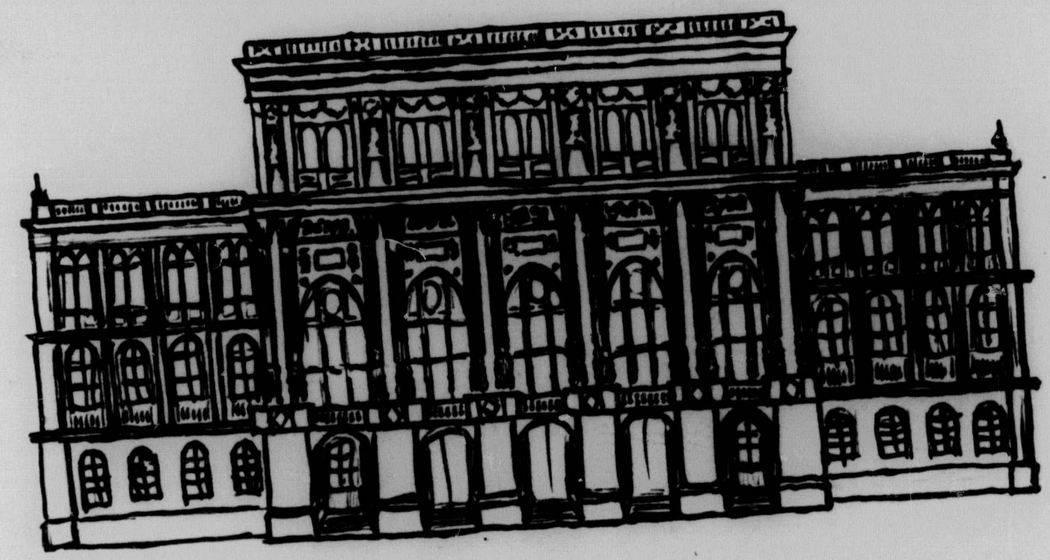

BUDAPEST

A BIBLIOTHECA ACADEMIAE SCIENTIARUM HUNGARICAE

1959

FOTO: SZ. É.

2

MTAK – KÉZIRATTÁR

1

MAGYAR IRODALOM

LEVELEZÉS

4º

80.

TOLDY FERENC

LEVÉLTÁRCÁJA

XXV.

„L"

1

M. Irod.
[Levelezés.]
4°
80. szám.

M. Irodalom. 4 drót

80.

[Levelezés.] [I – LIX. köt.]

Toldy F. levél tárczája.

XXV., Kötet.	Lackner István	1 levele.
	Laky Demeter	7 "
	Lamberg E. L.	6 "
	Lauffer	1 "
	Lauka Gusztáv	1 "
	Lányi Károly	11 "
	Lebolinz János	1 "
	Leffelhofer György	1 "
	Légrády Imre	3 "
	Leitner	1 "
	Lengyel József	1 "
	Lenhossek	1 "
	Lépsényi Dániel	1 "
	Lévay József	2 "
	Lichner Pál	8 "
	Lindner Ernő	4 "
	Linzbauer prof.	7 "
	Lippert József	1 "
	Litsi Ferencz	1 "
	Lonkay Antal	4 "
	Lonovics Imre	1 "
	" József érsek	2 "
	Lónyai Menyhért	1 "
	Lorberer Adalbert	1 "
	Lőrkay Boka	1 "

Lovassy

M. Irod.
Levéltár
80 Szám.

Losvecz Lajos	1	levele
Losy Pál	1	"
Loudon János	1	"
Löw Lipót	1	"

29 levelektől 73 levél.

Régi jelzés: 207. Szám.

Tekintetes Úr!

Azon tárgyak közt, melyek a Kisfaludy-Társaságnak az 1846ki Febr-
uár 8kán tartatott, s a Társaság Évlapjai VII kötetében elsorozott
közülében előfordultanak, Chászár Ferencz társtag által, még az
azon évi Januar 24ki ülésben indítványozott, rendkivüli jutalom-
díjra „a Szonetti elmélete s története" hirdettetni, egyszersmind
a várható munkák beküldetésének határnapjául, az ugyan azon
évi Novemberhó 20ka tüzetvén ki — Azonban

Miféle eredményt hozott légyen imi e hirdetés az iminti e
réntett czélra nézve? vagy is: tüldödtek-e be dolgozatok ezen
tárdére illetőleg a kitett határidőre? — és ha igy: tehát jöttek-e
ilyenek a szokásos vizsgálati vizsga alá? — vagy dolgozatok-
nak netaláni hiánya miatt, azon határidő talán meghosszab
bitatott? — a vagy miegyéb történhetett? Mind ezek homályban
vannak előttem, sőtén miután a mondott közülés foglalkozása sin-
nen (t. i. az elnöki, és Chászár Ferenczneki ülési szavalatait ide
értve) a' fent felhozott, s az 1846ik évi folytán közre bocsátott VII.
kötetben be fejezve; a VIII. kötet pedig, még eddig (valamint er-
ről értesülve vagyok) a nyomda útján napvilágot nem látott.

Azért az itt szóba hozott versenyzési feladat történetéről, vagy eredményéről bizonyos tekintetben ohajtott tudomás-
szerzés végett, előbb ugyan t. Arany János társasági Igazgató,
utóbb pedig t. Greguss Ágoston társasági Titoknok urakat, betegségem által három folytonos őrzésével terhelt helyzetemben, bi-
zalmas irataimmal megkeresztem ugyan; de azoknak mindegyi
ke, a leveleimi kézhezfolgáltatásával megbizott emberem előtt
tett szóbeli nyilatkozata szerint, egyenesen Kegyedre, mint azon e-
gyénre hivatkozott, a ki, u. m. az emlékezetbe jövő időben a'

Társaság dolgainak tiszteti minőségbeni vezetője, az általam támasztatott kérdést kölcsönösen megoldhatja.

Ezekhez képest bocsánatát várom jelen megkérő soraimnak, melyeket bizalomteljesen a végett kívántam útnak bocsátani, hogy ezek az ismételve felemlített értesítetésemet Kegyed' szívességétől kieszközöljék. Többire

Fogadja Kegyed ez' úttal igaz tiszteletem' nyilvánításán, melyek, mielőbbi becses megnyugtató válasza' elvárása mellett, további szives jóvoltiba ajánlottan, maradok

Kegyed'

Pesten Májushó 26án 1862.

alázatos szolgája

Lakner István
h. ügyéd

l. az Üllői úton, 86. sz. alatti b.
Podmaniczky féle házban —
Udvari sz. 3.

4

Különösen tisztelt
Tekintetes Úr!

Azon páratlan honfi-buzgalom, melyhez Tek. Urasságod nemzeti irodalmunk ügyében fáradozik, maga elégséges arra, hogy jelen helyzetemben Tek. Urasságod nemes jó szivéhez forduljak; de fölbátorít erre amaz nyájasság is, melyhez Tek. Urasságod a nevemben tisztelgett Greiznert fogadá s utasítá. Én ugyanis egy irályrendszert készítettem, mit jelenleg sajtó alá szándékozom bocsátani; de lakhelyemet még most el nem hagyhatván, kénytelen vagyok a' sajtó körüli intézkedésre nézve Tek. Urasságodhoz hasonló nemes lelkek közbenjárását tisztelettel fölkérni.

Jól tudom, milly drágák Tek. Urasságod perczei nemzeti irodalmunknak; azért e' szent érdek rovására nem is akarom azokat nagyon megrabolni, s csak arra kérem bizodalmasan Tek. Urasságodat: méltóztassék, tetszése szerint választandó nyomdászszal, művem kinyomatására nézve alkura lépni, mindenben saját ízlését s meggyőződését követve épen úgy, mintha tulajdona ebből intézkednék. Én sem az alak, sem egyéb mellékes körülményre nézve, nem fogok korlátot: Tek. Urasságod e' tárgyban ugyis mindnyájunk fölött áll. Csak arra kérem egész tisztelettel Tek. Urasságodat, hogy a' mű kiállítását legfölebb Augusztus végéig méltóztassék kikötni úgy, hogy a' más füzött példányok szétküldetését Septemberek elején megkezdhessem. Aztán az alku föltételeit méltóztassék velem közölni, s ha talán a' nyomatási díjában bizonyos pénzösszegnek előlegezése kötetnék ki, azt tudtára lekülöndem Tek. Urasságodhoz. – Tudomásul jelentem, miszerint Müller Emil 1000 példányról egy-egy nyomdai ívért 24 krajczár-számot említ egy levelében, arontúl pedig 1 ft. 20 krban gondolnak, s a' nyomatási összeg költség felét kezesben, másik felét pedig akkor kivánná, midőn a' munkának fele más kilenczed nyomva. Ez ellen semmi kifogásom; csak kívánnám, ha Tek. Urasságod is jónak látná: a' művet 1500,

példámban nemarni-ezek közöt vag 50 díszpéldány velünre-
y ar alkut e szerint kötteni.- A kéziratot azon ifju barátom
tol küldöttem, ki által e tárgyban már felkértem Tek. Urat
gyat, s ő saladéktalanul közhetőnek azt. Most ősin ze
magyar hizeálommal még csak azért kérem Tek. Urat ago
dót, ha bakvot foglalkodásai a' munkám körüli intézkedé
megirátrában gátolnák, méltóztatnék azt emlésen ifjú
barátommal közölni, s általa nekem megiratni.

Meg kell még emlitenem, hog itt küldött kéziratomban
még nincs az egész mü befejezve. Még hátra van a költészet
ászták, de mely rövid időn fogva végén lesz, s tüstént remélem
fejét helyére küldendem, a tartalomjegzékkel együtt, mi
a munka végén állandó,- mert az itt küldött csak az első fő
ét fejezetek általános jegzékét foglalja magában.- Ezen
utolsó osztály csak néhány ivnyi ivre terjedend.

Szives tudósitást Arvay Gergelytől, ki jelen leg, mint
garadjági kormanyzó, Csornai lakhásam.

Gyönyörbe hizedalmas kéréseimet legmélyebb tisztelette
vegyük

Tekintetes Urnak jámbor szolgája

Csornán (Győr fele)
Jun. 12. 1854.

örök hálára kötelezettje
Laky Demeter
premontrei kanonok.

Különösen tisztelt
Tekintetes Ur!

Lreßner ur által értesülvén Tekintetes, Uraságod azon nyilatkozatáról, miszerint nyomtási költséget fedezésére ezuttal 200 pengő forint fizetségeltetnék, tiszteletek azon 200 pgő forintnyi összeget Csóti körben vendtársan által Tekintetes Urasághoz tisztelemel leküldeni. Határozván a kézirat sürgősmaradt lreßer is, egyuttal ide mellékelni.

Igen nagy örömmel s hálás szívvel értem Lreßner barátomtól ama nemes gondot, mellyel Tekintetes, Uraságod igényteljen művemre fordítani kegyeskedik. Fogadja Tekintetes, Uraságod legforróbb köszönetemet ki mély tisztelemel vagyok

Tekintetes, Uraságodnak

Csorna Jul. 21. 1844.

örök tisztelője
Laky Demeter

3

Györe Aug. 2. 1854.

Különösen tisztelt
Tekintetes Ur!

Sietve irom e' választ soraimra, mert ajtóm előtt áll a' St. Miklóshoz, s félig már eléne-tettek fölösen az elmegyek-la' szóba-t.
Ugyan is a' magas kormány utasítására Lri-majról egy hivatalos értesítvény jött Preposton-hoz, mellyben reám is Sebely társamra szinte gyüt nyomorgtam. 11 évig Sülfölt vermekben iron ugy szólva mondatik, hol egyikünk a' Pla-tai (Selp statioban, másikunk a' Wiltenaui tiroltban) pénzontúi Zandába Zárapótol el. Mi-ért, és mennyi időre? Nem mondatik.
Minden percben várom a' halál hirnökét; nézz tán elibém a' nyilvános sirnak szélére tartjaimat megölelni kezdem s telkem irmá-hoz barátja s elmondani igénytelen monkáim törüli tán végtisztességemet.
A' nyomorúlt tőltségekben, vipraszteg, mellett, a' Györi praepositság adja. Akárs vala kányszer szörre leen szükség, méltóztassék Stivay Gergely Urat értesíteni s pontban küldeni Ők magyd a' munka elkészül, mint végső barát-kérésemet méltóztassék Vas Imre s Derlaky Endrét barátimat tudatni, hog örök Isten ajánljá ars; mert engem ugy elvárlatnak, hogy az Isten magja sem fér hozzám. Isten, méltóz-tassék minden olyan közeledni vaz kegyed ál-tal

tel

5 Γ.

3

2

járolapra érdemesítsen ineret. reg Könyv-
tárnak nevemben ajándék példányokat kéd-
vesteni; lelkemet adnám mindezekért, de en-
-ne tárgyik - pénznek fráste a' Jó! Kérem
arra a' kímélkedő figyelmeztetésre, melly mi-
den jóltevő veréről, rendelkezik minden
Kegyed, a' miről én sehúlen nem rendelkez-
hetem, s ha nemes nag lelkét a' mindnyájunk-
nal szemei drága munkái közt nékie jelen-
teni kegyed, kérem emlékezzék reám is, ki
szám közéről soltsa elküldöm Kegyed leg-
saját lelkemet. Bókolom kedves jó Barátnő
nő bányámat.

Ez folyandóban indítsunk el a' maga
kormányzósághoz Budára, mellyben a' vár
tudósítást rendes meghallgatásáról kérünk.
Kérem kegyedet, szej elfoglaltsásánál fogva leg
alább elővezetéjét ne feledje sürgetni! En
nag érdemem, kár lesz nekem meg élnem. En még
szeretnék parancsi erőm szerint dolgozatni.
Fogadja Kegyed szívó köszönetemet feledhetlen
szívességéért s ne feledje el a Kegyed

tiszteletes szerető
Lakyn

Roma Sept. 4. 1874.

Szerencse kívánok
Tekintetes, Ur!

Sietek kegyed igen kedves és igen becses, levelére a legelső pillanattal válaszolni. Készséggel jó szívvel mulatságomra kegyed szolgálni, tehát amit csak van parancsa ide mellékelve küldeni.

Hogyan lépjek igénybe műveimet a világ elé? Még magam sem tudom. Ha kegyed, mint e' téren legjártasabb szakértőnek találja a' becses soraiban említett módokat, én igen nagy kíváncsisággal fogadandom minden, mit e' munka érdekében tenni kegyeskedjék. Én, majd ha a mű kész lesz, Kenery fiúk által ajánlanám Simor Képviselőnek és Haas gépészénél, akkor t. i. midőn már kidolgozva nekik kísérlet példányokat is tenni is kellene alig hatóság elé adni, míg addig nem kívánják tőlem az árat? mert ennyi könyv tereghetnék kárán a' censor! Harcsa a' magyar gymnasiumok directorai s illető tanárainak igen igen jó gondolat: egy-egy példánya eleve küldeni. Tisztelettel kérem édes jó kegyedet mielőbbi értesítését e' tekintetben, igen sok intézkedni mint önnönéről intézkedik s nyujtson nekem alkalmat, hogy e' nemes barátságért hálámat az, mint arra érzem, leróhassam!

Szomszédunk jelenleg szombathelyen lakik, mint
házfőnök; a minden lakókban által is mondá,
hogy Tanúságból 6 könyvet keresztárstava vásá-
ván lakó Ürményihez, ő papírsorban jó
szolgálatra ereszen tud mutatni. Ettvagy fiatal örök
kegyed megjelenésének i egy egy pénz tisztes-
ségét kitűdi. Ez a rossz tenzü emberek, mint derék
vásárosunk, az ékes jegyzőkönyvben olvasta, hogy
1811-ben a direktorságtól administratorság-
ra alkalmaztatott, jobban szeret a birtokos,
mint a papírdarabokat!

Fogadja kegyed szíves részvétemre legforróbb
köszönetemet. Még e minden eddiginél kárhozta-
tóbb csapást is kibolle állanom, de tévedés történ-
i erőlegi! Azonban még sincs sorsa rovatokba min-
ek angyá tudunk, hogy arra külföldre confini-
rottaságnak kisebb-nagyobbra mindjárt, az a
multi Octobra 15-dikéig utam tellett volna
történni, de akkor függőben maradt e dol-
log; utóbb, t. i. mult Januárius közepén minden
ehemű confinirozásról teljesen felmentettünk
tehát ezen legutóbbi legfolyó hegyelmes amnes-
nem semmisíthetni nekem okvetlül meg?!

Ismételve kérem tisztelt Kegyedet, bocsássa
alkalmat, hogy iránta oly sokszor tanúsí-
tott nemes pártfogásáért mélyről megháláljam
hassam, kit örök tisztelettel vagyok

Kegyednek

örök hálára kötelezett

Lakyt

Corna Sept. 22. 1854.

Különösen tisztelt Tekintetes, Ur!

Értesítő becse, soraira van szerencsém mind á kívántaró 700 pőo pőr, mind legforróbb köszönetemet kegyed neme, fáradozásaiért tiszteletel átnyujtani.

Utmutató szive, kérdéseire kegyednek átalán - mint eddig - mostis, csak azt válaszolom, hogy, a' miket kegyed jó-e, czélszerünek lát, azokban méltóztassék saját meggyőződését egész szabadsággal követni. Különösen pedig:

a) A' szép kiséretre nézve. Prima, Ő Excjának; Érsekemnek; a m. minisztériumnak, sőtt kegyes Ő ngának, semmi pőrrel sat. öszvesen minez 8 példányt á Győrbe szállíttatván közös méltóztassék Kegyed föltudni, hogy ezekre kitéri levéllel ördöglappam rendelhetését kérjem.

Kegyed számára szive illyet; e' paránya örömöt engedje meg drága Kegyed!"

Aztán az Academia elnöke-ge. Teleky Ő Excja számára egyet, s ezt mély tisztelettel mellett pénzküldött kegyed átnyujtani. - Friebé' fős. Dáriolik kanonok urnak, az idemellékelt, két papirra irt levél kiséretében.

végre N. Vilax városi apátnak és ha kiben kegyed még gondolna de csak olyanoknak, kik azt mint ártatlan kedvességét tekintik, távol minden alamizsna vadászattól!

Ng. Haas tréposi Urnak pénze ilyes, az ide zárt levél kíséretében.

b.) fűzött példányt minden magyar karth. és protest. illető tanárnak, a kit gondja kegyed, lelkes a directornak is.

c.) A pesti magán gymnasiumok directorainak.

d.) Az academiai tagok közül a kiknek kegyed jónak véli.

e) Bizományos Eggenberger legyen.

f.) Ezélra kapnéli, mikép a munka ára inkább kevesebb s ne 1 fl. pő legyen.

g.) Győrbe a díszpéldányokon kívül, mellyek hozzánam, kos bekötve jőjenek! minség 1100 példány mélt. tapsok fogadtatnak.

Ha ezeken kívül még valamit czélszerűnek gondol kegyed, csak mélt. tapsok fogadtatnak intésében, és mindazt legnagyobb köszönettel fogadandom.

Most még a munka kiadása s némi ismertetése végett kérem egész tiszteletemet drága kegyedet! Kegyed nemes gondjai alatt jött e gyermek létre, legyen ide kegyed védlábakat is. A jó isten megfogja áldani

mi kegyedet; áldja is meg mindazon nemes hitbéli barátinkkal, kik tehetségeikhez gyönyörű baráti szívvel ápolják. Kebelbeli barátom alázatos tiszteletem jelenti általa. Fogadja kegyed igaz szerető tiszteletemet ki becsülő szívből maradok kegyedben

Örök tisztelője
Lakyr

U. i. majd elkészülvén. Török urnak, a pesti dékán reformat. papnak is mélt. tapsok fogadtatnak példányt küldeni, s ő általa pegig Török Miska barátom a debreczeni ref. pap ezek jőnek, ki éjen kapnálkatné.

Mélyen tisztelt
Tekintete, Ur!

A hozzám pályázott 100 példány abbeli tagrámegy, miben már nán indultam Bécsbe, a' 7 díszpéldányt pedig csak tegnap délben; lévén telen voltam Lajos sorainak e nagyig halasztani.

Valóban meglepett a' könyv fejkiállítása, s ez arra tisztelet-é, hálaérzetes, mellyet Kegyed iránt mindenkor táplaltam méginkább felpezsdíti. Fogadja Kegyed mind ezért, mind pedig azon nemes-lelkűségéért, mellyel uj M. muzeuma bevezető lapjain oly kedvezőleg említeni méltóztatott, legforróbb köszönetemet; s legyen Kegyed meggyőződve, miként ébéli nemes szivessége tenlegi meghálálni legkedvesebb kötelmemül tüzendem.

Bécsi uramnak, a' mellett, hogy Ez ügyben rovatársamat soránkbi kilépésemre végett arra kérjem, célja leginkább az volt, hogy Ön ez Sebestyén társam rehabilitatiója érdekében, a' szabadságra, a' M. Mithszeumnál körül tekintsenek, ugy

Pintye

könyvem érdekében is, hogy a' M. Ministerium
által iskolai előadásokra ajánltassék.
Mind a' tervre nézve igen jó biztatásokkal
tölt hagytam el a' nagy várost.
Visszatértőben Szombathely felé vettem
utamat, hol már akkor közel 100 példány
elkelt a' gymnasiumi ifjuság között, 's vi-
dékünkön is meglehetős kelendőségnek örvend
Vass barátom is 50 példányt rendelt; gon-
dolom 's Eggenberger ur elszállitotta
már? Meg kértem Vasst, hogy tartózkodás
nélkül nyilatkozzék felőle. Kiváncsian
várom vélemenyét. — Szombathelyről
a' jó Szenczy igen szép tiszteletet küld
Kegyednek általam. Én pedig forró köszö-
netemet megujitva fölötte becses hajla-
maiba ajánlom magamat

Kegyednek

Csorna Nov. 10 1854.

legbuzgóbb tisztelője
Lakyné

U. i. Épen e' perczben érkezik hozzám
Emich ur levele 's árjegyzéke melly szerint a' 648 fl.
20 xr nyomatási költségből, mint irja már neki 300 fl.
lefizettetett, de még 348 flr. nem. Tisztelettel kérem
drága Kegyedet, a' leküldött 700 pgő forintból ötet
kielégiteni!

Különösen tisztelt
Tekintetes Úr!

Az olta, hogy utóbbi levelével Kegyed engem megörvendeztetett eg keserédes vesztesége is ért, t. i. Sebestyén barátom letörténé[se] Jánoshidi útjáguntra. Keserű volt, mert végtelen fenntartások tárgya körül bennünket egyéb[ként] is felette ör, hogy egymaga tömjebben terjedt az élet bajai alatt; de édes is volt arrajtól, hogy ig téríi arra, minthogy legintébb vagyunk erre. Végett kedves emberem a la t. Kegyed barmikor néhány napi vag heti szünidőt ólaji élvezni, jak Jánoshidára, meltorsejét kándulni; ott szíves látogatásra melleskünn jelfele élv, benn pedig nem még elhunyt Szabó Képeinek rendtartásuk nincs alkalma művek-gyűjteményét nyújtani Kegyednek tetszés, mutatásáért. — Valamit jófele aesthetica végett szeretnem olvasni t. Kegyedtől kérdésre, s ő megis említi Petőfiről irt levelében; kérem tehát Kegedet, méltóztassék engem e tárgyban utasítni, mert én bizon olyan rendszeres, aesthetica művet, melly a jeles tanmód kívánalmainak volna alkalmazva, nem ismerek; ámbár birok kötetekre, mellyekből azt, mit Burgstaller ex minden elénd, könnyen olvashatom.

Különösen ajánlva
Tekintetes Úr!

Az oka, hogy utóbbi levelével Kegyed engem megörvendeztetni eg keserédes, vegyesérzésü érz. t. i. Sebessy barátom lelkülete Jánoshidi jószágunkra. Keserü volt, mert végtelen fenvedések tánczakörül benn ülve egyéniség i félszem ör, hog egymaga könyebben lemondhat az élet bajai alatt; de édes is volt arrúl, hog ig életi arra, miután leginkább vagyunk. Ő igen kedves, emberes la t. Kegyed barátnőre néhány napi vag heti szünidőt olaja élvezni, csak Jánoshidára, melytől esőfél kívánkozni; ott szíves Lénárda mellett kúm jótékeli élt, benn jedig nem rég elhunyt Szabó Vegyunk rendtársunk riska alkalma művek-gyüjteményét nyujtand kegyednek tetszés, mulatságára. — Valamit jótéke Aesthetica végett szeretnem általa t. Kegyednél kérdeni, s ő megis említi Pestről irt levelében; kérem tehát Kegedet, méltóztassék engem e tárgyban utasítni, mert én bizon olyan rendszeres aesthetikai müvet, melly a jelen szükségnek kívánalmaihoz volna alkalmazva, nem ismerek; ámbár birok könyveket, mellyekből art, mit Burgsdorf ux müvében elérd, kivehetem; olvashatom.

Emlési t. Kegyed, hogy Prefzner már rég nem
mutatja magát. Ő Kecskemben van a tanári
kéjerdében s jövőre, mint írja, tanára lesz
a p. Tejerván reáliskolában. — Ha a dísz
példányokat illeti, t. Kegyed finom, szépen
tása körülmenyében már jóregen egész levelem
ben küldtem ez ügyben nyílt levelet Haas
professornak is a Religio szerkesztőjének, hog
arokat t. Kegyed ez ügyben közvetítsen nekik
kérlek, küldeni kegyeskedjék. Ezt lesznek aron
levelek, melyekről emlitém, melyeket
hog nem szalajja kegyed ölet. Ez kalmandiket
pedig pl. Tellehy Ő Exjának az Academia
Elnökének mellényeggel vely tiszteletem mellett
átnyujtani; s ha még valahnek gondolja kegyed
mellényeggel szánadéjaimra küldeni, s az illet
tőnek azokat küldeni.

Szemenyi t. Kegyed finom emlékezése mel
lett én is lelkesülve buzditom facium mielébb
elkészítésére; s ujon minthog műfordításról em
lékezünk, alkalmat veszek magammak t. Ke
gyedet emlékezteni, miként kalmad magamnak
ón is kedvű fogtam még szánkirezésem nap
jaiban Gibbon illy cimü munkájának "Hist
ry of the decline and fall of the roman empire"
fordításához, s tiszem, hog eddig be is van a mü
végezve. Okég 1852 Martiusban kezdetnék meg
ni, hog a' derék Debreceni jog, Kolgus, Pest ki
ke fordítsa az első kötetet, ón a' másodikat,
a' jó Barji (Neuman) Józsi, a' vele Bécsben jog
pedig

a' harmadikat. Akkorban ez levén fordí
tásunk, már Julinra mindegyikünk készen vol
első ívelyével, s készülnénk a' másik három
kötet kiadásához; de akkor az én jogász időm
8-ról 4-re palléroztatnék a' legfelsőbb kegyetlen
által, s így csak 14 hónapom levén hátra, ez
nem alatam illy gépi munkára használni; s
a kiadóval kötendő szerződésnél Pest-nek, hog
ott legyen, hol a' többi kiadul. Sürgalmas mü
ködéséből következtetve máz rég készen lehet
a' mü, csakhog egy része ámbátor Barjinál;
másika Józsefvárosban Pestnél. —

Fogadja t. Kegyed ismételt forró köszö
netemet finom, figelme-s kegyeiért s szívesen
meg ezentúl is kedves hajlamaiban, ki legmé
lyebb tisztelettel vagyok

t. Kegyednek

Gyoma Eber 5. 854

legalázatosb tisztelője
Lukyn

3

Vcto. febr 23 1876

Különösen tisztelt
Tekintetes, Ur!

Évek múlva már Vcsoberben, hogy a Grábyrendszer a legnyelvesebb munkám T. Kegyed tiszta gondjai mellett a sajtót elhagyja; s én T. Kegyed végértesítésén, melly szerint Eggenberger úr ben T. Kegyed által bizományul választva, megnyugodva, hagyjam a könyvet a sors intézkedő kezén egész 1876 újévig, a midőn Sebestyén Kálmán rendtársamat megkérem: tenne kérdést a kalendárium- s ezekről Eggenberger úrnál? Ekkor Eggenberger úr egy számlát küldött hozzám, mellyben csupán 400 példányról számol. További kérdésemre arra válaszolá Eggenberger úr, hogy őkeme T. Kegyed által csak 400 példány szerepelt. Egy tekintetből, mivel hozzám is 400 küldetett, még 1200 példánynak kell lenni, mellyekről egyedül T. Kegyed kegyes felvilágosítást adni. Mély tisztelettel kérem tehát T. Kegyedet, méltóztassék e példányoknak hová leendő elszállítása vagy kiosztása felől engem kegyesen értesíteni, ki alkalmatlankodásomért alázatosan engedelmet kérve s magamat T. Kegyed nagyra becsült kegyeibe ajánlva, mély tisztelettel vagyok

Tekintetes Urunknak

Csornán Febr. 20. 876

alázatos tisztelője
Laky Demeter

Tekintetes ~~Uram~~ Úrnak

Toldy Ferencz Urnak

a M. Tud. Akadémia örökös tagjának tiszteletére

Pest

a magyar academia irodája
Akadémia Tudomány-Károlyi
ház, 1-ső emelet

Győr felé

17

Ew. Hochwohlgeboren!

Werden gütigst entschuldigen,
wenn ich Sie wiederum, mit der Angabe
genauer meines Vorlesungen behellige.
Allein, ich habe schon längst gewünscht
Ew. Hochwohlgeboren, wenn dies fortgesetzt
der Brief zu unterschreiben, und wenn dies
geschehen hat, in gewohnter Weise,
schließlich das baldigen Aufschreibung dieses
Unterschrift, zu bitten. Der Brief hat
obgleich langsame, dennoch nicht Unbedeutend
fortschritte gemacht, es sind gegenwärtig
fast einige dreißig Unterschriften
beisammen auf dem Subscriptions Bogen,
den ich das Glück, auf das Vergnügen
hatte, Ew. Hochwohlgeboren zu unterbreiten.
Die größte Genauigkeit, womit ich bei
jeder mich zu wenden habe, ist schließlich
auf meine persönlichen Locals, und da auf
meine persönlich gestellte Namen Similien

mich mit ihrer Verlassenschaft, in dem
Fabrikations Lokale gänzlichen beschäf-
tigen, so ist es mir dasselbe weitläufiger
und schwieriger geworden, ein geschicktes
Local, für die beabsichtigten Vorlesungen
zu finden.

Ich vermuthe Euer Hochwohlgeboren
sind so beschäftigt gewesen, bis jetzt
dem versprochenen gemäß, meiner gütigen
zu gedenken, allein ich wende mich jetzt
getrauen, Euer Hochwohlgeboren mit der
meiner Erinnerung zu machen, und
über diesen Punkt mit Ihr Hochwohlgeboren
das Nähere besprechen zu können, um
mir den nöthigen Rath zu erbitten,
jedoch damit ich nicht genirt, erlaube
mir gehorsamst höflichst anzufragen, an
welchen Tage, und Stunde, Ihr Hochwohlgeb
meinen Besuch genehm sein würde.

Hochachtungsvoll, und ergeben

mit aller Hochachtung, habe die Ehre
mich zu nennen

Euer Hochwohlgeboren
ergebenster Diener
E.L. de Lambert

Drei Kronen Gasse No 303
Kaiserstadt Juden. 1 Stock
den 18ten Novbr 1843.

An Ihr Hochwohlgeboren den
Herrn Professor Dr. Schedel.
Hier.

Ew. Hochwohlgeboren!

Hatte ich die Ehre einige Zeilen, schon am vorgangenen Donnerstag, zu erhalten; worin ich Sie höflichst ersuchte, mir einen gelegenen Stunde mitzutheilen, wann Ihnen meine Aufwartung genehm sein würde? Nun mir Ihr gütiges weiteres Aufsehen und freundliches Ruf, zu pflegen meines bevorstehenden englischen Vorlesungen, gefälligst arbeiten zu dürfen. Da ich mich aber bis jetzt ohne alle Antwort hierauf befinde, so kann ich nicht umhin zu vermuthen, daß Sie meine gemachten Zeilen nicht empfangen, oder daß Ihre gütige Antwort darauf, durch irgend einen Zufall mir entwendet worden sein muß. Ich kann Dieß um gegangenen Ereignis desto mehr, mich auf solchen Weise aufklären, da ich doch nicht undeutlich

ist, daß Sie einen Fremden, der Ihnen
so gut empfohlen worden, und den Sie
auf Ehrenwort aufgenommen, durch Nicht-
beantwortung Ihrer letzten beiden Schrift-
als der Meinige, und seine Gründe angab
ein Absicht haben könnten, zu kränken, und
sein Vermögen, auf solche Weise, unwerth
zu beleidigen, dann selbst angenommen
daß Ihnen mein Verfahren, oder ein Vorur-
theil, in meine Angelegenheiten, nicht
genehm sein könnten, und gewiß aus
besonderen Gründen; so sollten sie mich nicht
dessowenigers fest überzeugt, daß Sie
mir diesen, auf seine rücksichtsvollere Weise
mittheilen würden, als durch eine schrift-
gänzliche Nichtbeantwortung meiner erwiesen
Briefe.

Daß Sie diesen nicht wenig
empfindlichen Umständen, hier ist
so frei, Sie um eine gemeinschaftliche Aufklärung
dieses Mißverhältnisses höflichst zu ersuchen
und Ihre Antwort hierher zu bringen
gefälligst

Rothenburg ob der Tauber, am 23ten
Mit aller Hochachtung
Ihr Hochwohlgeboren
ergebenster
Eduard Saalbach.

Hrn. Drei Kronen Wirth
Donnerstag, den
23/11/43.

Pr. Hochwohlgeboren
Herrn Professor M. Schedel
hier

Ew. Hochwohlgeboren!

Einige literarische Freunde (unter
anderen, das hier anwesende Herr Assistent Scheidius)
haben mich ersucht, mich um einen Sitzung
Abend, um 7 Uhr, mit Ihnen (Gesellschaft zu
brechen, in der Absicht den Abend auf geist-
reicher Weise hinzubringen und meinen mir
endlich so mangelnden Tagebuch über
einiges, deren erfreuliches resultat, Freundschaft
zu schaffen; darf ich mir nun die Bitte, mich
erlauben Sie mich recht bald zu besuchen, ob
gleichfalls auf diesen Abend zu brechen?

Mit bekannter Hochachtung
Ihr ergebenster
E. Dr. Lambert.

Donnerstag 23 März 44.

Herrn Prof. Dr. Schedel
Hochwohlgeboren

Euer Wohlgeboren!

Der berühmte englische Reisende und Schriftsteller Lieut. Holman, wird morgen Abend, in Gesellschaft des ehrwürdigen Hofrath v. Schedius und mehrerer anderer Ihnen bekannten Herren, auf eine freundliche Weise, Thee mit uns trinken. Die Bekanntschaft des erwähnten Engländers (der französisch spricht) dürfte auch für Sie höchst interessant sein, wenn man bedenkt daß er seit 30 Jahren als Blinder, die ganze Welt bereist hat, deshalb erlaube ich mir Sie freundlichst einzuladen, an unserer kleinen Versammlung theil zu nehmen.

Ganz ergebenst

E. de Lambert

Montag 18 Nov 1844.

Herrn

Prof: Dr. Schedel.

<< << <<

Per Adresse

Herrn Prof. Dr. Schedel.

Sebastiani Platz. No 196.
2 Stock

E/C.

Circular.

Prof. C. L. de Lambert beehrt sich mit Vorbehalt gefälliger Genehmigung, seine nächste Vorlesung über englische neuere Literatur, die Dienstag den 4ten Februar Abends 6 Uhr anfangen zu müssen; indem sie selbst vor auf die Lesion nun für die Damen wünschenswerthe Verwandlung in dem bereits dazu eingerichteten Local seiner Vorträge, angezeigt zu finden.

Wiener Gasse
No 199
27 Januar 1845.

Wohlgeboren

Herrn Dr Schedel

z z z

19

Circular

Prof. de Lambert hat die Ehre, hiermit anzuzeigen, daß seine erste Vorlesung (umfaßt die Convent-Saal, sodann) im Saale des Hôtel de Bayer, morgen Abend Dienstag den 1ten Febr um 6 Uhr Abends statt finden wird, und ersucht mit Ihrer Gegenwart beehrt zu werden.

München d 31ten Febr. 1845

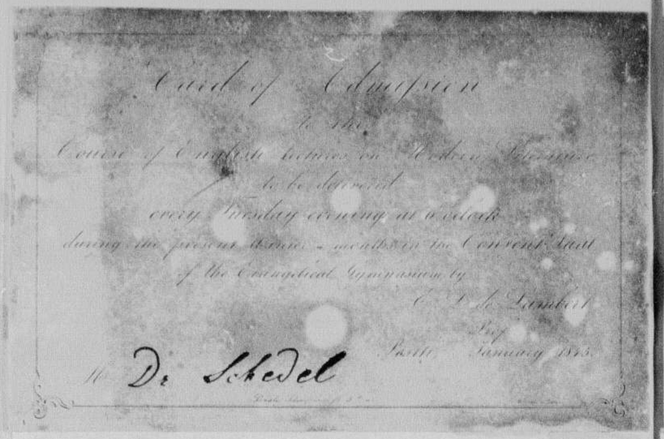

Card of Admission
to the
Course of Lectures to be delivered
to be delivered
every Tuesday evening at 6 o'clock
during the present winter — months in the Common Hall
of the Connecticut Gymnasium by
C. D. L. Lambert
Prof.
Yale January 1813

Mr Dr Shedel

3

Josephine geborene

Frau Dr Schadel

1 1 1

Circular

Prof de Lambert begs leave to acquaint the Subscribers to his course of Lectures on English modern Literature, that the remaining five lectures will be delivered "at his own residence" (instead of at the Tiger Hotel, as heretofore) every Tuesday evening, at half past 6 o'clock.

Wiener Gasse N. 179
Sina'sches Haus. 1 Stock
20 March 1845

3

16

Prof. Dr. Schedel

L L L

Sebastian Bach
No 296. 2 Bll.

20

Ew Hochwohlgeboren

beehre meinen ergebensten
Dank für die mir heute gütigst
gemachte Mittheilung zu versichern;
die niedliche Muse, der Sie sich in der
dürftigsten Pause unterzogen, wird
auch gewiß einen gewünschten
Effekt haben.

Mit aller Hochachtung
Ew Hochwohlgeboren
Ed Lambert.

Herrn Prof. Dr. Schedel.
L L L.

T. cz. üzlettársaimnak és vevőimnek ezennel köztudomásául hozom, hogy miután Stolp Oskár Károly ur mai nap üzletemből kilép, a mostanig fenálló tőszczim

LAUFFER ÉS STOLP

megszünik. Egyszersmind van szerencsém jelenteni, hogy könyvkereskedésemet és kölcsön-könyvtáramat mely több mint 30,000 kötetből áll, mostantól fogva

LAUFFER TESTVÉREK

tőszczim alatt vezetendem, s a cégzésre két fivéremet **Lauffer Tivadar** és **Ármint,** kik több év óta oldalam mellett hiven működnek, felhatalmazom. Mint már az 1856-i körlevelemből t. cz. vevőim értesültek, e könyvkereskedést 1854. év január elsejétől a kölcsönkönyvtárral egyetemben elődöm *Edelmann Károly* urtól megvettem, s jelen alkalommal hálával kell nyilatkoznom a felett, hogy ezen üzlet, — mely 1828-tól 1834-ig *Wigand Otto* (az üzletnek alapitója), 1834—1847-ig *Heckenast Gusztáv*, s 1848—1856-ig *Edelmann Károly* tőszczime alatt s igy folytonosan 35 évig fenállott, — a t. cz. közönség részvevő pártfogolása által fentartatván, mai napig is kecsegtető virágzásnak örvend.

Mivel pedig egyetlen komoly törekvésem leend, üzletemet kettöztetett erővel eddigi szellemében folytatni, még pedig nemcsak t. cz. vevőim alapos és pontos szolgálata által, mire egész Európában fenálló összeköttetéseim elegendő biztositékot nyujtanak, hanem a hazai irodalom előmozditása s folytonos uj kiadások vállalkozása által is, reméllem, hogy sikerülend üzletem részére tisztelt vevőim s ügybarátaim további pártfogolását kiérdemelni, s annak régi jó hirnevét is változatlanul fentartani.

Köztudomásul hozom egyszersmind, hogy a 35 év óta létezett könyvkereskedés helyiségét váciutcza 7-ik szám alatt, a tőszomszédban 9-ik szám alatt lévő házban sokkal kényelmesebb eladási helyiséggel megváltoztattam.

Végre kinyilatkoztatnom kell, hogy üzletemet illető eddigi activák és passivák egyedüli sajátmagam számadására esnek, s ennek következtében minden fizetés, mely a régi Lauffer és Stolp tőszczimet illeti, az uj tőszczimnél Lauffer testvérek a váczi utczai 9-ik szám alatt létező helyiségben fizetendő.

Ellenben minden lehető követelmények, melyek a régi tőszczimet illetnék, szinte az uj tőszczim által egyenlittetnek ki.

Miután buzgó törekvésem leend t. cz. vevőim jóakaratát kiérdemelni, vagyok bátor azon kérelemmel járulni hozzájok, hogy szivességöket oly mérvben, minőben azt a régi tőszczimre kiterjesztették, az ujra is átruházni sziveskedjenek; maradván megkülönböztetett tisztelettel

alázatos szolgája

Pest, September 1. — 1863.

LAUFFER VILMOS.

Tőszczim: LAUFFER TESTVÉREK.

Pest, 1863. Hornyánszky és Hummel könyvnyomdája. (Régi posta-utcza 3. szám.)

P. T.

Hiermit bringe ich allen meinen geehrten Geschäftsfreunden und Kunden zur Kenntniss, dass, nachdem Herr **Carl Oscar Stolp** heute aus meinem Geschäft austritt, die bisherige Firma

LAUFFER & STOLP

erlischt. Zugleich beehre ich mich beizufügen, dass ich meine Buchhandlung und Leihbibliothek, letztere aus mehr als 30,000 Bänden bestehend, von nun an

GEBRÜDER LAUFFER

firmiren werde und habe ich meinen zwei Brüdern **Theodor** und **Hermann Lauffer**, welche mir schon seit einer Reihe von Jahren getreu zur Seite standen, Procura ertheilt. Wie es meinen verehrten Kunden schon aus meinem Circulair vom Jahre 1856 bekannt ist, habe ich seit 1. Jänner 1854 die Buchhandlung und Leihbibliothek meines Vorgängers, des Herrn **Carl Edelmann**, käuflich übernommen, und muss ich es bei dieser Gelegenheit dankbar aussprechen, dass das seit dem Jahre 1828—1834 unter der Firma **Otto Wigand** (Gründer des Geschäftes), von 1834—1847 unter der Firma **Gustav Heckenast** und von 1848—1856 unter der Firma **Carl Edelmann**, also seit 35 Jahren bestehende Geschäft sich, durch das Wohlwollen des verehrten Publikums getragen, in erfreulicher Blüthe bis heute erhalten hat.

Nachdem es mein eifriges Bestreben sein wird, mein Geschäft mit verstärkter Kraft im bisherigen Geiste fortzuführen, und zwar nicht nur in Hinsicht einer pünktlichen und soliden Bedienung meiner verehrten Kunden, wozu ich durch meine Geschäftsverbindungen durch ganz Europa in den Stand gesetzt bin, sondern auch in Hinsicht der Förderung der heimischen Literatur durch fortgesetzte neue Verlagsunternehmungen, glaube ich, dass es mir gelingen wird, dem nun seit 35 Jahren bestehenden Geschäfte nicht nur seine bisherigen langjährigen Kunden und Freunde, sondern auch demselben sein altes Renommé ungeschmälert zu erhalten.

Gleichzeitig bringe ich zur Kenntniss, dass das Geschäft, sowohl Buchhandlung als Leihbibliothek, mit seiner ganzen Einrichtung und dem seit 35 Jahren angewachsenen reichen Lager aus den bisherigen Lokalitäten Waitznergasse Nr. 7 in weit entsprechendere Lokalitäten im Nebenhause, Waitznergasse Nr. 9, verlegt wurde.

Endlich bemerke ich, dass alle Activa und Passiva bisher für meine alleinige Rechnung gingen, und demnach alle Zahlungen, welche die alte Firma Lauffer & Stolp angehen, an die neue Firma **Gebrüder Lauffer** in den neuen Lokalitäten Waitznergasse Nr. 9 zu leisten sind. Alle Anforderungen hingegen, welche an die alte Firma zu stellen sind, werden ebenfalls von der neuen Firma geregelt.

Mit der Bitte, das der früheren Firma in so reichem Masse geschenkte Wohlwollen und Vertrauen auch der neuen Firma zu erhalten, welche es stets als ihre grösste Aufgabe betrachten wird, sich desselben würdig zu zeigen, verharre mit vorzüglicher Hochachtung

ganz ergebenst

Pest, 1. September 1863.

Wilh. Lauffer.

Firma: Gebrüder Lauffer.

Pest, 1863. Druck von Hornyánszky und Hummel (Alte Postgasse Nr. 3).

Lezajlott #32.

Nagyságos

Toldy Ferencz kir. tanács, és
egyet. tanár Urnák

Helyt.

Különösen tisztelt Jekelius Úr.

Megvallom csak a legnagyobb szükség kényszerű en alázatos kére-
lemre, Kegyelmedet valamint Kassza adóm is tudja
végképpi elmenetelemre, mindenüvé kiviele a' hónap – Jek. Úrnak
kassájában van pajtám fegyüeni, – az Academia jelen
nem akarv birálgy vinnéi jelen törvényszéki, é így jelen
állásomban méltányosnak reflectiónéra azon kegyességre ha ma
– mivám még az orvosságot sem fizethetem é hozzátartozom-
ék utolsó havi fizetésem kiadva – ék ezenfelül senkitül
egy krajczárom sem kérek – é ígyenesen a' Jek. Úr emberséghez
reflectek é példátlenségéi kérem hogy ma ezen 16 f 40 x pajtá-
somra kiigazítást, ék az iromány holnap elkészülé ol.
vasómra kiküldeti, ék minél előbb ora hagyom
reflectek tehessek procedálhassam é minél előbb ora hagyom
Kegyes kérelmem alázatával itt mérébre maradok a'

alázatos tisztelő szolgája
Lauterbach Károly

Jekelius urnak

Pet. jul. 6 1846

26

Tekintetes Főbiró Ur!
Különösen tiszteltt Uram!

Szerfölött megörvendve értem vagyonat a Tekintetes Uramnak birálnia s szép b. vele által, mellyből szerencsém lehete a sugalmadon kivül azt is érteneem, miként történettudományi jóllyamunkám átadásának időjét itt volna mair; s a többit. Megvallom azonban, miként ein kalmatag, roszsant sok foglalkodásimk közepett, azóta, hogy szembe nem foghattam s nem is foghatom tegalább három negyed év alatt sem: de Uborra bizonyosan s legjobb

foganattal, folytonos historiálás bővítve
az ismeretes, simitvai a szyk. S mivel
hogy a tekintetes Akademia-tisztek
tudósitsa kivánlatik, jelenti, meg rekány
évig fenn lészen az anamat kiadhatás
állapotjában, kalapitásom bajt nem okoz
a kiadást illetőleg, okajtásom volna, ha
a tek. tudós Társulat, valamint meggy
talmaza, ugy nyomtatását is eszközöl
né ki: azonban jövő vagy harmad évr
najsint nem rendelkezvén velem s ir
tommal a tudós Akademia, én ki fogom
vatomat talán adhatni, a Tekintetes
Titoknok Ur kegyesen közölte föltie-
telek fentiltartása mellett.

Egy hártörténetem mind a három
közetét, a kérnél lévő két első füzet

visszaadása mellett (közlés tekintetéből)
Heckenast Gusztáv Urtul a Tekintetes
Titoknok Ur ar ide mellékelt váltólap
ovadékvetése után, fogja megkeresthatni,
mint egyik esetlég jelenségét az ein
kataszalan tisztelettemnek, mellyben
kegyes jóvoltiba ajánlva vagyok

Tekintetes Titoknok Uramnak

Pesthen jul. 2. 1846.

Hivolgai legkészebbje
Lányi Károly
Esztergom Káptalan könyv-
tárnok, philos. doctora, termész-
tan, mezei gazdaság s technistrája
nak tyelemi rendes tanára.

Felsőtestes Tanár, Titoknok és
K. Könyvtárnok Úr!
kegyelmetek sipsolt Uram!

Annyi még leggen gyözödelmes mely-
tisztelt tek. Titoknok Úr! hogy valóban
minden képp vagyok cselekedni, mivel ohaj
tásinak, reám nézve parancsolnak, tekesz
gem képest valósitsa, teljesitse akaral
és hogy ott.t jén költs s álvalam Akár
ajtatosan olvasott drága levelére csak mos
mainem egy hónap mulva, válaszolok, oka
az iment emlitett polgári kötelességem és külö
nösen a Felsőtestes Úr iránti képtelen vala
mivel teljesitni - vágyom vala csak. Tudniillik
a XVI. századi versekből munkáit kell, roha
kiában keresnem a Fóliáns-tatami könyvtárban
sem illyesmi nem található benne, sem a sze
gedi fele Akadémia vagy Lyceumi épületé
ben, mit nem csak lajstrom után
akartam kutatni, hanem részletes kozárást
tetejéről más, lajstromos könyvekből megol
vasni. Semmi!
Azalatt figyelmemet más tárgyak, a vá
gási körben jelentkeztek, mintsem magokra, tudni
illik igen sok, a régi inunabulam könyvekre

tallai vagy erimlapjaira öskéntül járatnázó jegyzések, és pedig jámosan magyarok. Ezeknek egy részét a XVI. századi könyvekből a lapszéleken eredőt s, mint remélem, Tekintetes Uramnak előtte eredetül valamennyire birandót, ide mellékelem; más részét, régi imádságos lapok, énekek, papi gazdasági feljegyzések tartó, a most kiépülő nagy, magyar egyháztörténetünknek jámora van; ezen kívül érdekkel nem bírnak.

— Verseló mindáltal maradnak, kivéve Bécsi Lukácsnak 1580 tájon vallási tárgyakról írt, ifjuertes könyvecskéjében (elmélkedés 14 ½, mellynek prózája három vagy négy lapból egy hosszú egy hosszú (in 12-mo) versben dicsérete, és foglal imákból és zsoltárokból és prédikációi vannak.

Igen alázatos kívánnékul vesszem a tudósításokat — — arokban én érdekelve vagyok, különösen (mint még Apollon sejdítem nélkül is tartom) az utóljában, a török benyomatásra nem ajánlkozik is, mindazáltal hirdetve lenni, igen jó, és vajmi nehéz kevésbé fájdalmas volna, ha legalább annak garanciája lenne, mellyel az új eredeti, pergőlött énekek nagyobb kultúrával bevételei kiadatnának, kitűnő tájaik a terjedésbe állnának, nemzetünk dicsőségének neveben mintegy szégyenkezvén a szám nélkülözni jövendő. De én a Tekintetes Titoknok

Ur, mint mind e dologban érdemben nélkülöző igen is kegyes jóakaró Uramnak mélyen szívemben hálámat; az előadás e dologban egészen hiven; az előadás e dologban függ, hiven a fundusait vagyon attól függő, hiven a fundusait kegyességben, hogy kinálom és, a jövőnyal va nérve is, (mintán mind nagyobb érdem) kegyesen elnéréses elismerő leend. — U kegyesen elnéréses elismerő leend. — U

Egyébiránt bennem való tisztelettel és a legnagyobb szolgálat készséggel — a mellett

Tekintetes U. Könyvtárnak leendő

szolgái s tisztelői legalázatosabb Lányi Károly

Pesten dec. 28. 1847.

U nem tudom vagyon, mitől kívánsatnak ismeretségem, de arokat javítani kész vagyok, ha lehet. Ennek körülelenlétében jó volna ha Könyvtárral együtt a birtokban is lennének vala ezen dolgok is kezemben vala ezen dolgok is kezemben vala tudnám, bibliothekájában a Tekintetes Uramat a mi nagyobbra, ha kis időt találna, ennél annál időjébe rövid utasítást (mi itt vagyok) kívánni, de ismi, vagy pedig minden kegyesen kívánni, a mint jónak nélkül lehetne rendelkezni, a mint jónak találandó.

Medica. Inscripta tabula 1ª prima, folio 1ª et tabula ultima libri.

(Oxd. Paedic)

In libro: Copernicus Stolkot sepen libram Lypiensie 1506. Basil fol. folio 1ª Liber Bono Bakes a Joanne Koralics Joanni Munacozino 1607.

Tabula compactoria hs: Johannes Pavakh. 1588.

In hac lectione:

Mirigyröl (mirigy ruh ellen?) valo orvosagh. Vegy negy gerezd fokhagymat, fekete almanak az zikereth es nadat, tördj ezeket es mikellen megh erzed, legh ottan kosdxea s megh zigyjul.

Foemoer ellenes. Vegy kigio haginas es ecos ecetet, köe soth es ezekes elegis egyben törue es vele kend gobikt.

Ki nehezen hudik. Az monianonak az hegas tördj megh ab megh iunia. gobit.

Peterzsöl (?) valo orvosagh. Az gerezdes Bimenek az söuegh fejer borban megh föl fözni kenier he allad es az mint elliszkedik az beteegh Embör, igia megh es

ki kania az mi rutsagh benne vagion a
zionsaban. Ugian azsonrul. Az mely
ember eli est saida hamar megh erzi az
rutas szajon megh es hamarsagal eggyek
megh, iól lehzen dolga.

Fellyedekenségröl. Vegy dios fóuet, fo
megh io ezös ecetben, mos megh fegyez
uele, igen halzhos annall. Az kopar
ien kogi ha akaroð hayth neuelni, kene
az vakandaknak vorres es az bekanak
pegyek ezzel kend 3tomzsar 4zer 5zer
vagy 6zor es Jnop sietö haya lehzen.

Torok gitkul. Vegy rutaf, vallias, gy
pos, petreselomos, fokhagimas es meresh, bo
soth es ezekes sárd özne es ha - - - kelseygh
nélkül megh giogiul.

Ki nehezen vehzen lelegzetes. Az tok
hagimas vagy fóue vagy niersen ad megh
enie igen haznal probatum est. Azvon
nul. Az azu fügyelh ad megh enny effelezer
emberneh, igen haznal.

Az meli ember nem alhatik. Az bellend
günelh borban megh kól fözni eröffen es
az nem alhato embernek valo Jromes kól
keni es alhatik igaz dologh.

Akar mineműe fajdalomrul. Az Jze
les lapunak az fözeth ő hayaban eröffen
megh kól fözni es az fajdalmat uele köll
kenni megh giogiul.

Kolzos fey ellen. Az apro boltozgyuth
lehzö uirben megh kól fözni es az mint
el türhetö, a kolzos feyeth töll uall mozgie.

Jzzö el. Kól nadmez, timso, giömber
ezeket Jrépen megh kól törni, fricalni es
az izes fzagath azzal kól mosni. fobbit.

Homalios es haliogos fremüel. Kiual=
képpen ha az haliogh kes epfenzeigh lenne
io, elhasitia az fremüel ez poenigh kiual=
képpen bizonios orvosagh. Az apfagh buza
ban vagy alar hol falathad az mezekellen
lyukas az fejsekbe, de oli igen gen=
geknek es mezeöhelenek kel lenj hogi megh

az femmek sem vild megh, valamenj lefre
szeb egi szep lifsa vuegben, sed egy szegeny
allion uefsegh oth, az szepen lifsa olayaz
lefren, de epen vkiret ökes bele es a hallo
gos szembe szeguel es ostue bochas bele,
ne zabio ellabie. probat. ofz.

Tinek meleze sai vagy beme köb ua
tami. Vegien az seyer liliomnak az sö
ueth es az szokas alannak az vzzrgiat
annak az belsö szekes uuegben köl sölen
es seier bors köl sea sölseni es megh ke
rimia adni. megh giogiul.

In aversa primi folii.

Az nagi betegsegnul. Az nagi bese
tönek az sudöjüth vereuel öfve köl sön
si es tiz napon egymas vtan annul bel
inia adni.

Ha akasf io eczetet chinalni. Szed
jed az köbenth mikoron szep zöld es fia
zard megh annak vtana Tard megh es ha a
borban uetted, eczetke vallosik.

Zoczke

Zoczke bazna. Ha három zoczke fiath
kepel az szekrekben megh vakisod es a
noknak labait megh köböd es harmad nap
megh tasod es ökes megh hafisod, az egik
ben salzlad seier könyeth, masodikban veo
reseth, harmadikban zöldöt; valaki az
zöldöt nala uiseli, szerelem nelkül szül,
valaki az voraseth nala uiseli, nem banta
lik az kidegh beleffül, valaki penigh az
seiert kezeben auagi paiaban uiseli, ua
valakit megh chokollani, mindent megh ad,
valamit kiuan.

Tuol faiasnul auagy Baghanassul valo
uuosagh. Edesk uizet bele czöppenteni
auagy kagima leueth Sponi aladnak seye
uel, vagy tuo kayul mezzel bele czöpen
teni mind io. Ruda leueles auagy könen
leuelleth bele czöppentseni igen io (sic).
Menta leueth mezzel borral bele czoppen
teni. Plinius ixia. Az rosas borban megh
töreni, az leueth bebochatani az fuleben is.

Roka hayat megh olvasztani es fuleben bochatani fülfaiast megh uigazsallia. Lud hay es tik hay fül faiasaul igen io. Diszno epeye fül dagannasaul igen io. K[illegible] por leue fülbe ha be öntesik ferges megh öll. Ha az füledbül ualami undoksagh j[illegible] ki fözd megh az ezmeth es az füledeth tarcs az paraiara, az meli fazekban megh fözted es megh giogittia. —

<u>Ha ualami füledbe buik ielles orus sagh</u>. Rutas es az eger epeyeth cze[illegible] egybe czinaluan ez füledben czöpentem io. Ha Embernek füleben feregh seren[illegible] az tehen hust fogd az szennell sütni es az leueth egi czerepbe ůöd es ös az füledben yo! Fül zöngesüül az roka hays io ha füledben ereszted. Ha küncz auagi egieb mak vagi egieb fele füledben be esik, egi ember szayath az füledbe negye erössen, es sokaigh bele lehellen annak

[illegible]lanna eröffen szopia es ki iö auagi az mak auagy az kéo. Ha feregh az füledbe be megien ůsö bele az baraczkfa leuele[illegible]nek leueth es meg uigazsallia.

<u>Serulesrul ualo oruosagh</u>. Vegy o[illegible] hayath, le olayth, egeth bort, besi szappanth, [illegible]imsoth es ezekes fözd egyben es had megh hüdni. Az utan vegy tikmonj feierith, ele[illegible]gies ekozzibben es io sütto szennel, kend magadoth uele.

<u>Ki meniulesrül</u>. Vedd az Eb szöllöith kösd az ki meniuulth labra. jobbul.

<u>Valamely sebnek</u> semmith nem seheez, [illegible]kinek sok fele likiai vadnak. Az feniöe fat [illegible]igen apron köt vagdalni es egi fazekban köt tenni es mas fazekas buzeis föliül rejaja, tapazd eröffen azt be, ismegh alol tegy azta mas fazekath az közepsö fazek likas legi[illegible]n fenéken, rakd aztan jo sebbes szennet körniüle, had egien megh eröffen, az also

farekban talalod vergath es annual kend
megh giogiul.

Sulsul valo orvosagh. Kinek az a
feleben szol vagion, keszepen az naranch
keyath, es az Isten vonejth (sic), aszon
megh es kend megh eroszpen, szitalo megh
fejfele menien az Ember es olth eroktogio
es mossa megh szepen szpstan es ollian m
don niogue eroktoduen az szitalt poral
hines megh es kel vyaddal vea viom. Dolj
lebelth kemenien faj, de az haznaert el
kol surni, ne gondoli vele, de vegre ha
non surkednek, sahas ja olrial kend m
es megh chondeszidi, sine dubio elabitu

Az meli embernek orra vere ind
es nem akar megh alani. Vegy ispongy
es maracz az vendaba, fed az orraba megh al

Hogi minden ellenseged ellen giozo
Belmes legy. Ezekel viseld malad x ȝ x
repon
repon x sadayx ach x macho x honyoc
x aduch xa.

Vthi töe vize hazna. Kinek vize ki-
gitö es szomiuso allath kin ver has vagi-
igyek ennek vizeben igen haznal. Ki-
ek, faidalma vagion hasaban, fozze megh
uelkth es az tueben marczon egy ruhas
vizeben fogye az faidalomra, es ha az
mariaras hassas szalia. Kinek fele
penigh, töue kopek mind giokeresiul te-
uelestül, igen haznal. Kinek penigh ta-
non anagy egieb testen seb anagy töer va-
gion, töuye megh maguat es hinese az
sebre az parth, igen hasznall. Est verum.
ki kigio vagi scorpio megh mar, fogyek
megh az fouetk, es fegiek az marasra,
igen haszpnal. Ki[illegible] geliseta banth, igiek
nnek vizeben es megh öli az gelefzta,

benne. — Kit negied napi kidegh band, fo
megh mezes borban es igya ezerellen,
gen haſznal. Kit harmad napi kidegh ba
fözze megh borban akar giökeröth aka
leueleth es igia, haſznal. Köfueröth
eroknek ſidalmas es dagenados engeſz
le ha az foeröth sonal ſörik megh es fai
Zalamra leſzik. Kinek vtban ſzurdan
gabol akar egiebböl labra megh dagad, ko
ge megh ecetöl es giökers anagi leuel
leth. Kit ver has barath anagi valami
haſzat ragia, konye megh magaual es bo
ba igia megh, megh engeſzteli az ſidalm

Szop nize skapo ereſzködesrül. Ke
nek skapo ereſzködik anagi kinek torka
fai es kön kuzus nagiom anagi kiben
ked anagi kit megh adnek es kön kage
mar nagion, igiek ennek nizeben, ige
haſznal. Finis.

Keszegnegrul. Keres ſzölö teken
ualo sermeth gyenbas es az lo herenia fo
eth, erokos a ſzala megh öl poſza es a
meny borban megh adod jnia, az nap an
all södöth nem ſzalik. probatum Eſz.

2. libro: Textus S. Biblie 1526. 4to Lugdini. in tabula Psicori scriptum carac-
tere Sec. XVI.

axis – tengel
radij – Kerek Kúlöy
cursi – Kerek egian walo karikak vel
Kerektalpon walo syn was.
meridies – Kerek egia.

folio 33. ad Numerat. 24. in margine „Kar nythya emberek fulekh."

A Könyv birodosa: Lat. 2de Soklyos caract. Posoni. 1532.

buglossa – ördög nyelvi.
capillus veneris, carix – sas fw.
dipsacus – ezer io fw.
elleborus albus & niger – hunnion
eupatorium – agre boytorgia
mandragora – natragulia.
narrubiastrum – geszeche.
paliurum – eörösző szeder fintaga kéro
panacea – nyulen gyogyito fw.
peucedanum – disno komenyi.
plantago – uti fw.
policaria – salano gechetkö.
politrichum – aria kézj haja.
scirpus et schoenus – gekenj, gaz machkaia
hypericon – szent Janos füwe.

arboracea et apalonia – mogjoro hagna.
beta – ecklа.
cardnus – bogaer kero
erucla – orittony gioke
rapo, rapocaulis – kare repa, murok, repke.
solatrum, solanum – ebszelleo.
urtica – ezallian.
lupinus – komlo
abies – jegenie fa.
genestula – ganya fa.
laria – lerio fa nemü.
sycacia – egiptomj dio.
ilex – cher fa, tölgy fa.
sambucus – boza fa.
sentix, sethа – tovisj, sörtke.
tamariscus – vad ciprus.
taxus – tisza fa.

vinea et ulmus – part veszsö, kertbeli veszsö.
seda – szurkos lerio fanklia.
tilia – haas fa.

Decretale, Gregorii 9. – 4to. Paris. 1512.

Lengyel kereszt igy kell szerzni:
Vegy Borth, zep kenjr belith, ajtuck az Borba.
Annak utana szurd megh ezeketh, eggyuth,
myker megh szozed Borsoth gyeomberth,
saffranth kely bele wethnij nadmyreth
anyagy myrrhanagy myrrh es io leszen.

Eren könyv, elsö lapi bejegyzés szerint, volt Zolthay Jánosé (rectoris) kassitalis de benefice, 1550.
Venit autem ad manus Andreae institoris de Kenese
Item Andreas Dominus frater suus Georgius de Nyksics
die Cons. S. Paul. in anno suo 1568.

Vettem Sept. 28. 1847.

Selmecz Sitabrol s januar 10.
Nélgyi tiszteli jóakaró Uramnak!
Csak most kiildhetem el a kapsi ota
kivant s kiildendö S. Arpelapik könia
ot, és jeddig azert olly kisön, mert az ob
gi n. sokasagabol engedtem csak kiirattam
szeres kozöm, és jeddig, annal jobban
egészitem szandekim, minthogy és ezutsso azon
emlenyegek kiszedesetöl nagyon, hogy azt
tessze utasitasomban annagyan és jogom ad
tani az altalam igen igen nélgyen s kiesmeret
gyiels Sitabrol Uramnak.
Nagyon szeretném tudni, mikep fogs vizsgalo
ik az idei biralasban kiterö tudositasaimra
i (mind a zöld rendeki) jalya munkalasa, mirül
ogtassa, ha lehet s szabad, csak a felmerö
fiszolmol ne adhassa altalanos s rövid tu
sitasit: avagy a jövendö nagy Gyülesnek
illeti tartasat? Egyebiram tovabbi kegyes

kívánatos s velemvalo rendelkezési a Te
Jóltalmod Urnak legkészebb vérvan s leg
gyorsabb készséggel teljesítendi, vagyok Te
rendes magam aláírásával mint

Tekintetes Jóltalmod Urnak

Nyitrai Sept. 14. 1847

Szolgái legalázatosabb
Lányi Károly
Nemes Comitati Aktuárius.

Tekintetes Tisztelendő s tanár Ur!
Kivételes tisztelő Uram!

Mindennemű legkisebb szolgálatomnak
ajánlása után, nem tudva, bátorkodjam
e Tekintetes Urasságához azon alá-
zatos kérelemmel járulni, miszerint
ismeretes és általam is számtalan
jeles tapasztalat- uoha érdemem kivül-
régi amplissor és olly kiegészen tamasztott
szivességének [illegible] tanúsítván ugyis Istenadta
tehetségem ezt kell mennie mindenekben az
én legnyilvánabban megismerkedett tiszte-
net pályamunkámat a hozzá tartozó
három rendü bírálattal együtt Nagyszom-
bathra küldeni méltóztassék, olly végre
hogy a pályairatot, ha szabad, átolvasni
s ama bírálatok szerint sajtó alá el-
készíteni lehessen (mint az 1845ki könyvkiadási
jó) sajat költségemen kinyomatan-
dót.

A birálatos kimásolás végett, csak annyi
óráig vagy napig fogván magamnál tartani
a mennyi Tekintetes Uramnak kegyes meghatározása
megegyezik, azontúl bátor kötelessém vissza
Tekintetes Titoknok s Királyi Könyvtárnok
Uramnak mult időben irnomul szolgálatban
van alázza jelen bátor Irásomnak, mellyben
elég nagy Uramat, annyi hivatali s tudományos
ügyeknek elfoglalt Tudósi illyetének kegyes
megtekintésére bátor vagyok szolgalmamat.

Azon nyalábba, hol a jálpairat s birálatok
Uramnak (ha alázatos kérelmem valósul) helyt
foglalhatna az én jutalmam is, t.i. az 50 darab
arany és annyiban aranyakról készült pecsét
mit erős papirba takarva a gyorskocsi ka-
zánkhatna ide. E nemes szívességem tetézésül
bátor vagyok egyszersmind az ezekre vonat-
kozó tértivevényeket is ide csatolni. Es
ezen lépésre csupán azon élénk szeretet bá-
torít, hogy talán lesz még alkalmam a vagyo-
s óhajtva óhajtott mellyben az arany-ra
s ötv összes kegyektől elhalmozott, bátor
nyilhassam, mély tiszteletes s szeretetes tiszteletem

a Tekintetes Titoknak Uramnak szerető és hí-
zott szolgálatosabbra illok és halok. Egyébiránt
kiválam tisztelettel maradok és esedezem
iggemet alázattal ajánlván, vagyok szerencsém
mozgam alázatos mind

Tekintetes Titoknak Uramnak

szolgája legkészebbike s ezer-
ny tisztelői legbuzgóbbika
Kanyi Károly
Királyi Könyvtárnok s tanár

Pozsonban dec. 28. 1847

Tekintetes Titoknok Úr!

Kedvelve tisztelt Uram!

Mennyire roppant foglalodásaim kört kelletek,
a leggondosban ígen rendes Körülmenned, melly a Tekintetes Academia
kegyes megválasztása Tövedetében reám háramlott.
Az ide mellékelt iromanyt, ha Tek. Titoknok Ur
tetszéses nyerni kéjes, szélfoglaló értekezésemül
kéjsitésem, mellyes vallyon személyesen kell-e olvasni,
vagy csak gusztán beadni is elég, nem tudom; minthen
ezetre a Tekintetes Uram kegyes intézkedése szeint
akarok cselekedni; noha megjelenésemet is személyes
tyes jólakaratát (ha csak ugyan ezen igazított
körülményekben erre gondolni lehet) új adatály
kognà rekeriseri, az t.i. hogy a számnak

alatt

a, két lelkészétől (börtöne vetés miatt) fuss[ák]
illő nádasi plebániában hivatalkodom, mi két
órai távolság végzsenbastól.

„Egyházi ének[ek]ről" szerzett szerzemé-
nes kéziratom sajtó alatt ván; harmadik
íves várom.

Prédáink már lecsendesültek; szívek üresei
megtöltek, de a törvény szigora szerint szem-
zésről is tanúkon s iskolázva folynak; némely
helyütt gondolná az ember, Drakoi szigorát
szaporodnak, másutt meg olly félrendszabály
jan, olly ügyetlenül, hogy csak a Gondviselés-
nek kell látni, a bele fontaskodásért
mit illy emberi mívekről csak vesszőzéssel.
Schwajer, úgy e vidék is hominum confusione
et lei providentia gubernatur. Aggasztó az, m
hallok na, mikép a prágai congressus mindenü
új irgalmakat küld. de remenyles morgásol
e negyed itt mit sem ér; azzal csak a vaggon

irányozvál.

Kegyes pártfogójába ajánlva vagyok

Jelinek József tiszteletes úrnak

Pozsgai leg diszpatakbúl
Lányi Károly
helyemi tanár

Pozsgai leg diszpatakbúl jun. 8. 1848.

Lányi Kár. jún. 3. közl. levelének tartalma

74.6.

U.I. Ha szabadna, illy alázatos előterjesztésem volna a Tekintetes Járadok Urakhoz, hogy ti. az én hiszeni jutalmam-ra s arnak kiosztására nézve a Nemzeti Ujságban (Oil-pam, gondolom) jegyzés közöltetnék, hogy abjaban illedelmesked-nek ne nevezzem azt, igen visszásan tetszik kifejezés olvas-tató leven (-kinek, nyilvánul a jutalma valtól, jutalma kijár nyom, de murdája kinyomatásra nem érdemesíttetik), erántal a sok ugy pusztán ada dobok megjegyzés, ream is legujabb tud. academiai (uyska értemetlen) kitüntetésemnek nézve szeren-tul compromittáló volt. Tekintetes Járadok Ur, mint ur ein kegyes járadi Uram, legjobban fogja méltányol-hatni mind ama kirlagi tudósitást mind a kiosztott jutalom irgalt mivoltát és eremel eggyenest ama méltányos járad latára egész biralommal kaggyon, arra epedven, miszerint valamint eddig ugy ezután is kegyeivel ajalmi szivesked-jék. — Második az, hogy a tartandó értekezés ertesz-nagy nehezemre esik s jótenyjul tudtomra, ha jövő December vagy januar holyt. is még szabadna tartani azt. Ked-ben, ha kell, meg is lesz, minden esetre.

Tekintetes Titoknok Ur!

Kedvelve tisztelt Uram!

Itt vagyok szerencsém szolgálni a Zalkay-féle kéziratokkal, mellyről csak térítvény kell, s tehát megtartani, a meddig csak tetszik.

A Tisz. Akademia Könyvtárába tartozik a mellékelt két füzete „Clemy érdemei" s az én kis szlav egyháztörténetecském, mellynek írásához azért fogtam volt, hogy irásaim közöl valamellyiket az én édes anyám is érthessen.

Az academiai Értesítőből nincs meg az 1848- és 1849ki folyamat; különben megvolna minden; a mi fölös, ezennel alázatos köszönettel küldöm vissza. Ha olly szivességgel lenne irántam a Tisz. Titoknok Ur, s ha megvan, küldené el az említett évi folyamatokat, felette kötelezne le, ki is kedvelő tisztelettel vagyok

Tisz. Titoknok Ur

[illegible]ban Sept. 8-kán 1851

szolgái legkészebbike
Lányi Károly
[illegible] h. jegyző.

5 3 3

Tekintetes Titoknok Ur!

Legyen elején küldém el a Valkay fele levelet
Gyorsirással. Megnyugtatásomra, mintán nem tudom, mi tör-
tént, legyen, kérem alázatal volly legyen, nékány sorirásal
tudatni velem, valljon megérkezett-e? Ha igen, egyuttal
talán tértivényt is kellene a levélkör mellékelni, hacsak
nem igen kösrü időre volna még reá szükség a Jens
Titoknal ternal,

Egyébiránt Megyes emlékezetébe ajánlva

Magyarombat oct. 8-1857

Igaz tisztelő Cegédbeli
Lányi Károly

Tekintetes Főtisztnek Ur!

Sikerült nekem végre főtalálkamon az elveszettnek
gondolt régi nyelvemlékes, az úgy nevezett „Jokonyi Kla-
viskák Ordinariumát", mit Tek. Urasságoddal siettek kö-
zölni kapnálat végett, mellynek utána annak visszakül-
detési keiem ki magamnak.

Hegyes jövőtiba ajánlva

Egbel (Holics mellett, mellly
utolsó postám) 9bris 10kén 854.

legtisztább tisztelője
Lányi Károly
egbeli plebános.

P. S. Őszi készen pirosdalmam eredményét, a magyar egyháztörténetet
öt nagy kötet terjedelmben már két éve hogy börtörötlik valahol
az ügyvezetek censor pulpitusban. Utolsó nyomát találtam Zalka
egyetemi tanár urnál. — Annál bizgóbban printok ei aratok most,
mint mérei gazda.

T. Ferenczy Károly Tekintetes Főtisztnek
M. tudományi Akadémiai Titoknok Urnak
Pesten.

Egbel

Tisztelettel Lányi Károly

Tekintetes Toldy Ferenc

orvostudor, egyetemi tanár a magyar

k. academiai tisztiknek Urnak

a'

Pesten

Verebélyi posta.

Arányos Maróth Károlyné
Havának 28-ik Napjan 830

Tekintetes Magyar Kir Orvosi Fő Tanító Ur,
nékem különös tiszteletre méltó Uram!

Hozzam utasitatot böjtös Levelit 25-ik napjan ekem
folyó Holynapnak kezemhez vettem, és
azirt kijöbben tudositharom, de miglen
ekkoraiglan velem öten Ittes Urasagod
Folyó irasara pinz letetik nalam, többi
jektül nem kaptam ekkoraiglan feleletet,
mind addan által reményiem hogy miglen
öten Orvosi Tarért meg küldig az pinzt,
fok tanam mi modon az pinzt Tekes
Urasagodnak le küldhetnim, veluem hogy
Vasar alkalmatossagal leg bizony fok
ban törtinhesse, akkor az Orvosi Tart

cb

ió elhozatnánk, de ha hamarabb kibony
alkalmatosságot kaphatok elnem mulg
aztan elkülöni, ió meni többekt szere
hetek kik az orvosi Tart elfogadjak
arra nézem reheto igyekezemet ezen Da
Varmegyeben, hogy menily többeket sz
rehejtek. — Ritzentül kiülönösen
örvendek io szegine rekesztjemmel en
dewben szegitenji fogom tekintetes Ur
ságodat, hogy menit több prenumerand
szerezhetek, nem külömben ha valamio
az orvosi tapasztalhasamrül irhatok
elnem fogom mulasztani

Ezen tekintetes Diszo Varmegyenek
hogy Fö orvosra vagyok ez éve elfo
hova közöt helyre az egis Varmegyebe
szeginy bolondokat tihoztak orvoslás
de fajdalom semmi helet nem tud
tömlöczökben zartak, holy az rosz emb
ek minden féle kreparas kettek magokra
velek

velek, io ha bolondok voltak mégis na
gobbak lettek. Ezeknek a szeginy em
bereknek szorsokat szivemre vettem Fes
Varmegyenek / Tettes Nagy Lelkeny Jeszenj Jeszeny
ki ezt közlije mellyet / elö adtam hogy
vak meghalni kozzatok bodila elmiányek
Var megye bazban, io szeginyek gonosz
tivöktöz tanatnak nyilvanvalóul
vadhadi kiderglöviben ejtek io meg
haltak. Ezen jelentésemre azonnal
intézkedtek kiülönös helen egy házikot
egy nagy tagod sobat mellyből két
rekesztigben vas szoronpoktal
el vannak kiválasztva, io mostan abban
tartatnak, tehetö igyekezetemet fordi
tottam azoknak az boldogtalan emb
reknek orvoslasokra, de hijabam min
den egyszer eggyek kideg vitzek a fejü
ontöz

öntözettem és valóban jobban let, ezt a
Tavnal első emeletről öntözettem o
elö menetelbal, hogy rövid üdö mulv
jó let és el boglaraltam, nem-is hozta
többi vizza mind bolondat 20 évitül
fogva, abon üdö alat 50 ollakin bo
londot hideg vizt öntözölivel megfogja
tam csinaltattam 4 öszlopokat közibe
4 deszkat eggyet ki lehet venni és a
zin ada szalattatik és öntözö kanav
fejire első emeletre a fejire önteth
let kanaval a vizt szabjaban kény
ezt 20 évitül fogva legjobb elö
nevel tesszem annyira hogy 50. tiboldo
elmiju embex csak hidegvizzel hasz
nalasaval megfogultak, holkyot alk
nok voltak 66 dühöjek hogy az em
reket fujtottatták ruhajokat össze
vagatak és mekitelenül futtoztak ga
nyjokat megettik. Ettel magamat szavol
tevel barátságaban magamat gyanusan
maradak tellyes Urnak
alázatos szolga
Fris Lebetény Farkas
Szirb Varmegyei Fő
hamajsabau

Tekéntetes Tiroknok Ur,
Különösen tiszteli Uram!

Nagyon sajnálom, hogy ismét tsengetlenitsem e'sse. tely szándékkal alkalmatlankodni bátván, egy szerentsémnek tartom, hogy edeleg is tapasztalt jósága megengedend. Epen e'napokban nyert megillető tudósitásból vettem észre, hogy Diárium az utolsó tábla, mellyen a' Villámszer tulajdonságainak előadásával megtiszta tsélzat valanak le rajzolva, kibázik. Milly hiány legyen az mélóztatni tsélzeni annyival inkább, hogy az különösen meg nem szerezhető. Ezzel fogva alázatosan esedezem, méltóztassék tsélzet készíteni, vallyon a' Diárium nál vagy a' hivatalnál nem maradt légyen-e? Erőre lelkesedend, ha ez iránt jó akaratját meg nem vonja tőlem, ki Uri méltóságába ajánlott tsekis tiszteletel maradok

Kegyednek
Egerben Marc. 1sén 1836

alázatos szolgája
Lefelhosz György
Profess.

14

Tekéntetes

Schedel Ferenz Urnák, a' Ma-
gyar tudós Társaság Titok
nokának

Pesten

Tekintetes Ur.
Mély tisteletre méltó Uram!

Hasa érkezésemmel ebrő gondjaim közé tar-
tartak. Tettes Utrafrágyának adott ígéretemről megemlékez-
ni, s azt tellyesittani is. Elkésültt az ugyan jókor; de egy
másikra is kellet ennek várakozni, arra tudnillik, mellyet
Hubinyi Ő Nga is megigertem volt, midőn Nyomtatott hir-
detésemet általa adtam. És jegyzékeimet ennek alkalmával irásba fog-
lalvan tőllem kivánta. Imé ezzel is elkésültem. Időközben
Tettes Kálkér Ur, franciához jelentette, Bécsre utazása i-
ránt: ohajtottam tehát inkább általa mindenekhez mint a
Posta által, Tettes Utrafrágyának kezéhez jutalgattatni. Innen oredt
es időmulasztás. Kérésem, és szives rimánkozásom: hogy
a Tettes Utrafrágyó számára feltett észrevételeimet szinte olly sz-
es örzelmekkel fogadni méltóztassék, mint én némely
képeire nézve, azokat papirosra le tettem. Holmi időnkint
kerülő adatokat, és kivánt kiegészitő egyéb igyekezetemet pe-
dig arra ohajtásal tészem mellyek, hogy azokkal bebizonyit-
hassam a jóban való törekedésemet, és hogy ezek Tettes Utrafrá-
gyó előtt is tudva legyenek. — Olvasó kis könyvke, mellyről
emlékezem „Was? und Wie muß alles mit der Constitution" hijjon
megtésen Egyenbergernél, és igy méltóztassék tőle által nézni.
Ezekhez, előállitotta vált a Német világot. A mit azokhoz mi-
nkről mondottam, igaz vált, és a mint látjuk fej gyümöl-
csöt is termett. — Ujjonnan ezeknek: Hubinyi Ő Nga
méltóztassék novemberben tisztelni, és a legyzékeket általadni.

Egyéb

3

Egyéb iránt magamat szíves jóváltába ajánlom és
mély tisztelettel maradok

Tekintetes Uraságodnak

alázatos és kész szolgája

Légrády [illegible] mpr

Országos Mnisp. Ügynök.

P. Földy Kerületh. Gesp.

6 4 4 2 3 4 5 6

T. Tóldy Ferenc Urnak Dipl.

Tekintetes Toldy Ferencz Úrnak a Magyar Nemzeti Tudóstársaság Titoknokjának
és a Magyar Literatura hathatos elömozditójának Légrády Imre egyetlen Ma-
gyar királyi Udvari Cancellariánál hites udvari Ügynök, most C. Kir. Udvari és Mi-
nisteriales Ügynök minden boldogságot kiván a földön!

E még folyó esztendőnek Octoberében a második részében Posthudán
fogok lenni, és Tekintetes Urasságoddal többirbenforgo dolgaim lévén találkozni
s kolcsonösen bejelenteni, megigértem: hogy az említettekről azonközönségesen
tételeket fogok Tekintetes Urasságod kivánsága szerint irásba feljegyezni, hogy igyazon
helybeli gondolatim s tapasztalásaim felett maradván, a mennyire figyelmet fog-
nak érdemleni, másoknak is tudtokra s tanúságukra felvilágíthassanak; mi-
nekutánna az istenem gondviselése engem azon helyzetbe juttata: hogy sok
tudós, híres, és nagyérdemü férfiaknak juthattam hol társaságába hol ba-
rátságába kapcsolódni holmi közlekedésekbe beesni s észtendei fellépésem
alatt hivatalbeli állandó munkálkodásaim alatt mind akkor még Országu-
nknak, mind külső tartományokból, világ részeiből ide vetődöttek tagjai
közül, kiknek egyen ezen honapnak végével betelt 75ik esztendejében.

Igyekeimet pedig kivánatom szerint azon észtönből irogatom: „Quippe lo-
qui sonibus res est gratissima cunctis.„ Dalirgenius mondása szerint; ha-
nem azon észtelenből, melyet viseltetem Tekintetes Urasságodnak a magyar lite-
ratura iránt való nagy érdemeire nézve. Ezekettehát igyekezetemmel ba-
rátságos felhivása következetében észtelendő és hálásandó.

Sokakat egyedül csak még én tarthattam fel emlékben, magam ma-
radván még fel az elsők közöss 1792ik esztendő ólta, hogy a világ, vagyis
inkább élettájamra felléptem.

A következendőknek nagy része „Sajátvon életem leirásához, tar-
tozik"; mellyről a Beesben kijött „Orpheusnak fejfaltenyelyezése" kimp-
be, nevem alatt, valaki egy rövid emléket iktatott be; mellyet maj csak a-
zért is jeleskedem, ha életemvonala engedi, irásban bővebben hátra hagy-
ni, hogy életem éppen azon nevezetes körülsatokba jutott, mellyek emberi és
polgári létének előmozditását sokkal nagyobb
mértékben, mint eddig foglalja magában az as 1778 esztendő ólta.

Tehát a világ ügyeinken felfakadott részén kivül, nállunk még ama
hires Tejedelem Uffony korát, melly Nemzetünket fejedelmével felforr,
nyasztotta, megjobbulni nemek hatalmas felléptével bátor saját vonalon meg-
mentésére, fija után a nagy mozgást akkor még Országunkban, az állo-
rok és Frank viaskodásokat, és a legujjabb erőltetéjét, mellyek egy ki-
pattanás után a tesben lerogyást okozva, hol saját vonalon jeleneimmel lát-
tam, hol pedig bennekelkem is sorsommal együtt forgolódnom kellett.
És utolsó miakból? Ele elébbeni történetének következtetéseiből e?
vagy egy alattomos lapra vetemásra után e? Vagy mély magában elhitt ség
miatt Zárt a jövendő idő fogja felfedezhetni, valamint azt is: ha a türe-
lemtés jutta vagy rosszra került e? és a Nemzet fennmaradására jó-
tekinthen e? vagy végső elenyészésére?

Abban ugy tartom, hogy ezen Nemzet: vészélynek és feloszlásbi-
reánk törekedésnek már I. István vetette meg a talpkövét, megkezdvén
vén az önkényt, a maga elmebeli eszméjét nemzete lelkiismeretére és szivel-
meine önkénteken által akarván plántálni. Ittenis példája annak: melly
hamar elhat felejtkezni az adóta, és igaza papiakról, fogadásaiból,
s melly méz kétségü az önkéntes jeredék, bátorna jó ür csak akkor
jótékony, ha azt a beteg is általlátandja, sőt magáé kivánnya.

De meg az sem mellőzhetni el figyelmemet: hogy e földgolyóbis-
nak ezen időhatalatt majd minden lelkes pontjain hihetetlen élőlépések tör-
téntek, mellyek a rohnak elmejébe, kik a tudományokban hivatásuk
vagy

Nekrolog.

(Aus der Wiener Zeitung vom 5. August 1838.)

Ignaz Freyherr von Szepesy zu Négyes, Bischof zu Fünfkirchen, des St. Stephan-Ordens Commandeur, geheimer Rath, der Philosophie und Theologie Doctor, der königl. ungarischen Universität und der gelehrten Ungarischen Gesellschaft leitendes Mitglied, ist den 16. Julius 1838 Nachts um 11 Uhr, zu Fünfkirchen in Ungarn, aus der Zahl der Lebenden, in einem Alter von 58 Jahren abberufen worden. An einer Lungenbeschwerde lange leidend, hatte man zwar um sein theueres Leben Besorgnisse gehabt, dessen ungeachtet ist sein Tod gänzlich und unerwartet zu nennen, und Allen, die ihn kannten, schmerzlich.

Er war und bleibt seit seiner früheren Jugend ein Beyspiel der Frömmigkeit, Gelehrsamkeit, unausgesetzter Thätigkeit. Seine Wohlredenheit sowohl in der Kirche, als an den ungarischen Landtagen, mit einem umfassenden und treuen Gedächtniß verbunden, bleibt beyspiellos. Seine Freygebigkeit gränzte stets an höchste Möglichkeit. Gegen Jedermann war er voll Milde und freundlicher Herablassung, als Oberhirt, in allen Theilen seiner Pflicht der Strengste gegen sich, der Nachsichtsvollste gegen seine Untergebenen.

Diesen, selten beysammen, in diesem Grade, in der nähmlichen Person vorhandenen Tugenden, verbunden mit einem hohen, anziehenden und ehrwürdigen Aeußeren, verdankt die gelehrte Welt den, bis dahin mit diplomatischer Gewißheit nicht gekannten statistisch-kirchlichen Zustand der Katholiken in Siebenbürgen (Status Dioecesis Transilvaniensis. Claudipoli 1825); die Ungarische katholische Kirche aber die neu revidirte, und mit gelehrten Noten von ihm selbst versehene Ungarische Bibel in 6—8 Bänden. Preßburg 1836, mit Berücksichtigung des Hebräischen und Griechischen Original-Textes, und zwar das neue Testament von ihm ganz allein, nebst Gebeth, Gesangbüchern und Religions-Lehrbuche, in Ungarischer und Deutscher Sprache in Klausenburg und Fünfkirchen gedruckt.

Das Land verdankt ihm die in den Reichstags-Artikeln 1836 anerkannte Zustandebringung eines Lyceums zu Fünfkirchen durch die Stiftung der philosophischen und Rechtslehre; nebst dem ließ er ein eigenes Gebäude hierzu vom Grunde aus Eigenem aufführen, kaufte später ein weitläufiges, einstens den Pauliner-Mönchen gehöriges Gebäude, und widmete es hergestellt den philosophischen und juridischen Schülern, und Lehrer-Wohnungen, erweiterte auch die theologischen Studien. Die zahlreiche, selbst mit den neuesten literarischen Erzeugnissen unserer Zeit versehene, bischöfliche Bibliothek eröffnete er zum allgemeinen Gebrauche, worin auch alle Gattungen Tagsblätter und literarische Zeitschriften dem Lesepublicum vorliegen. Verschaffte zum Besten des Lyceums eine, nach den neuesten Verbesserungen eingerichtete Buchdruckerey, sammt den neuesten Lettern und typographischen Decorationen. Zahlte, so lange sein theueres Leben dauerte das ganze Personale großmüthig aus Eigenem. Ließ mit großen Unkosten die Domkirche äußerlich verändern, die ganze Umgebung dieser sowohl, als der, auf einer einstmahligen mit Wällen und Gräben versehenen Festung gelegene bischöfliche Residenz planiren, und in eine angenehme Garten-Anlage, zum öffentlichen Gebrauche umgestalten.

Die Landschullehrer und Organisten erhielten aus seiner Sorge und Freygebigkeit eine eigene Unterrichts-Anstalt, nebst dem auch eine Musikschule für solche. Die früher von ihm als Dommherrn zu Erlau vom Grunde neuerbaute Kirche zu Nyiregyház, in Siebenbürgen, als dortiger Bischof, und seit 11 Jahren im Fünfkirchner Diöcese neu errichteten, oder hergestellten Kirchen-, Pfarr- und Schulgebäude nicht mitbetroffen.

Mit Recht kann man sagen: Daß an Ihm durch die Zeit seines Erdenlebens die Religion ein Beyspiel der lebendigen Frommigkeit, ja Heiligkeit; die Kirche und der Thron eine seltene Stütze; das Vaterland einen der dankbarsten liebevollsten Söhne, die Wissenschaften einen ausübenden Gönner, und Förderer; die Jugend einen innigsten, großmüthigsten Unterstützer; ja die Menschheit selbst einen, für das Wohlergehen Anderer glühenden und edelsten Wohlthäter an diesem wahrlich seltenen Kirchen-Oberversteher verlohren habe.

Légrády.

Nekrolog.

(Aus der Wiener Zeitung vom 18. März 1859.)

Ein Stern erster Größe ist vom Ungarischen Parnasse abermahls verschwunden. Andreas Horvát, in der Raaber Diöcese zu Pázmánd Pfarrer, Vice-Archi-Diacon, königl. Normal-Schulen-Bezirks-Inspector, des löbl. Raaber Comitats Gerichts-Tafel-Beysitzer, und der Ungarischen gelehrten Gesellschaft ordentliches Mitglied, ist den 7ten März 1859, sechzig Jahre alt, nach langwieriger Krankheit, aus diesem Leben in die Ewigkeit abberufen worden.

Gelehrt, eifrig in seinem Berufe, dem er drey und dreyßig Jahre rastlos oblag, wohlthätig gegen arme und leidende Menschen, genügsam in seiner Sphäre, strebte er niemahls sich empor zu heben.

Mit dem wahren dichterischen, unerschöpflichen Talent reichlich begabt, in seinen vaterländisch-literarischen Arbeiten unermüdet, hinterläßt er, zum ewigen Ruhme seines Daseyns, das erste und höchste epische Werk, das eine Nation über ihr Erscheinen auf dem Weltschauplatze, Begründung ihres Reiches, und tausendjährige Fortdauer desselben, jemahls wünschen kann, in seinem zu Pesth im Jahre 1831 gedruckten »Árpád« nebst dem rühmlichst bekannten historisch-dichterischen Werke »Zirez Emlékezet« zu Ofen 1814, so wie »Kisebb-Költemények« Pesth 1832, bey Beimel.

Sein dichterisches Talent, sein Verdienst um die nationale Literatur wurde auch allgemein anerkannt, und sein Epos von der Ungarischen gelehrten Gesellschaft in ihrer, seit der Entstehung ersten Sitzung mit dem, ihr zu Gebothe stehenden höchsten Preis von 200 Ducaten in Gold gekrönt. Der hochseelige Monarch weiland Se. Majestät Franz der Erste, unter dessen glorreicher Regierung diese gelehrte Gesellschaft ihr Daseyn erhielt, geruhete bey Ueberreichung dieses ausgezeichneten Nationalwerkes das Allerhöchste Wohlgefallen dem Dichter durch den damahligen ersten Ungarischen Hofkanzler, ämtlich zufertigen zu lassen; welcher Umstand der Ungarischen Muse abermahls ein ausgezeichnetes Werk schenkte in dem: »Revisnyei Gróf Reviczky Adám Urnak Hálául,« das zu Wien 1855 elegant im Druck herausgegeben ward.

Freund jedes löblichen Fortschreitens in der vaterländischen Literatur, vermied er sorgfältig die herrschend gewordenen Neologismen, welche, zwar mit Ungarischen, meistens aber zu kühn selbstgeformten Worten Syntaxen fremder Sprachen folgend, manche Unzukömmlichkeit veranlassen könnten.

Gesellig, heiter und doch tiefer Denker, war er allenthalben gesucht und hochgeehrt; besonders von jenen, die im Reiche des Wissens mühsam, doch fleißig gewandert haben.

Lange wird er im Herzen Aller, die ihn kannten, fortleben; lange, ja für immer wird sein Andenken in der Ungarischen Literatur verbleiben.

Emerich von Légrády.

közbenjárását Kerener boldogúlt Tzegedelmünknél hálálta, Ohrjód, kis költését bémutatván, és a Zelegtől se iránt való érdemeli ismérest és kellybenhagyást nyer-
ven; s mellyet eu 1835-ben Decsben éhesen kinyomattam, 2 a 20. Kantellar el lépéről
s kelyebb magasztaltatásról rövid időpashos chronology jegyzetheti téven pipel
beiktatgatam. Ezekből is kedveskednek egy példámyal le bellülök mutt magam
sem birok egyet is.

Ola leirásait pedig: Zoographie; a mennyire csupa emlékezetből tehettem
kéziratban feltéve német nyelven által adtam Bermann Moritznak Decsben kis
daudó Lexicon formára ezen czim alatt: „Encyclopädisches Lexicon"
mellyből eddig 1837 re 1852 csak 3 füzet jöhetett, e körülhelyzetekről: Fövény Demeter
Takáts József, Kultsár István, Szeker Alajos, Sándor István, Gr. Rhedey Lajos.
Moga Basilius hozzá csatolt megemlitéseivel Dabi Erdély. Verhovay és
Szirovszky Horvát Bánsitkának.

Szándékom továbbá boldogúlt Horvát Endre áprobb költés-munkáit,
meghuggása és felhatalmazása szerint, igyszinten is bővítve tulydon élő sorozása
után nyomtatásban kiadni, nem külömben Takáts Józsefnek is „Erkölcsi Oktatásait"
Orbán Sándornak megegyezésével a mostani jellemhez alkalmaztatva, mint „Kézi-
könyvecske magaviseletre útmutatásul az ifjuság használára".

Fényképre elkészült kéziratomnak ezen czim alatt: „Felvilágosí-
tás Kisfaludy Sándor „Himfy keserü szerelmeinek" létre hozásáról" Decsben 1847.
Legrády Imre által, pedig sorsa tudva vagyon Pesti Ultraquod előtt annál in-
kább, hogy azt kezébe is kapván, elis olvasgatta; de a mellyből, azt Heckenast
könyvnyomtató Urtól vissza kivánván, azt a kiút kellet tőle hallanom: hogy nem
jó munkemberre Pestről Budára több könyvekkel általvivén, ezen kéziratomat
körülöl elveszteté; később pedig hol nem igazi czim, hol autun kellyes
hossz czim alatt ezen kárt tőle kivivém, de azt vissza többé nem szerezhettem.

Mjnő fajdalom legyen egyillyen gondatlan történet, már csak abból is
kitünhet: hogy ennek másolattya nincs meg többé, st maga az eredeti volt.
Tökéletlen pedig, hogy alyas dölyhös fuglalt magában, mellyet hét már most ki-
vüllem de még magam sem többé, sokat senki előnem adhat. Érdekelne pedig
a Magyar literatura történetét annál élevenebben, minnél bizonyosabb és
tagadhatatlanabb az: hogy előbb mint, Himfy keserü szerelmei Vilúgossagot
látnak, soha a Magyar egy használható hatalmas gerjedéstől rezgetett még
a faulföldiekhez is, magyar hült s fülemeny nem nyerhetett, és minden tövet,
kerete elevenséget és lelkes felhevülést nem csak a költők lelkeikben, de
a polgári nemzeti életben is legnagyobb részben ezen felemelhedett és varázsló
fivéreli gerjedelmeknek tett, igaz szám itélvén, tulajdonittam. Személyemet
pedig véven kárvmat és még pirdey sirombani is kesergem fogom! s a történt
kárt okozónak feletti terhelő gondatlanságát tellyes joggal megnem bocsát-
hatom, s nem engedhetem.

Mellyen jótévőim Fövényben, Takáts Sinefben és meg más több
barátim vesztének el hálatlanul tanubizonyságúhat ebbeli kasafiui tö-
rekedésikre és áldozataikra nézve ezen Nemzetnek egy begyujtögeto-
sokban! Melly fiu és nagy példája fülyedt az örök hűtlenségbe annak: hogy
melly csekely és apróléku tettekenek látszó, de kasafiui törekedésekhez le-
hessen mint a literatura gyarapitására, minda Nemzet és Ország javára, böl-
csesítésére és sprevehetetlenül egyen sok sor az egyémek járulni! Igy a hem-
gya, igy a mely! Csak egy kevés élő, mely jó és fiuos lélek. Ottma: fava fa-
jére feintilla, itten is bizonyul vala. Ollan pedig mind a törvényeknek igazi meg-
tekintésére, fontolatára és értelmére, mind a könyvek munkáinak létre-
stöl ittatására és valódi beesülésére nézve, csak az ollyes történeti tudnivalós eliva-
tos még csak adhatnak valóságos felvilágositást és polgáltatnak példáta kivastére.
Ezért szomtalan nagy dalgok elmintsen csekely tekintetnek tolpó torzsaktól pör-
kalnak.

Igy

Em

Nekrolog.

(Aus der Wiener Zeitung vom 5. August 1838.)

Ignaz Freyherr von Szepessy zu Négyes, Bischof zu Funfkirchen, des St. Stephan-Ordens Commandeur, geheimer Rath, der Philosophie und Theologie Doctor, der königl. Ungarischen Universität und der gelehrten Ungarischen Gesellschaft leitendes Mitglied, ist den 16. Julius 1838 Nachts um 11 Uhr, zu Funfkirchen in Ungarn, aus der Zahl der Lebenden, in einem Alter von 58 Jahren abberufen worden. An einer Lungenbeschwerde lange leidend, hatte man zwar um sein theueres Leben Besorgnisse gehabt, dessen ungeachtet ist sein Tod plötzlich und unerwartet zu nennen, und Allen, die ihn kannten, schmerzlich.

Er war und bleibt seit seiner früheren Jugend ein Beyspiel der Frömmigkeit, Gelehrsamkeit, unausgesetzter Thätigkeit. Seine Wohlredenheit sowohl in der Kirche, als an den Ungarischen Landtagen, mit einem umfassenden und treuen Gedächtniß verbunden, bleibt beyspiellos. Seine Freygebigkeit gränzte stets an höchste Möglichkeit. Gegen Jedermann war er voll Milde und freundlicher Herablassung, als Oberhirt, in allen Theilen seiner Pflicht der Strengste gegen sich, der Nachsichtsvollste gegen seine Untergebenen.

Diesen, selten beysammen, in diesem Grade, in der nähmlichen Person vorhandenen Tugenden, verbunden mit einem hohen, anziehenden und ehrwürdigen Aeußeren, verdankt die gelehrte Welt den, bis dahin mit diplomatischer Gewißheit nicht gekannten statistisch-kirchlichen Zustand der Katholiken in Siebenbürgen (Status Dioecesis Transilvaniensis. Claudiopoli 1825.); die Ungarische katholische Kirche aber die neu revidirte, und mit gelehrten Noten von ihm selbst versehene Ungarische Bibel in 6—8 Bänden. Preßburg 1836, mit Berücksichtigung des Hebräischen und Griechischen Original-Textes, und zwar das neue Testament von ihm ganz allein, nebst Gebeth, Gesangbüchern und Religions-Lehrbuche, in Ungarischer und Deutscher Sprache in Klausenburg und Funfkirchen gedruckt.

Das Land verdankt ihm die in den Reichstags-Artikeln 1836 anerkannte Zustandebringung eines Lyceums zu Funfkirchen durch die Stiftung der philosophischen und Rechtsstühle; nebst dem ließ er ein eigenes Gebäude hierzu vom Grunde aus Eigenem aufführen, kaufte später ein weitläufiges, einstens den Pauliner-Mönchen gehöriges Gebäude, und widmete es dergestellt den philosophischen und juridischen Schülern, und Lehrer-Wohnungen, erweiterte auch die theologischen Studien. Die zahlreiche, selbst mit den neuesten literarischen Erzeugnissen unserer Zeit versehene, bischöfliche Bibliothek eröffnete er zum allgemeinen Gebrauche, worin auch alle Gattungen Tagblätter und literarische Zeitschriften dem Lesepublicum vorliegen. Verschaffte zum Besten des Lyceums eine, nach den neuesten Verbesserungen eingerichtete Buchdruckerey, sammt den neuesten Lettern und typographischen Decorationen. Zahlte, so lange sein theures Leben dauerte das ganze Personale großmuthig aus Eigenem. Ließ mit großen Unkosten die Domkirche äußerlich verändern, die ganze Umgebung dieser sowohl, als der, auf einer einsmahligen mit Wällen und Gräben versehenen Festung gelegene bischöfliche Residenz planiren, und in eine angenehme Garten-Anlage, zum öffentlichen Gebrauche umgestalten.

Die Landschullehrer und Organisten erhielten aus seiner Sorge und Freygebigkeit eine eigene Unterrichts-Anstalt, nebst dem auch eine Musikschule für solche. Die früher von ihm als Domherrn zu Erlau vom Grunde neuerbaute Kirche zu Myiregyház, in Siebenbürgen, als dortiger Bischof, und seit 11 Jahren im Funfkirchner Diöcese neu errichteten, oder hergestellten Kirchen-, Pfarr- und Schulgebäude nicht mitbegriffen.

Mit Recht kann man sagen: Daß an Ihm durch die Zeit seines Erdenlebens die Religion ein Beyspiel der lebendigen Frommigkeit, ja Heiligkeit; die Kirche und der Thron eine seltene Stütze; das Vaterland einen der dankbarsten liebevollsten Söhne, die Wissenschaften einen ausübenden Gönner, und Förderer; die Jugend einen innigsten, großmüthigsten Unterstützer; ja die Menschheit selbst einen, für das Wohlergehen Anderer glühenden und edelsten Wohlthäter an diesem wahrlich seltenen Kirchen-Oberversteher verlohren habe.

Legrády.

Nekrolog.

(Aus der Wiener Zeitung vom 18. März 1839.)

Ein Stern erster Größe ist vom Ungarischen Parnasse abermahls verschwunden. Andreas Horvát, in der Raaber Diöcese zu Pázmánd Pfarrer, Vice-Archi-Diacon, königl. Normal-Schulen-Bezirks-Inspector, des löbl. Raaber Comitats Gerichts-Tafel-Beysitzer, und der Ungarischen gelehrten Gesellschaft ordentliches Mitglied, ist den 7ten März 1839, sechzig Jahre alt, nach langwieriger Krankheit, aus diesem Leben in die Ewigkeit abberufen worden.

Gelehrt, eifrig in seinem Berufe, dem er drey und dreyßig Jahre rastlos oblag, wohlthätig gegen arme und leidende Menschen, genügsam in seiner Sphäre, strebte er niemahls sich empor zu heben.

Mit dem wahren dichterischen, unerschöpflichen Talent reichlich begabt, in seinen vaterländisch-literarischen Arbeiten unermüdet, hinterläßt er, zum ewigen Ruhme seines Daseyns, das erste und höchste epische Werk, das eine Nation über ihr Erscheinen auf dem Weltschauplatze, Begründung ihres Reiches, und tausendjährige Fortdauer desselben, jemahls wünschen kann, in seinem zu Pesth im Jahre 1831 gedruckten »Arpád« nebst dem rühmlichst bekannten historisch-dichterischen Werke »Zirez Emlékezete« zu Ofen 1814, so wie »Kissebh-Költemények« Pesth 1832, der Welt.

Sein dichterisches Talent, sein Verdienst um die nationale Literatur wurde auch allgemein anerkannt, und sein Epos von der Ungarischen gelehrten Gesellschaft in ihrer, seit der Entstehung ersten Sitzung mit dem, ihr zu Gebothe stehenden höchsten Preis von 200 Ducaten in Gold gekrönt. Der hochselige Monarch weiland Se. Majestät Franz der Erste, unter dessen glorreicher Regierung diese gelehrte Gesellschaft ihr Daseyn erhielt, geruhete bey Ueberreichung dieses ausgezeichneten Nationalwerkes das Allerhöchste Wohlgefallen dem Dichter durch den damahligen ersten Ungarischen Hofkanzler, ämtlich zufertigen zu lassen; welcher Umstand der Ungarischen Muse abermahls ein ausgezeichneteres Werk schenkte in dem: »Rovásnyei Gróf Reviczky Adám Urnak Hálául,« das zu Wien 1835 elegant im Druck herausgegeben ward.

Freund jedes löblichen Fortschreitens in der vaterländischen Literatur, vermied er sorgfältig die herrschend gewordenen Neologismen, welche, zwar mit Ungarischen, meistens aber zu kühn selbstgeformten Worten Syntaxen fremder Sprachen folgend, manche Unzukömmlichkeit veranlassen konnten.

Gesellig, heiter und doch tiefer Denker, war er allenthalben gesucht und hochgeehrt; besonders von jenen, die im Reiche des Wissens mühsam, doch fleißig gewandert haben.

Lange wird er im Herzen Aller, die ihn kannten, fortleben; lange, ja für immer wird sein Andenken in der Ungarischen Literatur verbleiben.

Emerich von Légrády.

Köszönjárását Zerener boldogúlt Tejedelmünknél hálálta, Árpád, hős költését bemutatván, és a Zsiregtől se iránt való érdemeli ismerést és fellyebhaggyást nyer-
ven; s mellyet ezu 1835ben Decsben eskesen kinyomatván, a 20. Hantsellar előlépéről
s fellyebb magasztaltatásáról rövid időpuhos chronology jegyzetekat tevén fellyel
bővítgettem. Ezekből is kedveskeinek egy példánnyal, ke belülisk mosz magam
sem birok egyet is.

Élet leirásait pedig Biographie; a mennyire csupa emlékezetből tehettem
kéziratban feltéve, Németnyelven általadtam Bermann Moritznak Pozsonban kis
daudi Lexiuonja számára ezen czim alatt: „Ungrisches Biographisches Lexicon„
mellyből eddig 1837ig 1852. csak 3 füzet jött ki, s kivetkezendőkről: Fejérpataky
Takáts József, Kultsár István, Szeker Ellyes, Vándor István, Gr. Rhedey Lajos:
Mogya Basilius hozzá csatolt megemlitéseivel Pabb Erdélyi Vezhvacz és
Szerecz mayer Horvat Sinpárkámeki.

Szándékom továbbá boldogúlt Horvat Endre, gyenge költészi munkáit
megbaggása és felkatalmazása végett igyumun és bővitve tulajdon élő sorozása
után nyomtatásban kiadni, nem külömben Takáts Józsefnek is „Erkölcsi Oktatásait„
Orvtüssének megegyezésével a mostani jellemhez alkalmaztatva, mint „Kézi-
Magaviseletre útmutatásul az Ifjuság kasznára„.

Hangyomásra elkészült kéziratomnak ezen czim alatt: „Felvilágosi-
tás Kisfaludy Vándor „Himfy keserű szerelmeinek„ létre hozásáról. Decsben. 1847.
Legrady Emre által„ pedig sorsa tudva vagyon Kötcsey Ujabb ódái előtt annál in-
kább, hogy azt kezébe is kapvan, elis olvasgatta; de a mellyről azt szeretnám
könyvnyomtató Urtól vissa kivánnyon, azt a hirt kellet tőle hallanom: hogy nagy
számu Emberek Pestről Budára több könyvekkel általvivén, ezen kéziratomat
köszillők elveszlette; késöbben pedig hol nem igazi czim hol autun hellyes
hossz czim alatt ezen kárt kis hirvette, de azt vissa többé nem szerezhette.

Mind sajnálom leggen egyillyen gondatlan történet, már csak abból is
kitünhet: hogy ennek másolattya nincs meg többé, az maga az eredeti volt.
Tökéllyen pedig, hogy ollyas dolgokat foglalt magában, mellyeket mai napig is
vállalnom, de még magam sem többe, soha senki előnem adhat. Érdekelnek pedig
a Magyar literatura történetét annál élevenebben, mennél bizonytalanabb és
tagadhatatlanabb az: hogy előbb mint Himfy keserű szerelmei világosságot
látnak, soka a Magyar egy hozzá fogható hatalmas, gerjedéssel és szépséggel
a külföldiekhez is, Magyar hellyes Irúlemény nem nyomhatott, és minden szivet,
keretté élevenséget és lelkes felhevülést nem csak a költők lelkeikben, de
a polgári nemzeti életben is legnagyobb szépen ezen felemelhedett és varázsló
szivbeli gerjedelmeknek kell igazán itélvén, tulajdonittani. Személyemet
pedig véven karomnat és még hirdey Strombanista szergem fogom! és történt
kárt okozónak feletteterhelő gondatlanságát tellyes joggal megnem bocsát-
hatom, el nem engedhetem.

Ollyan jótevőim Fejérben, Takáts Jenefben és még más több
barátim vesztetnek el hálaadatlan tanubizonyságukat ebbeli: hazafiui tö-
rekedésikre és áldozataikra nézve ezek Szeretetnek egy begyujtögetö-
sökben! Kelly példa és nagy példája fellyedt az örök sötétségbe temnek: hogy
mely csekély és apróléku tettekre is látszó, de hazafiui törekedésekhez, le-
hessen mind a literatura gyarapitására, mind a Nemzet és Ország javára, böl-
dogitására elprovehetetlenül egyen sakasszon az egyemek járulni! Igyabon-
gya, igya meh! Csak egy kevés ép, mey jó és szives lelek. Ezma: parva sae-
pe scintilla, itten is bizonyulvahat. Mar pedig mind a törvénynek igazi meg-
értésére, fontolatara és értelmére, mind a könyirók munkáinak létre-
juttatására és valodi becsülésére nézve, csaknem ollyes történeti kutnas elva-
dások adhatnak valóságos felvilágositást és follyallatnak példáta követésre.
Ollyat számtalan nagy dolgok elkenten csekélységeknek tetjpő tárgyakból pár-
marlak.

Em

Említenem kell azt is: hogy a reá következett mozgásokkal tele esztendőben a bécsi Népnek lármái között tanúságul egy kis értekezést adtam kinyomtatásban ezen czím alatt: „[illegible] Constitution. [illegible] Emerich von Légrády. [illegible] im Monat März 1848 in 8. in [illegible] Universitäts [illegible]" a Nyomtatónak nagyobb mint az írónak hasznára. Ebben a Magyar Állapot is meg volt érintve. Példánnyal nem szolgálhatok. Eggenbergernél talán még lesz belőle.

Mindezeket szükségesnek tartottam előre bocsátani, hogy a következendőknek kútfejük tudassék, mert ez a megítélésben nem keveset szokott tenni.

Kezdem tehát majd 12 esztendők leforgása után az idén Octoberhónapjának második felében Pestbudára ismét jutásom alatt elmémbe fölkerekedett észrevételeimet.

Nincs az emberi életben nevezetesebb tünemény, mint az: hogy ugyan azon szemek előtt, ugyan azon tárgyak időről időre egészen másképpen tűnnek elő. Így az emberi ész is: időről időre csaknem ellenkező képpen, mint előbb ítél, ugyan azon tárgyról. Ezt én az önkénti kifejlődzésnek tulajdonítom. Szinte így van a dolog az emberi szívjárásával és érzelmeivel is. Ezt vagy állandóvá tenni, vagy akaratja szerint vezérleni, nincs az emberi fajnak hatalmában. Nem csuda tehát ha én is alája estem ezen jegyzőrendéknek.

Ki nem mondhatom, bár illy kevés esztendők leforgása alatt is, melly különös behatással lepet engem meg Pestbuda városának, már most Országunk kellyett az Ország fölökhellyének szemeim elébe tűnete! Nem véltettem tellyességgel magamat előbbi Hazámban. De csak majd nem így vált elbűbájozásom Győrött s Komáromban is. Csak hogy ama nagyobb mértékbeni léte vel, majd kétségbe nem ejtett. A Magyar nincs otthon többé! Nem övé a vendéglés! Mind más gazdálkodik! Hordja leszi ugyan e sok jót az asztalra: de nem övé az érdem, nem övé a dicsőség! Járta keltében lélekzete is más mint előbb. Szemei nem egyenesek, hanem ide s tova tétovázók, mint a kibúvó lélek kiakarna menni, vagy éppen elbúcsúzni. Mind az utczákon, mind a közmulatsági gyűlésekben, mind pedig: igaz nem sok házakban jártomban, különös társalkodásban, illyes tünemények szorongatták lelkemet.

Általjában: Ázsia adott Európának népességet: ezzel minden emberi igyekezet műveivel. Európa adott és ád rajta majd 400 esztendei ujj világnak: fog egykor ketrei szabadítására. Az emberi elmének roppant nagy a haladása. Mintha az isteni szándék siettetné végső pontyát e földi ek hatásainak; mert talán ismét más és ujjabb vonz e világ helyet teremteni szándékában.

De hogy visszajöjjek felvett tárgyamnak előadására, ki kell mondanom: az európai Civilisatio erőt vett ázsiai eredetűségünkön. A szomszédság, vagy is hajdani törekedés hol nyíltan, hol alattomban vízözön képpen elborított, és még inkább elborítandó bennünket. A temérdek sok és nagy mértékű házakat többnyire azok kincseinek tulajdonítottam, kik eddigi Országunk javait jobban tudták boldogulásaikra fordítani, mint vérünkből eredtek. A régi büszke elfogultság miatt nem tudta általlátni, hogy a mit tulajdon gyomrának ád, annak biztos jótékonyságát az ő tulajdon teste, élete fogja használni. Melly nagy tanúság a mái tapasztalás! Könnyebb szemmel s tátott szájjal kell nézni most, mellyen da munkák terülnek elő az ész egybefogás és élelmes munkálkodás által. Mindent csak mástól várni, kivált ha a nyújtott segély idővel már nem elegendő, s így magát félre vonni, nem hozhatott egyebet. Több mint fél századdal a heves én Villatott „Zundus publicus" bezzeg létre jutott! Csodálhatja ezt Tisza és Duna meg a temérdek ütközések az Országban. A ki sokáig alszik s elheveri a napjárását, az hirtelen felébredésével nem pótolhatja ideje vesztét.

A fővárosát az Országnak minden tekintetben többnyire más, mint magyar lajú használja. A temérdek kőépítmények, életbeli kényelmek, férfi és nő' gúnyatárgyak, pipere, mind idegeny kezek képítménnyei, német földről ide hordott raktárak belseje. De ezt nem is csudáltam, mert többnyire egy volt az mindég, ezen egy tapasztaltam életemben, de alkalmas int még annyi századok óta is. A falusi mindennapiak, igen, ezek sem maradtak.

így a keréggyártó, csizmadia, gombkötő, szabó, asztalos, kállók, tímárok és vaspalmüködők s a t. De talán így is leend ezután is: mert ha ki, mit régóta űz, az azt mindég jobban fogja kézitteni ujj utánzóinál.

Hogy a népesség e városban is a német nyelvben ugyannyira előre haladt, nem csudálom mert szelleme mindég így lengett: de hogy körültte is a népség annyira keavatva légyen, e szám bő tűnő s váratlan ujság vált. Azonban mennyi ideje annak, hogy kóborló, botrányos életű játékszínészeik keresztül kasul eljárogathatták akkori megyéinket, s ha valaki gátalta, még ők állották már akkor felyebb az az már 50 esztendők előtt, mint már otthoniaiknak tartván magukat. De még a mi katrén felélemedett ifjaink is szinte kérkedtek a köznépi német szóval való éléssel.

A Magyar Játékszín történetében, mellyet Endrődy János 4. 8^{ad} kötetben, ha jól emlékezem 1794^{ben} kiadot, előfordul egy Jegyzékben: melly hatalmas nehézségeket kellet a Magyar Játékszíni társaságnak a Pesti tanátstól szenvedni. A tanátsgyűlésben a pollyamodót székében hátrafordúló tanátsos nem átallotta csúfolódva kérdezni: mi [illegible] Pojáttzó? Kár hogy feleletét hozzá nem tette. Midőn pedig hellyül a nagy Theatron egy ideiglenes deszkás Játékszín felállítása végett kérték, azt a vásáros boltok miatt tellyességgel meg nem engedte a tanáts, és ezzel, maga az akkori Consilium Regium Locumtenentiale hungaricum sem bírkozhatott meg. Most, hogy a német Játszótársaság megszorult, bezzeg nem lett semmi ellenvetés és nehézség, ne hogy azon egész Theatrot egy ideiglenes [illegible] roppant nagy ésszép épület felállítására oda ne engedjék, és a vásári deszka boltokat messze az utczákra által ne vitessék. Sőt a mi több: az egész nagy Theatrot, ennek kedvéért, most egy terjedelmes sétahellyé és igen számos fásültetésekkel szinte kertté ne változtassák által. Sic vos non vobis! Eder tisztákos apáink!

Mit mondjak ujjabb íróinkról? Ezek magyar nyelvbelitartották, de talán tartják máig is, magyar szavakkal, de német szókötésben, tán fonttesztött akár verseiket, akár folyóbeszédű munkáikat! Többnyire, igék és pedig a magyar nyelv természetéhez képest, cselekvő igék hellyett, egyre főnevekkel tűzött mondásokat találnak elő, mint ezt a napnyugoti nyelvek természete hozza magával Europában. E miatt tehát nem volt mit csudálnom: mert könnyel fogható: hogy könyveink többnyire majdnem német honi.

Kintseit, országos intézeteit mind a tudományokra, mind az egyebb iparkodásokra nézve nem levén sem időm, sem alkalmatosságom eléggé fájlalom, nem láthattam, bennek nem gyönyörködhettem. A mit felöllök régibb időkből tudok, vagy körültök láttam, elhitetik velem: hogy az által a nagyobb szerűen mind gyarapodtak, mind elhasználtattak; sőt mostan, de jövendőben is hatalmas észkörül fognak szolgálni nemzeti tulajdonságoknak épen fenntartására, előmenetelére.

Az az ág, mellyhez még ragaszkodhatunk végső elsülyedésünknek eltávoztatására e földön, nem egyebb: mint Nemzeti Nyelvünk fenntartása és literaturájának gyarapítása. A hornan is óhajtanom nagy, Tekintetes Urasságod nagy érdemeit becsülnöm, egyszersmind óhajtanom: hogy fényes meghasznos törekedéseiben jótékonyságaiban fáradhatatlanúl ezután is haladjon!

A Lánczhidat bátor előbb képekben eleget láttam, de olly nagyszerűnek nem vélhettem, mint most szemeim elébe tűntt. Alig tudtam meglepő roppant nagyságát felfogni. Ezt figyelemmel részenként visgálni, csak nem megállíttya a vérfolyást az ember ereiben. Nem láttam a Londoni Amerikai, ázsiai csuda nagyságú régi s ujjabb munkakat, legfelyebb ha közzülök némellyeket képekben, de annyit elhiszek: hogy ez, a magyar földön épült mesteri Munka tökélletesen kössejek illik azoknak, mellyeket a Világ bámul. Egy csekélységet örömestebb soha sem fizettem, mint ezen a hídon általjárdogálásnak kiszabott árát.

E nagy feladatnak sorsa életbe jutta, engem annál inkább érdeklett, mennél nagyobb igyekezettel pártoltam 1819^{be} és 1820^{ikban} Lempsmüller

Józsi Mérnökök törekedéseit és elömunkálatait: kiis, ugyan ezen a hellyen a Duna
nál Pestbuda közöa állóhidat javaslott építeni, fünfe egy két tágasan egymástól
álló kőoszlopokon, a pontokhoz könnebb ismét két kőpelb oszlopom; felröreszlet
pedig eshajalapra fadarabokból vas erősitvidakkal egybe csatolva. Evéget gé
pek is elkészítettek sett mindennemü rágyával Pesten, Pozsban fállásomon min
den kinek mutogatta. Sőtt tudos Klammensterni Rettig Pallantyus kapitány elő
adását hallgatá, és a költségek felszámitását nyomtatásban kiis adta Bécs
ben 1820 ik évben. Különös hogy éppen mostani Baro Sina György vélte kivei
ha helyben hagyatik, egy millio Forintokat igért költeni ezen hidra Pesten. A vis
gálás véget a Rettig udvaránál en egy ally szamos kihüldöttséget fogadtam, melly
hez ha Senki elöb nem egy hamar gyülé egybe. Azonban a Budai épitési Elnök
annyi ellenvetésekkel állott elö, hogy Comp. müller kedvet elvesztven minden
igyekezetével felhagyott, és semmi további felfogattás és emlitésra sem akar
többé hajlandé. Akkor kinyomatt és kemut emlitett könyvből egy példányt kö
sőbben Bécsben Prof Bedenyi Istvannak kezébe ch Magyar állam. Egyet
ide mellekelek.

Csak nem éppen igy jártam, bár ragyobbállomtommal a mi igye
kezetemmel és hogy 1820 ik évben Amerikából New-Yorkból Bécsbe vető Sitt
John Watts stereotyp tőkéit és nyert kiváltságát által jöttem ah
hori szándékba Budára plántálni a magyar királyi Universitás könyvnyom
tató gyarának hasznára. Elsintén illen szép elömenetellel példáni is jutottak a Va
lag élébe ezen igyekezetnek arra interessából. Kelly nyomtatási elöleptségről jöttek
Klammensterni Rettig pallantyus kapitány külön és könyvecskét jutalmaz
as alsó ausi kiszög kezébe 1822 ik évben. Ezt valamivel elsintén ollan nagy kedvel
felfogtak, hogy folyvast azt használni is nem tudtak. Példaul le hetek valua pedig
mind a Párisi, mind a Lipsiai, mind a Harlemi nyomtatási mesterek, mint hitnek
Watts John tőkéit és hibáro Váltságot, már az előtt oladta. E mait Olsó William
Watts hintelen volt egyenni, és Budától megvalvan Londonba riffen memi.

Ezekről is fündenem Életleirásomban bővebben emlékezni, most életem
csak nem fokát tekek ezek az ofendők, sohortúk hátam megett stalpam alatt a
sak mindenkéle irígységmérgeit, ennek fulánktyait az illedérest. De a bűnnek
ramvait már ma szép pázsit fedi.

Mennyire üttzáhon, Játékfáinekben és némelyházakban forgolódtam
igen kevés idei mulatásomban Pestbudán szembetünö volt és örömmel láttam, hogy
nagyon sok szép ifju, de még annál is több feleto szép magyar arcúlatú leány
es asszony személyeket lehetet látni, kik között az ifjuságot a könüségtes Kettye
ken sokkal tisztább magyar életüeknek találtam, mint ez előtt 20. 40 év
tudóvel. Szép feketo magyar fátyolüben csak egy Budára felügyelő tiszta
mengyecskét láttam, kihető Szaturól jött.

Országos Vásár nem lévén, találni nem csuda, hogy uttzáról uttzára alig le
hetet a szép garadság, de undok nagybetüs felirásokkal hirtülö bültekben egy vagy
két vevöt látni, és bolevok arcúlattyai valóli elhatalástól felsőképpeket mu
togattak. De nem is csuda, ha meggondoljuk: melly nagy legyen a külömbség
a mai és hajdani maga kezmüvére forditható jövedelem és szerelés közöa a
sok mindenfelé Országos pihtezetek és külségetre. Érzik ezt Bécsben is a
Bóltosok. Nem hittek keddig, mennyire függenek és élnek ök a magyar
honiaktól.

Arról nem is szóllok, hogy mennyire és melly nagy hatású kü
lömbséget láttam az egykori s mostani Varos és Megye halóságainak mi
voltában; mert ezek, a Cseptendök lefolyta alatt, bécs vérivei tapasztalásom
alkalmasint már hozzá szoktatvén: csak hogy a szép és természetes ugy ne
vezett Angoly kert kellyett, ez Országban, egy ridegeny szabásu, sőtser, nyirtt
Schönbrunni régi franczos kertet találni, mégis csak szivdobogást gerjesztő
dolog volt. Sőtt ha meg szembe jutot a külömbség, a maga, és mási saha
rattya közöa.

Egykori

Egyikem ismerőseim, szives jóbarátom, a tudományokhoz kedvellök és hara
literatúrában, nemzeti hiredésben munkálkodók körül, úgy mint: Vitkovits,
Horvát István, Kultsár, Schedius, Schwartner, Döbrentei, Jankovits Miklós, Horanyi,
Fejér, Virág Benjamin stb. ide számlálom könyvárusinkat tiszteletes Eggenberger,
ime már sok kit sem találtam életben. Tettes utazásaimban nagy örömeimre nérve
pontosultak minden kivánságaim. Nagy érdemü Orbágus Kerfunhat Kubinyi
Ágost, két edelig személyes tiszteletemi szerencsém nem volt, hogy megfrissegyben
és eleven mükedésében láthattam szives szerencsemnek tartom.

Igéretem szerint arokon kivül mint fennt említettem, mellyeket Bermann
Móritznak hagytam által Sándor Istvánról, a mennyire emlékezem, ime megyek ezekhez.
Stól, es mihor jöt e Világra Zöronyos sajnos nem tudom; annyi bizonyos hogy Nyitra
Vármegyében Luka megy Szlavnicza volt családi birtokok. Testvérkirja volt egyen
nyire hires társa volt Sokhágy mint Tudex Curiae tiszthelyö Szent Ivanjinak. Ethher
mindön 1799 ben nevezetesem vált ismerettségébe jutni Tobias Józsi jóbarátom által,
már valami Septiberben feljülhalasat szerzett, és vendég hajat vizelt. Azonban
eleven elmejü, éptestü, inhább érzékeny és gyenge mint erős. Sermete közép
erö. Minden tudnivalót kedvet, kennye szerint pontos tiszteletben és örvendetes
tásaiban találta, sőttöse. Jóhov reggeltül egész délelöttig ilyes foglalatosságokban
vesztegette a pitalánál. Ha otthon nem ebédelt, tett különbségeket. Delután öröm
mest járkált, kivalo birodalmas ismerőseivel. Nyaranként jószágait látoz
gatta: de ert sem minden éptendőben. Sáharhus és rendet szerető, semmi fenyö
sem üzö, valódi bölcs életü tudós szigiu, mindenkit, kivált tudományukat kes
vellöket vagy más érdemüeket, igen szivesen fogadós mél
ja hajdani magyaros, inhább kereivel mint lábaival vagy derekával jelette
tiszteletét. Legtömöttebb magyar nyelven társalgott, es sőkeppen vagy történet
beliek vagy régiségekről. Mindég ételeket hajhászta. Elkészitgetik est kiadva Chem
kai, Sahsole" cim alatt 13 v. 15 darabban. Kereszlette a régi elavült magyar
szavakat és neveket „Soldalekot" is ki Szókönyveinek pótlására. Könyveskara
dovahat és neveket „Soldalekot" is ki Szókönyveinek pótlására. Könyveskara
bironyitya, mennyire járatos volt a régi magyar nyomtatva könyvekben
ismeretében. Szerencsége, mint kéjrája az irásban olly nagy volt, hogy még
irótollonak hegyesitésére sokhor még attól irónak is irástban nem vóltak
magának idöt sem tsotlan venni; azért minden jellette tevö irótollat let
és kespitygette nem csak jegyzeteit, de még levelei is. Nyelvehet tölle mai
napság is keremmel tartok és beszülök.

Ifjabb korában sokat utazott, Német és Franczhonban. Parsa volt
Rátz nevelötü igen elmés és nyajas Ur, ki végtére fogadon a javitó fogház
nak Felügyelője lett. Ki ert nem ismérem: felülle mindent Sándor István al
tal tudok. Többekben emlegette, mennyire hathatós volt eron Urnak fogva, nyelv
ve bár melly szép személyénél is. Szörnyüséges az ismerettségi közöttsében es de
gyes fénye bajuló: szivdobogásából és társalkodásából nem egy hirmondó hivot
a szép személy kivorgyöni. Ezzel kezdette és végezte utazásait a külföldön.

Sándor István külemben nehéz fiuri, sokszéke elmejü ifjú ember lehetet. Fejével
me mindenekre elevén. Mutattyák ezt nyomtatásban tett ji „Külföldi utazásai" 1804 ben
engem s meg egy régi jó barátyát Dayfenay de Voivitsart nevüt. Abol Ostrában az ugy
nevezett „Schneeberg" Vidékére s meg tovább magával útra elvit, segyna napokat el
tünk. Csudáltam ellen is nagy józan szigát a Körténeletekben. 1806 ik és 1807 ik évben
a sah vesztegülés, és talán régi életmódja miatt is az aranyat Sinai, ki sőbben pe
dig hidegülte lábait a köszöny és pelagra bajai utolértek. Végtére agyba fekvő
lett. Ezeneki, mivel sokszor minkidságát és szabad mozgását gátolta, kurhelett
lenné lett. Sokszor szóllitot meg engem: ha ama „Lautanum" szert ismerem e?
Ca gyanitvan veszedelmes szerelmét la gadtam. De az ö erős és sellökellett szem
delete találé meg is utat módot ezéljára. Egy más szinte mint én ötet tisztelő és szá
togató Barátya „Otsovszky Gál" nem értven el tovább ható szemlélését kezene
találejarni, es kivánsága szerint vagy maga javallatából egy ollyan szer
bában kerekes labon mozgathato karszékben szerzet a házba, melly által
ágyán kivül már most lehetet. Ezzel tehát ide s tová mozgattathatta magát
által magát. 1815 ben Martius 14 ik elsalfuvó ajába kivánkozott konyveit tartyá
vo. Innen inaszra, ahi ment ki a kültér ajtón, hogy egy pistolyból a löve sthd.
lotta. Ennek álom gyógya nemkés, de kellemes életének veget vete!

Kongvei

Könyvei körül tudniillik hátul mindég két töltött és felvont sárkányú pistoly
hevert készen elrejtve. Bizonyos véletlen rossz szándékú látogatók számára. Kerülni mind
nevelen életű volt, s minthogy magányosan töltögette asztalánál, fülgyája pedig többnyire
hol vásárolni, rendeléseit végezni, állását kíméletlen volt magának okot hagyni, hogy
egyszermind szakácsnéja is lévén, a konyhába is elfoglalhatta figyelmét. Ön ezt nem tudva
ha könyvei felé fordultam, s arról valamelyiket kézbe akartam figyelmetesítetni, hogy
azokról irogassak, mert tőlem készen heverének.

Néhány nappal ezelőtt végrendelete készítéséhez fogott, de ezt elnem végezte, sem
magát neve kiírásával sehol sem neverte, úgy csak félbehagyva csupa kéziratul hagyta. Ir-
nem tamadt annak törvénytelen és érvénytelenségére. De mivel akaratyát benne megis
jelelte: hogy a felállítandó és Révay Miklós jóbarátya által is aláírjeltetett „Magyar tu-
dósításainak" kivan 10000 ftot hagyni, a Zebegyet mint Országos közhasznú birtokot
tást és rendeléseit elmagasztalva helyben hagyta, sőt könyvei és egyéb gyüjteményeit is
Országos Izraelényi Könyvtárának engedte által!

Említett fülgyájára mint régi segédjére hogy visszajöjjek hívni küldöttség
javasoltak. Sajnálva és régi fülgyája volt, bárme megis nem vált hajlandóvá tellyes bizodalmi
helyzetében. Egyenesebb, őszintébb „Őszinte" erkölcsű lévén, sokkal tompább ésszel,
bőbeszédű ember volt. Urát, mert ez nem fogadta a tompaknak kijáró bókokat sem hízelkedést
tetni, sem ezek fülgyáit magának orvosát látni, kivéven ha nyilvános érdemüek vol-
lanak, mint: Szabó Dávid, Vas Benedek, Révay Miklós, Vereghy László, Székhegyi a Ma-
gyar dolgokban járatosak. Emiatt úrát előttem sokszor mint pránahrászra mellőzi és mint
egy örökké csak asztalánál ülő elkárhozottat emlegette.

Ezt az embert Sándor István hálta napjainkig gyanúnba tartotta a történetnek
ve, mellyet fenmaradt Levelei vérosában lakásában. Szállásának hálutó ablakai az elő
melletti egy fűkútra szoktak fülgyái a maga nagy és híres „Arany bárány" vendéglője
szédságában. Mivel ezekbe meleg nyári éjjeleken nyitva hagyogatta, egyszer fülelő ő
art vette észre, hogy egy ifjú leánya lépcsőjén felkapaszkodott előszobájába, sőt által
mit csak lehetett érte, ahonnét mindent magának az utcán odalent várakozók
kiadattak, kik hogy pintsepeh magukhat, mint igazban sorgolódak, meg egy
magával semmivel bepiszkítsák. Elnyában later mindent látva, hallva alatta m
is mikrancsi sem mert felvén: hogy az alant lévők is felkapaszkodnak a leány segedel
mére. Ezeket nekem maga élvenemekben elbeszélte, és rendkívül vonatkozó a maga
az egyetértéstől soha sem hitta kimenteni. De meg elegendő és világos bizonyságai sem
lehetvén, kívánni vallt mindenekt elkerni, halgatni. Hogy ezen fülgyája regen ki nem adó
kérdésemre maga elmondotta okát: mivel már mindenben a múlékonyba lelesfelhőt, a mért
ettes ember sokat elkér, egyszermind szakácsnéja is lévén, a füzesher jól értett egyéb gyá
vasságával nem gyanusult.

Különben Sándor István egy magányos, de valóságos Béles férfiú, irígységre
méltó kényelmes és rendes életet élt kis tanyájáig. Igen társalkodó, kivált szóke
zetlen emberrel nem vált: hatát ismért, ahhoz ragaszkodott. Ha valamiben felfed
zéseiben, bizakodásaiban fenn akadt, nem általlátta iránt minden hozzáértővel
értekezni. Vélekedéseiben, mert belátva talpkövén épültek, állhatatosan megmaradt
Nagytapasztalásu lévén, sokat, mikat politikában történtek előre jövendölt, és
valóban mind betellyesedtek. Hányszor előhorta: „Mey lápa, ha előre, vala
hányszor meghorúlunk, mind annyiszor a Muszkához fordulunk, emlékez
tárat senki sem fogja bezárhatni!" — Körülebből egy levelet máig is sem tartok,
és bizonyos ahhoz hasonelkedő Paintner Mihály Győri Fő Iskolák Direkturáról, és semmi
jövendőjéről. Egy betellyesedett ugyan, de csínek maga gyalázatlyára. Amiről
mint élet leírásomban, de egy rézper Nako Familia történetében. Nagyon ismérte h
vált a Magyar főurakat és akkor hatalmasakat. Áldás Sírjára! hálás emlékez
nevére érdemeire!

Irtam Bécsben Novbr 8án 1833ban

Légrády Ferenc mpria

C. K. Udvari és Ministerialis Ügyvéd.

Lőcsében Előhó 28dikán 1841.

47

Múlt évi végső 13dikán adám fel az itteni postára minden a címzett, mind az Athenaeum és Figyelmező literaturai lapokért, egész jelen évre járó előfizetésemet, s fájdalom, eddig sem az egyik sem a másikból egy számot sem kaptam, holott a Számok tárgyával együtt mellyre ugyan azon nap előfizetten rendesen jár. Az embernek valóban elkell unnia, nemzeti hírlapokat külföldre járatni. Nem elég, hogy a múlt év végefelé a bélyegdij annyi bajt okozott, most magunk valami más akadályt lássunk lappangani, s az embernek erőnek erejével arra gondolatra kell vetemednie, mintha talán a Kormány czélozna meggátolni, hogy hadiseregünk egyedei ni magyar elmeszórakozást, se olvasnának. A' mint a t. Szerkesztőség tovább tudni fogja, minden k. Postahivatalnál van egy lajstrom, melly valamennyi divatos munkban megengedett bel- és külföldi literaturai s politicai hir- és időszaki lapokat foglalja magában, s melyben - nem fogja hatam meg mi okból - az Athenaeum és Figyelmező nincsen felvéve, mire a helybeli Postafelügyelő engem figyelmeztetvén, az említett lapokat járhatási engedelmet az itthoni polgári Kormánynál kellett kieszközlenem, mert az említett lajstromban nem foglaltatnak a postahivatalnok kiadni nem szabad. A' n. m. Kormány pedig ezáltal még azt volt kegyes figyelmeztetnem, hogy ezentúl minden

magyar lapi jarhatási engedelmet ezen hivatalnál kell mindenki
kinyernie.

Már most kérdem, ha valamint az egesz birodalmunkban min
den nyomtatványnal hasonló az eset a nemzeti kér es idoszaki
lapjaink a censuran atesték, kinek ni közze az elofizetésnél
galyibaskodni. Továbbá minthan a magyarnak alkotmányzasa
fogva, házaba a bélyegdijról esmerje dines, kérdem ni jogga
követelhetni tole, hogy mas tartomanyban, az ax. birodalmunkban
tartomanyban konja ujságaert bélyegdijt fizessen. valamint m
részerol azon még senki meg nem ütközött, hogy külorszagi lapo
pert fizetni kell. Ezen két tárgy valoban sérelmi alako
zik, s kivanni való, hogy az Ország t. ex. Rendei rajta segitsenek
Bizonsagot, hogy annyira elterem az eredeti czélról, s a t. Szerkesz
toségek hosszadalmas óraimnal mutattam, de a részletes felvil
gositást szuksegesnek tartám, azonfelol kebelem szorult, s kifakad
ásra gyult, melly kitörés csak ugyan enyhülést szülte.

Kérem az allami Akademiam, s Ngy. t. Szerkesztőségét is ezzel
értesiteni, s mind a két részről azon intezkedést megtenni, hogy
az illető lapok rendesen kezemhez szolgaltassanak, külonös
tisztelettel maradván

T. Szerkesztőségek'

alázatos szolgája

Lajtnerre
Tóthadnagy

AB. Kérem ezentúl a kérdéses lapokat nem az
en, hanem az Ezredem czime alatt járatni, talán
nem lesz annyi akadály - az uj czimlapéra első
adományát Május honapban fizetendem köszö,
nettel tapasztalandom.

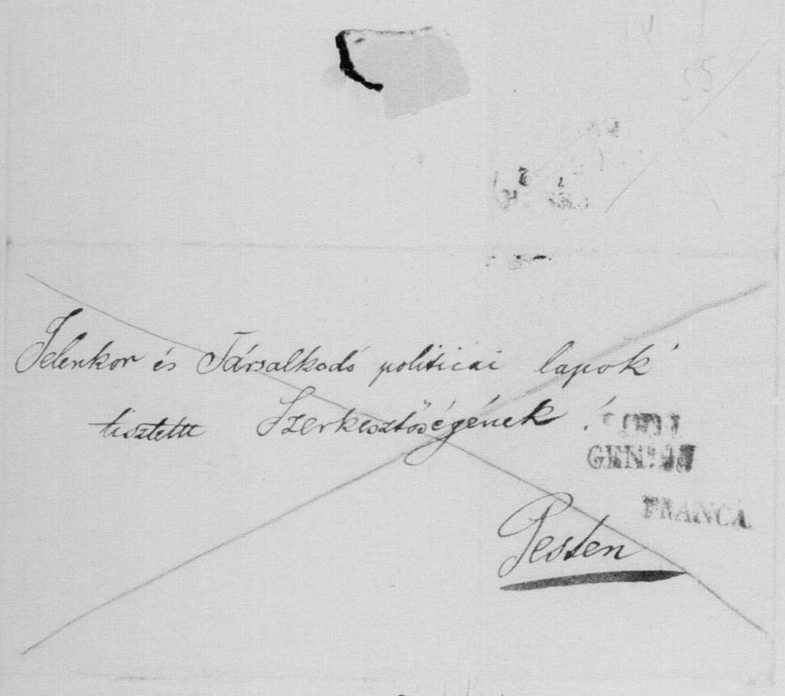
Jelenkor és Társalkodó politicai lapjok'
tisztelte Szerkesztőségének.
FRANCA
Pesten

Tata, martiushó 7én 1859

Szeretve tisztelt Tekintetes Ur!

Bocsánatért esedezem először is, hogy ennyire késtem, nem kevesbbé illemszerü mint mélyen megilletődött szivemben már rég fogalmazott válaszommal. Szokottnál kissé jobban valék elfoglalva. Bizalommal reménlem, hogy egen tisztelt Tekintetes Ur, ki még most is nagyrabecsült kegyeivel s'szives barátságával tetézi őszinte tiszteletét, ennek késlekedését nem lesz hajlandó megfeledkezésének és hálátlanságának jeléül tekinteni. Nékem valóban egynél több okom van önt egen tisztelt családjának emlékét szivemben megőrizetni. Oh édes tekintetes Ur! nem feledkeztem meg meg ama fájdalomteljes életkenire csaknem csüggesztőleg ható percekről, midőn a kedves élet reményéről majdnem leinandod egymást váltogató sötét sejtelmektől kináztatám; azok élénk emléke megujitja lelkemben-a reám nézve nehéz időkben-tanusitott barátság és gyöngéd részvétnek hálás emléket is. Ön vala szeretve tisztelt tekintetes Ur! egyike azon legnemesebb lelkeknek, kie szivének jóságától indítva vigasztelteljes bátoritó szavaival közeledett kedves gyermekeinek szenvedő tanárához; önnek édes szavai olyanok valának akkor nekem, mint tiszta forrásvíz az égető szomjuságban epedezőnek, olyanok, mint a szánakozó ember barát irgalma a sors csapásai alatt kegyetlenül megnyomorgatottnak. Ön talán már nem is emlékezik, velém éreztetett jótéteményeiről? igen, mert ugy gyakorolja szive jóságának cselekvényeit, hogy ne tudja balkeze, a mit tesz jobbkeze; de én hiven megőriztem azok emlékét! és nem is fogom soha elfeledni az őszinte szeretetet, mely iránta ön és kedves neje állapotom fölötti aggalmában, részvétében, ismételt tu-

Légrády

dakozásaiban oly fényesen nyilvánult! Oh édes tekintetes Ur! a beteg emlékezete gyémántlap mélyről az időnek sem hossza sem viszontagságai nem képesek elenyészteni a barátság és gyöngéd részvétnek mélyen bevésett, aranynál ragyogóbb és becsesebb emlékbetűit! Isten bőséges áldása jutalmazza meg Önt és szeretett családját mindörökkén! Le nem róható hálámat pótolja a szívből fakadó hő ima, melyet Önök mindennemü jóléteért és boldogságáért emelek ahhoz, ki egyedül képes az irgalmasok és részvevők magasztos erényeit érdemileg jutalmazni. Szives vonzalmának s nagyrabecsült barátságának legujabb emlékjele, a küldött „Debreczeni Legendás könyv" belbecséért is, de kü lönösen azért kedves nekem, mert élő bizonyítvány arra, hogy ha tövises is – nem örömtelen a tanár pályája, melyen a hü megemlékezés hervadhatlan nefelejtsei ily kellemesen viruljak; fogadja édes tekintetes Ur! érette legforróbb köszönetemet szivem azon meleg óhajtásával: vajha Önnek becses életét, mely egyszersmind minden jó magyarnak is, élete tartsa meg a jóságos Isten sokáig virdor kedély és kedvező egészségben, hogy így nemzetünk mindenét, annyira szüksegben

Redactionis ephemeridis „Orvosi Tár“.

Adnoluctum relationis fragmentum Physici Cottus Marmarosiensis de aquis Sóstóiis, in arbitrio ejusdem Cottus scaturientibus, pro congruo usu & subeinfaciendâ remissione transponi dux.

Buda, die 29. Nov. 830.

Lenhossék

Legrady

Schedel Szerencsi Joseph Urnak

Szives Olvasoi

Fagarasi Ledeky Daniel.

Nem a' jótt szerencsét is barátságot mindenkor kívánó volt. Ha ez csak jö' s nem rossz Világ-Polgárjá't szerezheti meg: ugy ez csak jö' s nem rossz Világ-Polgárjá't szerezheti meg: ugy ez reám nézve kívülről megjegyzés. részemről semmiképen érdemlem meg annak megtsalatását a szerénység parancsolja tsak birni. En arombol hagyom irnedet, hogy az Ur. a' várt könyvéhez tsak, a' nagy Világ elfoglalatásán túl. Barátom Olvasni Tudók ajánlására nézve is meggyőzöl a' barátságos ajánlás. Ismétlem Barátom, kedvesebb, jobb barátságának nem adhatod: minek hogy en le Szerencsét nem tsak kétségben szavá meg: hanem arra mást is emlékezni nem sajnállom. Tárol légyen tehát, hogy az Urnak kétség levele elvesse idegen kezt vehessen: sőt minden annyami barátságunk szállongás ugy fogva örizni, s annak örömmel tsak emlékezni. Mingyan ez ollyan Világ-Polgár, kit a' jaros s az elet barátság nélkül? Es az élet, hol a' jaros szalatsony ismeretsé hálója ollyan sürün ki vetetsenek: hogy rida halandó az, ki annak prédája ne lehessen. S mindön az kinek ezer hálója, tsak a' jó barát az, kijóltatásra mind adhat, mind vehet: ki a' kapun sebes fejdalnak vigasztalása tehetsenjével angyhirben. Melly szerencsétlen az, ki elöre minden tiz órára van! S kinek nintsen barátja, kivel egy beszélletsen mindenkor magával! Ezen se kívánnám inkább, mint hogy minden bolondok feledésén elmének szerencsével, minden kínzó gyanusok nyerjék.

A' kelletsen kívülvöl példányi tisztességet vetsen az elvált vegyen kívánkozás megtsinál: elvalaszthatás szörnyűségek tsalhatlan: a' munka fenntartásával mindenkor vármi. mert ölelem az urat barátságosan — Szerencsébe reméli magamat szabadon ajánlom. N. Enyed. Jun. 22dik 822.

Ledeky

Tisztelt Tolby ur!

Nagyon sajnálom, hogy felszólításának ily késön tehetek eleget? Akkor ugyanis egyenesen oda, a miskolcz és Dánfalva közötti postának csigalassúsága volt, mely szerint Kegyednek hozzám irott levelét csak negyed 6 sept. 9én) kézhez kaptam.

Az elküldött, Kegyed kívánsága szerinti Rácsok ma által elkészülnek; s azt az az oda, ha a chinezum felszerei még ezután is sokáig nagyobb futnak Dánfalvára. — Egyébiránt megbízásaira máskor is szíves készségemet ajánlva maradtam

Kegyednek

alázatos szolgája
Léváai Józseff

Miskolcz Sept. 10. 855.

Legrady

Legrady

Vm. apr. 16. 848

96

97

Tisztelt Toldy úr!

Tegnap értesítve engem Kazinczy úr, hogy Kézairai nézve tévedésben volt; Podhraczkynak kiadásaiból a Chronicon Budense-t bírja Könyvtárában s nem Kézait. Reámbízva, hogy kalauz nélkül kérjem Önt valamely példány szíves átküldésére, addig is, míg ő az iránt Könyv-árusi uton rendelést tehetne.

Mélóztassék azért a munka gyorsítása végett, ha lehetséges, minél előbb megörvendeztetni engem becses küldeményével. Igen okaitanám, ha mind Podhraczkynak mind Endlicher Kiadását használhatom lehetne a forditásnál.

Magamat, tudvaló jó indulatába ajánlva, maradtam

Miskolcz április 13. 1858

mély tisztelettel
Lévay József

Toldy Ferencz urnak nyilvánosságra.

Pápa, 1858 ápr. 16.

Legrady

Tekintetes Igazgató Úr!

Itt ide mellékelt javítékivet a végett bátorkodom Tek. Igazgató Urnak előterjeszteni, hogy a címlapokat stb átnézni s netaláni észrevételeit az illetőkkel jókorra használhatás végett közölni méltóztassék. —
Utasításomnak egyik pontjában az áll, hogy a címeket és előszót sorosan a Tájirat szerint kell szedni – úgy lett; de mit tegyek a hiányjelre nézve, melly az előszóban a Tájiratból néhány helyen kimaradt? következetesen szedessem? Az előszónak első sorában Aesop után a vesszőt elhagyjnám; a 4dik sorban: Ő birtoka-nak, ugy látszik, hogy vonzója (regens-e) nincs; a 9 és 10dik sorban a római számok nem igen jól állanak A III-IX lapok egyes átnézéséért is esedezem s kérdem helyesen áll-e VI. lap első sorában (valamint a Tájiratban is) s a békebir jelentésével avagy jelentésével-té igazítandó.
A szedés be van végezve – ki egyébiránt megkülönböztetett tisztelettel maradok.

Tekintetes Igazgató Urnak

Pozsony, Okt. 10. 1845.

tekintetednek szolgája
Lichner Pál.

Legrady

Tekintetes Igazgató Úr!

Miután Aesop nyomatása befejeztetett, számolnom kell az ügyben eljárásomról. A hellen szövegre nézve azon voltam, hogy az a mennyire lehet hibátlan, ezáltal hellen legyen. Hol változtatnom kellett, úgy tettem, hogy, ha számon kérnek, igazolni is tudjam. Némelly elferditett s felforgatott helyek gyökeres orvoslását a már kész ferditás tette lehetlenné. A lényeges javitások s illetőleg igazitások száma tetemes, azt azonban nem mondhatnám hogy igazitm való nincs több. Gyökeres recensio uj ferditást szükségesitene. — A magyar mesék feliratainál a főnevek elé a névelőt egen okoknál fogva szedettem: 1) hébehorban szabó is tette, 2) Fay András meséiben rendesen teszi; 3) a hellen, magyar és német nyelvek szelleme kivánja a névelőnek ez esetbeni használását. Mikor az első (magyar) ív nyomatott, akkor Pápán voltam Tarczyl tyccumunk részére megnyerni — — megjártam!! Wigand ur, nem tudom, kire bizta az emlitett iv másod javitását, s a nélkül hogy visszajöttemig várakozott volna

Legrady

57

sajtó alá bocsátotta, ugy hogy egykét sarvas hiba is ma
A többire azután jobban ügyeltem.— Ha előszót azonbe
betűből kellett volna újra szedetni, hogy a személyemet illő
toldalék vá térjen a II lapra, sajnáltam a költséget s
abban hagyjam

Szivemből fogok örülni, ha parányi lehetségem adár
milly bár mértékben is képes leend az általam igen
tisztelt Kisfaludy-társaság bizodalmának megfelelni; méltó
tasrék tovább is vélem parancsolni.— A jövitári dijt hihetőleg
Hartleben ur fogja kendi tsodralco fordítását várva várom.
Mély tisztelettel

A Tekintetes Igazgató Urnak

Pozsony nov. 19. 1845.

alázatos szolgája
Lichner Pál.

Legrady

Tekintetes Tanárnak Úr!

Köteles Anthropologiajának illető előadásaimnál eddig legin[illegible]ább azért nem vehettem
haszmát, mivel hallgatóimnak fele latin nyelven tanulta e tudományt:
mért is Vandrak latin-magyar könyvét kényteleníttetém használni. Ez
1874/5ki tanévben Kötelesnek említett munkáját szándékozom tankönyvül
bevenni, minthogy hallgatóimnak ⅔ magyarul tanulandja a lélektant.
Hogy Kötelest Vandráknál aránylag jobbnak s olly mérvben fele
kezdő bölcsészeknek kezei s elmejöbbé inkább valónak tartom,
azt, ugy hiszem, nem szükség említenem. Csak egy nehézség van a
dologban, t. i. az, hogy a könyv ára 4 hussas; mi magában véve
nem sok; de szegény tanulóink erszényéhez képest tagadhatatlanul sok.
Különben is, hát még új könyvnek iskolánkbai bevételénél! Ennek
folytában abbeli alázatos kérelemmel járulok Tekintetes Tanárnak
Urhoz folyamodni, méltóztatnék az illetőknél közbenjárni s rendel-
kezni, hogy Kötelet Anthropologiájából harminc, kijönfelében kötött
példányt 30 forintért ezüst pénzben, gőzhajón nevem alatt Pozsony-
ba küldve f. e. Aug. 26-29 körül bizonyosan megkaphassak.

Legrady

Ha Tekintetes Főtisztnek Úr mindaddig fönálló szabályainál fogva
hiúz szájtelenál többet nem adhatva, az öt szájtelő ötetbőrt
magamból fizetem. Megígértem volt tanítványaimnak, hogy a t.
M. Akadémia nagytelhüségéből Kötelesnek egy egy példányát 1/5r
e.p. vesendik. A 30 példány árát = 30 fr. ep. September elején fizetem

A Hellen könyvtár 2. Kötetének nyomatása lassan halad. Ohajtottam
volna, hogy Septemberig befejeztessék. Majd hozza látnom. Melly folyó
vagy hirlap szerkesztője lenne hajlandó egy rövid cikket a Hellen
Könyvtár érdekében lapjába felvenni? O Athenaeum és Figyelmező!

Magamat és ügyemet kegyes pártfogásába ajánlva mély tisztelettel maradok

Tekintetes Főtisztnek Úrnak

Pozsonyban Aug. 22. 1846.

alázatos szolgája
Lichner Pál m.k.

Legrady

Legrady

Pozsonyban 1860 Oct. 25.

Vett o.t. 27. 860

64

Tekintetes Akadémiai Titoknok Ur.

October negyedikétől 13dikáig valoli Doctori s mégsem találtak akár csak 3 perczi alkalmas időt mondandóimat megmondanom s illető leg köszönetemet Tegyednek előadnom. A nagy gyülés előtt nem mertem alkalmatlankodni, jól tudván hogy minden pillanat le és el van foglalva, hanem 13dikán reggel előbbi szállásán, és dél után a Lipótvárosi mostani lakásában kerestem tek. Urasagodat — nem jókor: így nem marad egyéb hátra, mint levél által végezni a végezhetőt.

1. levelező tagi székfoglaló értekezésemnek előadhatására a f.e. december 22.diki üléshez idejéből könyörgök 1 órát, vagy a mennyit olyan ujonnan engedni szokás.

Tudtomra lett jenei Molnár Albert mint magyar nyelvtan- és szótáríró és műfordító vagy m. prosaicus. Azt jól tudom, hogy király gróf Kemény József[1845] emlékbeszéde után alig akadt nekem több ujat ismeretlent Molnárról

elhozhatni, de minthan az illető irodalmak, a kéziratok levelezé-
kek (a külföldiekét is) sat tüzetesen tanulmányoztam, hajlandó vagyok hinni, hogy dolgozatom nem lesz egészen érdektelen. Ugyis alig természetesen csak akkor fogom erőltetni, ha olyan monographiává készítem ki, hogy a nagy-magyar Encyclopaedia nem vonakodnék azt külső gyanánt használni. Lapjaiból és Prágából igen becses levelek egyébként köszönettel vettem Molnár illetőleg; még többet várok Oppenheimból Marburgból és a nürnbergi Germam. Museumból. Az elkészített kéziratfelét el nem mulasztom annak idején az Academia könyvtárába letenni. Negyedhez is járulok többféle kérdésemmel ezen ügyben. u. m.

a. tekintse meg Catalog bibl. Telekianae 3. kötetének 266 lapját és azután igyekezzék emlékezni, nem található a 2 nagy pesti könyvtár valamelyikében Bod Péter Gellius Melnarianusának, leginkább pedig Molnár autograph adversariának használható másolata vagy kivo-

nata. Igéri ugyan gróf Teleky Domokos nekem, hogy Erdélyből szerzi használatomra a kívánatos másolatokat; de ezekből és hamarább óhajtanám kaphatni őket annyival is inkább, minél nehezebb és hozzáférhetlenebb az alma bibl. Marosvásárh. ned használása kimondhatlanul fájlalnám, ha ezen másolatok meg nem kaphatása miatt Molnár monographiámnak befejezését a jövő évnek őszére Könyvkereskedelmi halasztani és a nyári 2 hónapot Marosvásárhelyt tölteni a célomra kijegyzendők leírása végett. Legyen igen tisztelt Negyed bajomon, ha teheti. Az erdélyi historiabarátok sokkal érdektelenebb dolgozatokat is másoltak gyűjteményeik számára. Talán maga gróf Kemény József is csinált kivonatokat azokból.

b. Kérve kérem igen tisztelt Negyedet, méltóztassék velem közölni gróf Kemény Józsefnél 1845. Molnár emlékbeszédének azon példányát, melyet kolozsvárról küldöttek ezelőtt 1/2 évvel Negyednek az M. Museumba nyomatás végett, ha vagy 1 napra rendelkezésre kölcsönözhető. Semmiféle plagiumot sem mernék rajta; de átolvasni és gondolattartalmát számba venni

Legrady

írói kötelességemnek tartom. Némi viszonzásúl küldhetném Michnay Endrének általam kidolgozott életrajzát, melynek sajtó alá kész része mintegy 1/2 nyomatívet tenne az Új M. M-ban. Azonfölül báró Mednyánszky Dénest, egykori igen jeles tanítványomat a philologiában és diplomatikában, e napokban kérve rá fogom bírni, kezdjen már irodalmilag is dolgozni. E kérelmem, tudom, nem marad hatás nélkül. Közlegény munkatársakban nem lesz fogyatkozás.

2. A legközelebb mult két nyár folytán a pozsonyi lyceumnak mintegy 30,000 darabból álló könyvtárát rendbe szedtem s felállítottam. Némely szakai kielégítők, leginkább a hazai történelemé. De egy igen nagy hiánya is van, mert a Magyar Tudom. Akademia nyomtatványaiból úgy szólván semmit sem bír. Gyökeresen orvosolta ezen bajt az Akademia f. é. juliusi 30-diki azon nemeslelkű határozata által, mely szerint az eperjesi, késmárki és a pozsonyi evang. főiskolák nyomtatványainak nagyobb részéből ingyen fogja részesíteni. Tartsa Deus! Vigeat Academia! Szándékom volt Vandrák eperjesi és Stänzel késmárki tanárral együtt Pesten létünk alkalmakor ezen nagy jótéteményért tanintézeteink nevében illő hálánkat az Akademiának nyilvánítani, de láttam hogy akkor bizony senkinek sem volt ideje és türelme olyasmire hallgatni. Azért csak letettem az akademiai könyvtárban a viszonti adományúl szánt Istvánffyt editio princ. jó kezdetül, mert a pozsonyi könyvtár becses kéziratokkal is fog kedveskedni annak idején. Most pedig tek. titoknok urat arra kérem, méltóztassék az akademiai raktárnoknak ezen ügyben oly parancsot s utasítást adni, mely szerint a pozsonyi könyvtár lehető legtöbb könyvet kapjon még sz. Márton napja előtt. Rakodási költségre jusson Kink raktárnoknak vagy 2 for. az átküldött pénzből. Mibe kell rakni, deszkaládába-e vagy zsákvászonba, azt Kink uram sokkal jobban tudja nálamnál. Legolcsóbb szállító a gőzhajó; a vitelbért majd én fizetem Pozsonyban. Nagy örömemre hallám Pesten hogy Márffi hellenistának díszkiadású evangeliariomának* 100

* Codex graecus quatuor evangeliorum

példánya ingyen postán el intézetének és pakkerlőhöz. Ennek
értelmében a 99-dik példány nekem jut mint az ország legutolsó
kellemetjának! Sokat Rind uram ki ne feledje ezt a görög-
magyart! Az Esterházy arad a pénzfogalás után jár a tagdíjnak!
Kész pénzen (25%-os Könyvárusi jutalékkal) kérem számomra az Evkönyvek
Eckhardi Sötétet és Wenzel Gusztáv-monumenta Arpadiana
A Corpus grammaticorum linguae hungaricae veteranból mutat
vány ivet Ecsedy Sirálit ha már Erdélyi és Molnárét ki
lenne nyomatva!

A többi pénzen ezekel mellőztassék még számomra vételni
és a többivel Pozsonyba L. P. c város 242 sz. címzet
alatt Pozsonyba küldetni. 1 példl. Uj magyar Muzeum 1860 = 5 for
1 példl. Kisfaludy Károly 8 Köt. = 4 for. A netalám maradék
pénz jöjjön a Küldeménynyel vissza.

Mennyi hiányzik és kívánatos volna még! De legüdvösebb
olyan bűnöknek, mint ón, beszámolni kérni és többé nem vétkezni
akalmatlankodásával. Legmélyebb tisztelettel

Lichner Pál.

Utóirat. Boldogult Wichnay tanár és könyvtárnok általlétta pókován
reclamalni az Uj M. Muzeumnak neki még nem küldött füzeteit, minek sajnos
következésében kéz erfolgamunk csorba. Az 1854-dikből hiányzik a VII.
és az 1855-ből a II, VII és VIII füzet. Nem lehetne ezt kipótolni?
Ha gratis nem lehet, am adassék 1½ forint o-é a megnevezett 4 füzetért
hogy kiegészíthessem a becses folyóiratot.

Liebergott Sámuelnak pozsonyi címét nagyon ugy-e nem tudja Pesten
senkinek? Ha Wenzel úr meg-ée elvolna, a kárpótlásom számnyi alatt
lemagyarítom tsechi Mihálynak magyarságával és kiadom könyvtári
programma képében, hogy Wenzel úr meggyőződjék, mily erőben Lichnernek
magyarsága versenyt futhat Szerém Gyergyának latinságával!

Pozsony nov. 3. 1860.

63

Tekintetes Akademiai Titoknok Ur!

A sok szivben hidvező és minden tekintetben tanuságos választ tegyen szivemből hozzánom szivesen kötelességem lesz a vett utasitást hiven követni. Molnár méltatlanából már régen kiesz annyi, hogy Ket felolvasás is telnek belőle; de a munkába vett monographia alig fejül el harmasabb egészen, mint tév mulva, a 3 marosvásárhelyi Tegiratnak szélesb földhöz ragadottsága miatt. Igérkezett ugyan Pesten találkozásunk alkalmával az ügyben kérelmemre gróf Teleky Domokos, hogy ő vagy maga vonja ki, ha nem feletse sok, vagy ha kellenél több találna lenni, felszólit valamely bizható embert a kivonatozás számomra. Ház én tulajdon szegen csak arra kérem a nemes grófot, adna tanácsot - mint az alapito családnak fiaja - miképp juthatnék én, ki jövő évi julius hónál előbb Marosvásárhelyre nem mehetnék, a 3 codex tartalmának ismeretéhez még ebben a végéhez sietö évben. A lemásoltatás aránytalanul sok pénzbe és időbe kerül; a legnagyobb használhatónak kijegyzése tanyavalottságal igenyel sok szen ebek miatt én cautionak letételére ajánlkoznám, nem tudva a tilalmat a kivitelt illetöleg. Bizony igen sokan csalt hogy le kellett mondanom azon tervemről, mely szerint ezen év végén készen kivántam a monographiát benyujtani a tudom. Akademiának. Most, jobb irányba terni látszó esetjeim ügyeimet

Legrady

annyi teendőt bízna majd gróf Teleky Domokosra, hogy legkisebb gondja is sokkal nagyobb lesz annál, hogy a legrenek magyar diáknak Molnár Albertnek önéletrajzi jegyzeteivel bajlódjék. Engem azonban még most is ellenállhatlanul vonz az xvrojxqgo és késő volnék jóéra cautiót letenni, ha vagy 2 hónapra Pozsonyba kaphatnám. Vagy kár hogy gróf Keményt nem ismered, ha már annyira ismerte, le nem másoltatta egy a nagy ostobák a sok kisebb érdekű helyett. Írtam a minap Szabó Károlynak Kolozsvári könyvtárnoknak is keresse fel Kazinczy Ferenc a mvhelyi három codexnek másolatait, de ő is eddig csak azzal biztatott: ha a codex nem mozdulhat Pozsonyba, jó lesz hozzá leutazni Mvhelyre. Sokkal érvendetesebbet nem hozhatnál Jek. Fitzinek Urnak a megtett 3 magyar unicum a m. Vevar Mátyás munkájától kiadó - 1534 tájáni, jókelyi Istvánn kalendariumáról és Heltai Cathechismus minorából 153 hajta vagyok én is, hogy lyceumunk könyvtárában a régi magyar irodalom termékei megkezdődjenek és folytassanak de még igen távol vagyok a céltól. Értesültem hogy a szerzpataki könyvtárban igen sok a ritka daphem; mit mond róla Erdélyi könyvtárőr.

Ring urnak sokszor fáradozásáért az ajándék könyvek bejelentését és kihirdetésére körül jó reménnyel és teljes elismerés

vegem és ismételve kérem, türedelmét lehetővé tenni a minél gyorsabb álküldést Pozsonyba.

Wenzel úr monumentáriából az árpádkori okmánytár I. kötetét kívánom szám. pénzen az adatott kötött rabattal. Az Évkönyvek legújabb kötetét kérem szinte könyvárusi áron. Ha „A m. t. Akad 1859 dec. 19 tartott ünnepélyes közülésének tárgyai" az Évkönyvek legujabb kötetében egész terjedelmében előfordulnak, akkor nem kell az a külön füzet.

A Corpus Grammm hung.ból legalább a Sylvestert tartalmazó kötet mellőztatásével nekem a többivel küldetni, lefoglalva

Lichner Tál ev. ang. lyceumi tanár úr a Sch. Tirolnak úr egésségére tett kérdésére ma nyert levelében, kéri az Akad. könyvek elküldését, s még némelyekre a Schinnerr úr által, számára megrendelt együtt – azért igen igen kéreni ezen Lichner féle könyvekre bejelentés végett a Pesti Lloyd-ra tétetni, mikép az ajándék könyvekkel kapcsolatosan is rögtön a kívánt

alázattal Szabó Károly
Ring

annyi teendőt bíznak majd gróf Teleky Domokossal; hogy legkisebb gondja is sokkal nagyobb lesz annál, hogy a legvéresebb magyar diáknak Molnár Albertnek önelégségi jegyzeteivel bajlódjék. Engem azonban még most is ellenállhatlanul vonz az országos és hosszabb volnék időre szabót létemmi, ha vagy 2 hónapra Pozsonyba kaphatnám. Nagy kár hogy gróf Keménynek, ha már annyira ismerte, le nem másoltatta ezt a nagy értékű a még kisebb érdekű helyett. Itam a minap Szabó K. kolozsvári könyvtárnoknak is keresse fel Ezeinata [illegible]

[illegible] örvendetes körül jó reménnyel és teljes elismeréssel

vegem és ismételve kérem, tudatni fogják lehetővé tenni a minél gyorsabb átküldést Pozsonyba.

Wenzel úr monumentáriból az árpádkori okmánytár I. kötetét kívánom azonnal pénzen-az adott árból levonott rabattal. A Könyvek legújabb kötetét kérem szinte könyvárusi áron. Ha

„A m. t. Akad 1859 dec. 19. tartott ünnepélyes közülésének tárgyai" az Évkönyvek legújabb kötetében egész terjedelmükben előfordulnak, akkor nem kell az a külön füzet.

A lexic. Gramm. hung. ból legalább a Sylvestert tartalmazó íveket méltóztatnak nekem a többivel küldetni, lefoglalva pénzemből- ha kívánják- a munka leendő árát. Nagy szükségem van Sylvester kötetlen gyüregére éppen azért mivel kazinczy lengyrmata oly gondatlan.

Liebergott Ignácnak 1666-1683 évekből naplója Pozsonyra az, mi a már kiadott Csányié Sopronra nézve. Terjedelme feltehetőleg akkora, mint Csányié. Holmi, hogy ne legyen a magyarázó jegyzetekkel még érdekesebbé tehető a napló. Magyarítva talán még sokkal érdekesebb lenne. De erről még más évek alkalmával.

Báró Mednyánszky Dénest sa fogom kérni, hogy 1861-től kezdve évi évdarabot küldjön a szerkesztői tárczába

Legyen [illegible]

Pozsony 1860. dec. 19
Vett dec. 22. 1860.

Nagyon tisztelt Tekintetes
Akademiai Titkár Ur!

A mai nap bús hangulatban hóforgeteges időben utaztam fiai
közelségből atyámnak temetésére. Az meg általjaratott
bajjal jöttem vissza Pozsonyba es most oly rehedt
vagyok, hogy anyám sem értené szavamat, ha élne az
áldott lélek! Kifejezhetlenül sajnálom, hogy nem juthat
e bajom miatt most nekem az a régetta óhajtott
szerencse, hogy magam olvashatnék valamit a tud.
Akademiának ezélszerü dolgozatomból. E miatt
kérve kérem igen tisztelt Kegyedet, méltóztassék
helyettem az ezennel jött Fejérvárnak valamely szakaszát,
például az 1. lapról a 2dig vagy akár csak a 15dig
az után talán még 39–41ig és végre Apfalvinak xxx
jelelt levelét vagy, legjobb belátása szerint, a levelez
feladalékok akármelyikét felolvasni a Dec. 22ki Akad.

Legravy

ülésében. Az olvasás után, mint akadémiai hörcsöktársam, igérje nevemben az Akademiának, hogy, míg élek, hiven fogok dolgozni a nemzeti tudomány nagy mezejéből gondosan művelve hű osztályrészemet. Talán még hamvai előtt fogok szerencsés alkalmat egy akad. előadásra. Tárgy van már, kitől vagy három. Az olvasási szives fáradozásáért nagyon tisztelő Hegyedűnek elismerésem némi jeléül az ide zárt aranyat küldöm. Ha valami előreláthatlan akadály miatt Hegyed helyettem nem olvashatna, akkor Hunfalvy Pált vagy Jánost méltóztassék nevemben felkérni, ha ezt az akad. szabályzat engedi.

Jobb tanáraink a munkába vett monographiának irása és szerkezete iránt szivesen fogok engedni. Helyesbítse a levelet egy részét átmagyarítani és a magyarokat inkább kritikailag mint hatégő izetlen othographiával adni?

A hollan és német Lykurgost azon fiatal philologusnak küldöm karácsonyi ünnepmunkára sajátul, ki Kolozsvárt magyarította. Ha felirnyi magyarítás kész lesz, küldje a tényrateket hozzám, hogy mondhassam véleményemet róla. Hiszem, érdekelni fogja a hazafiui becsét telhes philologus örömét.

A két pesti bankjegy King Adorján könyvraktárnok urnak juttson azon pakolási költség fedezésére, mely fölöslegen lesz, ha majd a többi ajándékkönyvet küldi a pozsonyi lyceumnak a régi túlteli raktárból. A karácsonyi ünnepek alatt szerettem volna valami terjedelmesb ismertetést irni Márkfi evangeliariumáról, ha egy példánya ide jutna. Nem lenne jó Méhes Kelemen levelétől egy 200 lapnyi chrestomathiafélét egy füst alatt nyomatni? Tanodai olvasmánynak? és jobb magyar prózát egyhamar nem ismerek.

Erdősi és Molnár ivei még nem kaphatók?

Legrady

Fejem nagyon fáj a nátsától. Bocsánatot
Legmélyebb tisztelettel.

Tekintetes akad. Irtkár Urnak

Kész köteles szolgája
Lichner Pál.

Pozsony jan. 22. 1861.

Tekintetes Akademiai Titoknok Úr

igen nagyon kötelezne le engem, ha a jan. 28diki ülésben Molnár
Albert tárgyu értekezéseimből valamiket olvasna vagy olvastatna,
hogy az illető szabályoknak ez által annyiban legyen megfelelve, a
mennyi tőlem ily politikailag izgalmas időtől.
Az uj M. Museum legujabb füzetéit az özvegy Bartal
eggyetlyán Kölcsönző olvasnom nekem Kevesedelmes utófizetőnél.
A corpus Grammat. Hung. első kötete még nem jelent meg?
Nehezen várom, mert Sylvester és Molnár csak ugy Ellene, mint
a mindennapi Kenyér. Bocsánatot, hogy annyiszorral merészeltem
alkalmatlankodni! Tetsző tisztelettel
Tekintetes Titoknok Urnak

Kész köteles szolgája
Lichner Pál.

Eperies, Sept. 2án 1852.

67

Nagyra tiszteli Tekintetes úr!

Itron tanári ülésben, mellyben az irodalomtörténetnek tankönyvül behozatalát indítványoztam, é' lett határozva: „az egész irodalomtörténeti munkából a' 15% elengedődik is, még is olly annyira lesz, hogy, az eddigi tankönyvek' nagy száma miatt, nem lehet minden tanulók annak is megszerzésére gyórdani, — hanem, mint a' kormányi rendelés is kívánja, ne legyen a' tanuló' kezében irodalomtörténeti tankönyv, hanem csak a' példatár, mellynek magyarázatához bevezetésül és fonalul a' tanító rövid irodalomtörténeti áttekintést diktáljon. A' német irodalomban még a' magyarázandó példadarabok is részint diktálnatni, részint csak felolvastatni fognak, mivel a' példakönyvet (Mozart Lesebuch) beszerzése miatt nem lehet minden tanulóval megvétetni." Ekként tehát nem fogjuk gyorsítani, hanem még is gépmóddal fáradságot tenni az ifjúsággal, legalább a' tehetősebbeknek, hogy ne fizessék magyarázatokért

Legrady

megszerezni a' derék munkát és mélyebben megismerkedni az anyanyelvnek 's anyanyelvi irodalomnak fejlődésével, mi, jelesen az érói pályára készülőknek, sokkal kapnosabb lesz, mint kényelmes francia képeslyel' olvasása.

Mi a' Chrestomathiát illeti, azt ez évben még nem kapnálhatom, miután a' költői és prosai műremekek' elmélete, — melly a' szerzési terv szerint a' VIII.ik osztályban a' Chrestomathiá' mintadarabjainak széptani analysisikor volna kötendő — ez évben még régi szokás szerint az VII.ik osztályban Rhetorika és Poëtika nevalatt fog tanittatni. Ha a' dolog majd rendbe jő, akkor az VII.ik osztályban a' magyar nyelv' fejlődése és irodalma a' mohácsi vészig VII.ik osztályban az I.ső virágzás' kora, VIII.ik ben a' II.ik virágzás' kora fog irodalomtörténeti rövid áttekintetben tanittatni, az irodalomtörténeti olvasókönyv' vagy példatár magyarázata olvasásamellett, — a' VIII.ik osztályban azután, az irodalomtörténeti tanitás' virágaként, költői és prosai nemekek' összevető vizsgálatából fog elvonódni a' költői és prosai műfajok' jellemzete (analytikai aesthetika) és ott lesz helye ama, aesthetikai rendszert követő, Chrestomathiának, mellyet akkoron be is kozom. Ez évben a' VIII.ik osztály még egészletlen lesz a' VIII.ikkel

A' III.ik kötetbeli vagyis újkori magyar irodalomtörténetre nézve, — mivel a' hozzátartozó példatár csak decemberben fog megjelenni, — azt határozom, hogy azt majd csak a' második félévben vesem elő és helyébe most az akkor tanitandott újkori német irodalomtörténetet tanitom a' VII és VIII.ik osztályban. A' VII.ik ben megmarad első példában az ó- és középkori magyar irodalomtörténet.

Mindezeknek utána tehát most a' kiadott 3 füzetből Octóber 4én az irodalomtörténet' I.ső kötetét (példatárral együtt) 2.ik kiadásban kérném, nekem címezve, a' postára feladatni, ha célszerűbbnek látszik, Geibel vagy Edelmann könyvárusok által egyik Egerjei könyvárushoz küldeni nevemalatt. — a' II.ik kötetet (példatárossal) pedig 2.ik kiadásban, a' III.ik kötetnek első füzetével együtt, majd midőn mejelenik, Octóber' végén vagy November' elején. A' III.ik kötet' végét és példatárát majd csak decemberben. — Az I.ső és II.ik kötet' példatára már megvan könyvárusunknál vagy 30 példányban; decemberben majd a' III.ik kötet' példatárából fogunk rendelni vagy 60 példányt az egyesített VII.ik és VIII.ik osztály' számára. Sajtó alá kerül addig az irodalomtörténetre is néhány előfizetőket gyüjteni az ifjuságkört.

Alkalmatlan levelezésemiránt ismét enge-
delmet kérve s becses kegyébe ajánlva ma-
gamat, megkülönböztetett tisztelettel vagyok.

Tekintetes uraságodnak

alázatos szolgája
Lindner Ernő tanár
m/p.

Egerjen, 1852. Sept 16án.

Nélyen tisztelt Tekintetes úr!

Engedje meg uraságod egy ifjonc tanár' bizodalmas kérését. Akadémiát lecke-ter-ünkben tisztemmé lett, a' f.é. Oktober' 1sén megnyilandó tanév' első felében fel-gymnasiumunkban a' magyar nemzeti irodalom' történetét tanítani, még pedig a' 6ik osztályban hetenkinti 4 órában az ó- és közép-, a' 7ik és 8ik osztályban pedig az újkori nemzeti irodalom' történetét. Hogy jelesen ezen utóbbit, mellyre tankönyvünk eddig nincs, még tanévünk' megnyílta előtt, kifejé átnézhessem, ezennel alázatosan kérem Tekintetes uraságodat; méltóztassék nékem magy. nemz. irodalomtörténetének Iső és IIik kötetét a' példatárral együtt és a'

III-ik kötetnek s példatárának eddigelé
fajtából kikerült íveit leg közelebbi
postával kegyesen megküldeni, az ezután
megjelenendő íveket pedig utóbb kiszemelve
juttatni. E végre idezártam 3 p. forintot,
melyet, ha netalán a III-ik kötet ára
nagyobb leendne, azonnal pótolandom.

Egyúttal még egy másik kéréssel
is bátorkodom előlépni: A' tanterv szerint
a' tanuló kezébe csak a' példatár adandó
s ennek olvasása s magyarázata mellett
a' tanítóval az irodalomtörténet' rövid
vázlata csatolandó. (Már erre nézve
in parenthesi mernem kérdeni, vajjon
a' példatár külön kapható-é?) De,
ámbár tanulóink jelenleg a' megszer-
zendő tankönyvek' nagy száma által
felette terheltetnek, mindazonáltal sze-
retném kívánni, hogy minden tanuló
kezében mindenekelőtt országod'
irodalomtörténete, ezen egyetlen nem-
zeti mű, egészen meglegyen, 's ennélfogva

bátorkodom kérdeni, vajjon, ha nagyobb
példányszámra előrefizetnénk, engedtetik-é
a' bizományos a' szokott 15 százalékot a'
bolti árból (hogy szegényebb tanulóinknak
olcsóbban adhatván a' megszerzést megkönnyít-
hetnők) és vajjon a' III-ik kötetet példa-
tárával együtt minden bizonnyal Október'
17-én kiküldhetendi-é szét (hogy mindjárt
a' tanév' kezdetével ezentúlban tehető)?

Ezen alázatos kérdéseimre becses
válaszát 's fennkörű irodalomtörténeti
nek I és II kötetét a' példatárral együtt
's a III-ik kötetnek s példatárának eddigelé
megjelent íveit a' leg közelebbi postával
elvárva, alkalmatlankodásomért ismé-
telve bocsánatot kérek 's úri kegyébe
ajánlottan mély hódolattal vagyok

Tekintetes uraságodnak

Legrad

őszinte tisztelője
Lindner Ernő
hellen, német és magyar
irodalom' tanára az Eperjesi
evang. kerül. Collegiumban.

Eperjes Februar 18ân 853.

69

Sejtelt Tekintetes úr!

Midőn Februárhó' végével kerdőivét a' második isKolai félévi, mellyben a' magyar irodalomtörténet újabb korát kell tanítanom: kitsor vagyok érezni szükségesnek tájékozást kérni azirányt, vallyon mikor jelenendek meg Tekintetes úr irodalomtörténetének már dec 20án megjelenendett IIIdik kötete és vallyon nem lehetnék parancsés Tekintetes úr pénzéből a' netalán eddig kinyomatott íveket pósán megkapni, hogy tanításomat azerint folytathassam?

A' megküldött 3 példát mélyen tisztelő alázatos hálaval vettem, csak a' IIIdik kötet árát kérni, miután az Iső és IIdik kötetet időközben ajándékozás útalmaztam levelezésemről kimerítő, jeneti alázatos tiszteimre jelig minnél előbb egyes válaszát kérve, mély tisztelettel vagyok

Tekintetes úr

alázatos szolgája
Lindner Károly
Kassai

Legrady

Bécs, jan. 8. 1863.

Különösen tisztelt
Tekintetes kir. tanácsos úr!

Megtisztelő ajánlata, melyet — legyen szabad ezt késő vá-
laszom mentségéül felhoznom — csak tegnap estve
vettem, annyira elbájoló, mind ama könnyen fejt-
hető fejtelmi wat, mind az alkalmazási mineműt-
ségét tekintve, — annyira kedvenc gondolataimmal,
vágyaimmal találkozó, hogy pillanatig sem kés-
ném azt elfogadni. A' könyvtárnokság gyakorlati
oldalával megismerkednem itt helyben legjobb al-
kalmam lenne, alapos ásványtani ismeretek sze-
zésére is, ha szabad volna egy kis cursust tennem
a közel Bonni egyetemnél, örömmel reállanék,
— csak ez a pont zavar: „Az alkalmazás, ha az
úr s a' könyvtárnak egymásnak megtetszenek, állandó.“
Nem volna-é a' viszonyos testpés pontja eldönthető,
az alkalmazás állandósága garantirozható, mie-
lőtt belépek jelen állomásomról? Mert ha bizo-
nyos is, hogy a' fejedelmi úr nekem testpeni fog,
ha bizonyos is, hogy minden erőmmel azon le-
szek, hogy én is megtetszem neki, minderáltal
nem bizonyos, hogy csakugyan meg fogok neki
testpeni. S talán még sem lenne egészen épelmes,
bármily kecsegtető bizonytalanért abban hagyni
itteni biztos, bár nem egészen kielégítő alkal-
mazásomat mint az egyesült protestáns köz-
ségi reáltanoda egyik tanára. Vallyon nem

ránduljon maga azon fejedelmi ür közeli időben
Bécsbe, hogy bemutatkathatnám magamat! Avagy ne
ezen e Bécsben vagy Magyarországon oly föltartalom
zottja, a' ki, ha néki tetszem, állandóan fizet
ződtethetne? úgy hogy akkor is, ha a sors kedve
fordulása magányos várából régi állására, Magya
konba, kívja vejéül a' fejedelmet, tisztyei sorában
megmaradhatnék.

Méltóztassék, Tekintetes Urasága, ezen pon
tot illetőleg kegyesen közölni velem bölcs néze
teit, nagybecsü tanácsát, 's ha vagyon reménye
hogy ezen engem boldogesedésre kölcsönző kivánatot e
nyerhetem, kegyeskedjék tájékozásom végett ki
s' részletesebben körvonalozni az ottani viszo
nyokat, szokásokat, igényeket, le a' külső visz
lexig.

Legmelegebb hálámat fejezve ki szives megem
lékezéséért 's erentúl is becses kegyébe ajánlva
magamat, mély tisztelettel maradok

Tekintetes urasságodnak

alázatos szolgája
Lindner Leonz
evang. reáltanodai tanár.

Lakásom: Wieden, Paniglgasse 1.

Spectabilis Domine!

Cum Tomo I. „Codicis sanitario-medicinalis Hungariae" conetur ad Rem Sanitatis Patriae quoquomodo facientes vicissitudines — inde ab origine Regni usque Restaurationem Consilii Reg. Locumt. Hung. — recensere adnitar — ipse vero, officiosis hic-semper obrutus, longam Authorum seriem seposito per-lustrare vix valeam; praesentibus Spectabilitatem Vestram impense exoro: quo, cunctos casus memorandos ex Historia Patriae et antiquis Scriptoribus Ipsi perbene notos — mihi gratiose indicare velit, utpote illi:

Grassantes per Regnum Morbi et Pestis.

Phaenomena meteorica: turbines, hyemes algidissimae, aestates fervidissimae, terraemotus, eclipses, Cometae etc.

Vestigia historica olim existentium Xenodochiorum aut similium aegrotanti humanitati sacratorum institutorum.

Commemorationes thermarum aut aliarum salubrium aquarum mineralium.

Objecta in vetustis Scriptoribus recensita, aliqua ratione ad Politiam sanitariam aut Statum medicinalem facientia, prout talia sunt e.g. Tomo II jam edito pag. 256 Articuli cehales Chirurgorum Papensium de Anno 1610. et pag. 71 Articuli cehales Chirurgorum Debreczinensium — ambo hungarico idiomate conscripti.

Denominationes Morborum, quibus singulus Regum Hungariae affectus, aut ex quo decessit.

An non: in Academia Cantabrigiana respiciem Studii medici observat?

Verbo — mihi respiciam aliquod in Medicinam vel a prosit patiens occurrerat
ejus visitandi momenti ejus videatur — mihi — magno animo videbatur
esse velet. —
Indefatigatum Dog Chemicum similiter in quo Author observationibus?
gratiose mihi testimonium stranderet — literam literarum ingenue exaro, —
ut testetur — hic de rare fidei subsidiorum medicum facultatis. — Cohortationem meam, jam celerum paratam — qua valetudine completare — et
quo cognus typo respignare velcam. —
Cum attamen typum tamen hujus jam Magnae Academiae inchoare appartere
arbitratus — si quid affert — completationem humanissime suppeditandum
cum fine currentis Mensis — mihi significandas flagito.
Gratiosum mihi dandum Responsum Dmi Walker Typographi
Reg. Universit. Factoratus Adjunctus — sua via officiosa Viexxam
promoveri.
Ita precor — hoc meum petitum literarium gratiosum judicium nactum
esse — singulari veneratione cum culta anima

Spectabilitatis Vestrae

Cantabrigiae die 11 Mart. 1852.

Humillimus Servus
Wilhelmus Ellingham

Tekintetes Igazgató Úr!

Nagyrabecsülő méltóztatásából: hogy az Úly — kegyedelemmel bírt számos
legi Utmutatását nem végrehajthatom. — Mindamellett kötelességemnek tartom azzal újra
kérni: szíveskedjék legalább — kecses közbenjöttével oda vágyott végre lehetővé tenni
Dédnagyát — mellyet élőbb személyesen tolmácsolni vágyom — épen nem
szándékom — állhatatlanul, és ha valamiben igazságtalan szigorúságra
volt találandja — kérje azt meg; ha nem is tiszteletből — legalább
Dédes Atyjának hátramaradt tekintetéből.

Igen nagyrabecsülő: hogy ott — nem az udvari könyvtárban található:
Pethő Chronicájára, — mellyben többekből, a mostra kiadhatóságra
tolulni nemenyelhetne. — Igen igaz tehetem: kérje meg e Munkát
gáz nagyra a Typographia hiányos második utgáu —; a hiányok
állhatatlanul után azonnal — ez tétlen visszaküldeni.

E kérésem elvégzésére ezze — a Munkát kiadási, állhatatlanul vagyok
valósuli; — ebből hogyan világosan lesz: mi szükséges legyen, t. i: hogy

Tárgy az ugyan nemek, kanam Hazánk Isoi által és Értesítve
legyen.

A fentemlített Lelei és magyar Levéltől s nagobba a Igyograf
által megkapja Tekintetes Urunkja — és mint vemények: beiset
és pénzor mértéktől szabályanló egyezkedésével igazolod — és kapo
meg. — Talán? a Kéel munkával együtt!
Hatalos végrehajtás ügyna kényszer ugyan

Pécs Febr. 6kán 1854.

ügyvédi titoknak és
tekintetes
Dr Ungham
Társ.

Tekintetes Igazgató Úr!

Igen nagy örömmel vettem Tekintetes Igazgató Úrnak — melly el-végzésében velünk nagy munkát egy közönséggel siettek küldeni. —

Sajnos mostani állapotom, Tavaszkél évelőig Sásgyágyban minden lehanyatlásai közlekedésétől megfosztan — jelenleg semmiféle kimerítő munkával terhelni képes nem vagyok: Hegyi Snóinkat egy ily oldalnál vizsgálni és bizonyítani, mellyet mindeddig ugarban hagyott.

Ismételt Tisztelem tehát e végre: hogy Tekintetes Urunk — mielőtt a betegségből már is a kívánt tárgyak minségét értette — a Tekintetes Társaság végett Igazát nevében megszolítani szíveskedne: hogy emlékezetében lévő — tárgyunkra vonatkozó adatokat adni közleni az ag: angliában időben igazítani mélyedésének: hogy azoké felhalmozása — jelen körülményeimben — könnyebb lenne. — Minden nyert illy tudósításokat az Előszóban köszönettel említeni el nem mulasztandom. — Lesek illy módon lokalitásai leírni: Tisztes Hazánk tüzegségi ügye tágasabb állapotjára — valamikép felvilágosítani.

Ily közlendő tárgyak: urolithok kőtegségek, Gyógyszerek, ásványai, arany-tárnáinkban szemények stb: mérgezésről, sebesülésről &c kapható ugyan kőtegségek magyarázata, mellyekkel Királyaink tisztelnek s.a.t. Magyar földben fennálló kőzetekről, — Fürdők és Gyógyvizek s.a.t. s.a.t.

Ha remélgem lenne : néhány órákra gyámoltakra — a' hűségből Secret ugyanis
hasát mindenkiig felfüggeszteném — vagy ha Somát vom nyerhetek : egy
nekem mennél előbb jár ügyével nekem vadászni mellazlassék — hogy az előb
magam emlékül Jedeli valakiknak ajándékba ajándékba — az így — még hű
kellemben mikéntis kívánságát mennél előbb eghajtalhassam . Fennmaradok
remélgem : hogy e felbátorlelhen adásnam Wasoh a' hűségből példán
kívánsz ügyzálatokkal kendenek és valakiknek érdekében kívánni kösselni
fogjak .

Igaz hűséggel alhajtva várnom vagyok

Tekintetes Urasságodnak

Bécs 7ber. 15dikén 1853.

tökéletlen alázatos szolgája
Dániel Károly

Tisztelt Igazgató Úr!

Tisztelő barátjától, mellyből sok nyájasból gyűltem — már és sokszor sőtt — vissza küldöttem. — Schwandtnert és a többit gyanúsan szerzőtől keresztül kutattam. — Végre Stefféhez la„ vállam Bécsbe ha d.-i: maradt exercendi Isteni„ causa jövő candentis et aqua bullientis — a börönnyéből Orosiczan dörmögtében. Igen okaglom d. Urunságod ügyébe nyilatkoz„ galád és ördöngös, munkálom erőmből — hozzá tévő gedig az I Kötet erőmből — megérteni; hogy — egy — mulatságomi keresni dömutajait kössel„ mi végre tehetnék. A Dedicatiót — mellyet a Boldogtól irányában — most gedig — mosdóra ki Magyar erőmből — parka csinálóképen — megtartani

megtartani igazhatlan — még egy ivrét
tegyen [illegible] esetlhatlakkal kiviendeni
gondolkozásra —
Meg állhat é' a' gondolatom —
meg állhat & a' jegyzett érdekem —
fő és nagy nagy mint a' három nyolcad
legyen biró benne —
azt minden kiegészítéssel és tellyes
hitelességgel bírni hátra

I. Országgyűlés

Pest 26 Febr. 1839.

Tisztelettel Igaz
[illegible]

Hogy tehessek a Chronographiai Gyűjtek-
minden Pótlást Elvár?

Tekintetes Uram
Schedel Ferencz Úrnak.
ő. Kegyelme Szegzárdban.

Tolna.

76

Tisztelt Collega Úr!

Vélkey folyamodjék egy gyógyszernek magyar? —
legkiyebb: az eredeti Latinsága? —
A Chemicusok kérdésével sokban de — ásványi
dolom az: hogy ha az 9 béli §. helyett venni lehet,
az ón 1847 kérjön. Azonban — ha az 9 effélé
magyar irásmodban gyakásba nincsen, vagy
soha sem vált — mit tudnom tehetsellen —
maradjék tisztelt Collega Úr javallott irásképsása
vala a nyugta helyett szavaimnak más szót
ő nélkül.
Meg által e' a kötés és szemek? —
A Gyógyász szó iránt az az észrevételem:
hogy ex lat nem csupán csak az Orvosi-Gyógyász-
medicus? — hanem az Orvosi medicinalis
l. v. a' Gyógyszerészekre v. a. t. értsük abban-
en lehet a gyógyászat = medicina hol = gyógyá
szati = medicinalis gondolatom gyökét.

79

Tisztelt Collega Úr ekkor — valamint az egészben az előadó határai; azaz az értelem legyen: medicinalis.

Másoltat egyenesben az: nexa gobb lenne az egészséget — vanélas — az egészség — idegzet kül irásban megtalálni legyen.

A' Szózatban — valamint a' harczias magyar nemzet helett: költözö — szabad — lelke úgy gyözte a' gyöl: nagyságában — gyelmes hangú harczaira vállongtatam, és vállas tatnom kellet — ne hagy — gyámul állomás gyám — abban valamed találhassanak!

Az indergamedián végett állalában gyász meghatározásál kötenem; — gyász úgy a' gyászat végéken lett O^ve fizzalmu

Egy gyéral: az egény erául gyan kavalágy nlgyuldalt kérni kalantsdak: minthta sajál ügye lenne — segítgék a' gyény Némelnek! — ugy Némeken! —

a' gyászának meghattam: hogy az első Tanu Chronographicajáról egy példányt küldjön hagyatakara, valamint a' most kinyomatott III^ad darabjából áldozódjék.

Ezen Chronographiában concentrálva magyar a' Magyar hon hüv — egészségi ügy virágzási — mellyek alán az Akademiai lapokban — emlékül — ingerhelnének igyessége által.

Ugy — ha tisztelt Collega Úr magyarra nálalna — jóvadgyásomnak legszebb jutalmát — adna.

A' gyászyori alkalmatlanság végett engedelmet kérven, vagyok

Pécs 11 Mart. 1854

igaz tisztelője

Igen tisztelt Collega Úr!

A mellékelt felhívásból — a benne lévő számokat tüzetesen megérteni fogja. —

A kiadónak okaiból — hogy minden egyes Nemzetnek legalább 3 hálló-képviselője legyen — és költeményei nemzeti nyelven — ly — egy Ívnyi helyre vonatkozók le, legyenek.

Az egyéb költemények és írások gyűjtött sorozata többnyire német nyelvű; [redacted]

Nyomban jelentkezni fogok <u>alkalmi költeményekkel</u> és vagyok, ez ügyben Collega Úr <u>első</u> sorban — kívánságainak. — Mindhogy pedig a honi kiválóbb költőket sorsát más sorban — mint éppen Collega Úr bírálni képes; a kiadónak kívánsága oda járul: hogy még — vagy közlött — illy költemények szerkezetére — saját tapasztalása szerint — felkérni szíves lenne.

Végül — hogy kedves Hazánk bonyolodott állapotjában némely egyes egyéni tanácsunk tekintetében — és talán mindkét részben is — volt —; illyenek mindkétfelől — ha, mindjárt a magyarnak arra megnyugvott egyéj tulajdonsága szerint,

szerint Királya iránti leghűbb érzelmű hazafi és

meg is — a kiadó igazolni kénytelen lesz. —

E körülmény a költők válogatásában vezérem mérték

szolgáljon.

Mindeddig a gyűjteményben — a Monarchiának legkitűnőbb

költői és írói — részt vettek.

Becses feleletére várván maradok

őszinte ügybarátja

Bécs Február 27dikén 1854.

[illegible]

79

Bécs April 27. 1874.

78

79

Igen tisztelt Collega Ur!

A Bécsi sanitarium I^sö kötete a f. év. Május végefelé — és vele együtt elfelejthetlen József Nádorunk arczképe fog megjelenni.

Egy tömeget néhány példányát reaggasztó formátumban e czélra nyomattam le, hogy nevezd egyes Egyénednek, Társad egyes hazai Intézetednek vele ugalgálhassak.

A magyar Academia s utóbbiaknak külön kebelemben fontabb helyet foglal el — és azért bátor vagyok Ur-nak részére egy példányt küldeni bátorom lenni, hogy személyesb tanácsnál kiterjesz.

Igen tisztelt Collega Urnak jövő legmaradéki óhajtott — maga részére — ígéretére ígéretét elfogadám.

Egy ajánlattal bátorkodom tisztelt Collega Urat arra megkérni: igyekeznék a Sanitarium Ötödik Kötetének Lapjain 6 to. Medaillonban egy I^sö Kötetből egypár példányt a Egyetemi Ajándéknak Waldhorr Ur részében átengedni.

További barátit hajlandóságába ajánlván — vagyok

Igen tisztelt Collega Urnak

tisztelője
Dr Hirschberg

Graf von
Gatzeau
Majdrau
Marsch von

Tekintetes Ur!

A budai magyar népszinház épitése körüli munkálatok oly jelentékeny erővel folytattatnak, hogy annak megnyitása a rövid időn bizton várható.

Minthogy pedig a nagy költségek azzal. dig befolyt nagyleltü hazafiui adakozásokat végleg felemésztették, a népszinházat segélyző bizottmány annak bizodalom teljes kérelemmel járult T. Urasága hoz hogy a mennyiben eddig a megküldött gyüjtő i. vet illetőleg intézkedni nem méltóztatott volna, azt az lehető legrövidebb idő alatt bár, mily eredménynyel beküldeni szivesked nék.

Pesten Kisasszony hava 22-én 1861

a' bizottmány nevében

Lippert Józs

titkár.-

Tekintetes

Dr. Toldy Ferencz academiai
titkár s egyetemi r. tanár ur
nak tisztelettel

~~Pest Buda~~ Pesten
(lipcsa. 34 sz.)

Mes chers Compatriotes!
(car ici il ne me sied guère
possible de voir seulement
un public)

Ce sa vie que m'est
offert par les représentantes
d'une nation dont la bravoure
et la chevalerie sont si univ
versellement admirées, je te
garderai toute ma vie comme
la chose la plus précieuse et la
plus chère à mon cœur.

Vous estimer par des
paroles, surtout en une moment
où la plus forte émotion ôte
ma parole, combien je sens
profondément toute l'étendue
de votre sympathique estime
de votre chaleureuse appro-
je ne le puis en vérité point
Pardonner moi donc mon silence
que ce point et croyez bien
je ferai tous mes efforts pour
vous prouver et bientôt, par
toute ma conduite par des
faits et les actes, ainsi que
convient à un homme
ce glorieux Peuple ne puisse
vous.

Qu'il me soit pour
permis de dire quelques
mots de ses enfants ici

Mes chers Compatriotes!
(car ici il ne m'est guère
possible de voir seulement
un patriote)

Ce sentiment que m'a
apporté par les représentants de
votre nation dans la traversée
et à la chevalerie sont si univ
versellement admirés, je le
garderai toute ma vie comme
la chose la plus précieuse, la
plus chère à mon cœur.

Vous exprimer par des
paroles, même en ce moment
où la plus forte émotion agite
ma poitrine, combien je suis
profondément touché et re-
connaissant de ce témoignage
de votre sympathique estime,
je ne le puis en vérité point.
Pardonnez moi donc mon silence
je ferai tout mes efforts pour
vous prouver, et bientôt j'espère,
toute ma gratitude par des ac-
tes et les actes, ainsi qu'il
convient à un homme qui
se glorifie d'être né parmi
vous —

Qu'il me soit pourtant
permis de dire quelques
mots dès aujourd'hui —

mind bele gyúrva élnek.

Nálunk pedig másrészről fel-
gályán a bon goût és általmaradásról
kell —

Kell élesszük tovább is a
vitát, a sokra általmaradt tárgyá-
ról szólani, nak pompás mellette
ül, de a szíve a hímely mélyén
rejtőzik, — ugy bár mely ő ezen által
ban tünjék ő fel, kipelezünk, vallá-
mangunk erőszínüge, mínus : semmink
belrejét nem éq emberség és ha pe-
rens élessa is, bárca az kétkö kép

Sőre tűnik ekkp hogy mindan
szórakozásnü is bélés efféléket hab
mókát tőrmunkánk tellyesítésében, mind
egyéb részt mejében tekintsünket
képpen —

Ha még ő ápta pándékunk
darában külső befolyás hatalmas tudo
mányból akadályozni kör igyekez
tünket, ideje akkor, hogy kandjunk
mellyeket vocrda nem lephet ujabb
szilleppenk és ádáz halálos fenjünk
nincs egyben, és nálno esseje fallyon
vérünk a Dévényben, a hímelyen a
kazáca.

Ce sabre qui a été si
vigoureusement brandi au
faits pour la défense de
notre chère patrie, et ren
à cette heure contre des enn
faibles & pacifiques. N'est
pas là un symbole ? N'est
pas dire, Messieurs, que la
Hongrie, après s'être conquis
la gloire par sur tout à cha
de bataille, demande à cette
heure aux arts, aux lettres, a
sciences amitié de la paix
nouvelles illustrations ?
N'est ce pas dire, Messieurs
que les hommes d'intelligen
& de labeur ont aujourd'h
aussi une noble tâche, au
haute mission à remplir
au milieu de vous ?

La Hongrie, Messieurs
doit rester étrangère à aucu
gloire. Elle est destinée
marcher à la tête des nat
par son héroïsme comm
par son génie pacifique

Et pour nous, artistes,
sabre nous est aussi une
noble image en éclatant
symbole.

Des pierreries, des rubis

des diamants ornent le
fourreau ; mais ce ne sont
là que des accessoires, de brillan
les futilités ? la lame est au
fond. Quainsi il y ait toujours
dans nos cœurs, sous les
mille formes capricieuses
dont se revêt notre pensée,
comme la lame dans ce fourreau,
l'amour de l'humanité et de
la patrie, qui est notre vie
même !

Oui, Messieurs, poursuivons
par tous les moyens légitimes
et pacifiques l'œuvre à laquelle
nous devons tous concourir,
chacun selon ses forces et
ses moyens.

Il n'y jamais bon avait
injustement, volontairement nous
troubler dans l'accomplissement
de cette œuvre, eh bien,
Messieurs, dit le fond, que
nos sabres sortent encore
du fourreau ; ils ne sont point
rouillés et leurs coups seront
terribles encore comme autre-
fois ! — Et que notre sang
soit versé jusqu'à la
dernière goutte pour notre
droit, le roi et la patrie !

F. Liszt au théâtre hongrois
le 4 janvier 1840.

A la Redaction d'Athenaeum.

Tekintetes Tiltkár Ur!

Igen tisztelt s szeretett Tsakarom!

Hogy terhes helyzetemet kedvezőbbel cserélhessem fel, melyben kedves haránk javára irányzott szerény de lelkes munkásságomat szerencsésebben s biztosabban folytathassam, Tiltkár urnak megháládhatlan kegyes ajánlása annak pár hó alatti elérésére biztos reményt adott. Most azonban oly körülmények adták magukat elő, melyekben rajtam most rögtön segítni tsupán t. Tiltkár urnak iránta[n]i szives indulatától függ. Addig is sajnálik, míg az állomásra, melyért folyamodtam, kinevezésemen, a kamara-levéltárnál, melynek Igazgatója t. ő Czech János ur, mindjárt alkalmazásba[n] nem vagyok. Engem Czech ur nem ismer, t. Tiltkár urnak pedig, mint az akadémia régi tagja, bizonyosan ismerőse, sőt talán ba-

rálya is. Mindaz tehát tőle függ az egész, t. Titkár
urnak, legjobb tudományos szempontból ezt egy
ajánló sorai mindent tehet.

Ezt kérem t. Titkár urat egész alárendelt
sában reménnyben, hogy mikénti irodalmi előha
dásomat egy anyagi jótéteme is nagy részb
Titkár urnak kifejthessem. Pest, nov. 2
1850

A Tettes Titkár urnak

alázatos szolgája
Lonkai Antal

rátya is. Mintsem tehát tőle függ az egész, t. Titkár
urnak, legjobb tudományos szempontból írt egész
ajánló sorai minden tehet.

Erre kérem t. Titkár urat egész alárattal
sáron reményben, hogy mikénti irodalmi előhala
dásomat úgy anyagi jólétemet is nagy részt
Titkár urnak köszönhetendem. Pest, nov. 2
1850.

A Tettes Titkár urnak

alázatos szolgája.
Lonkai Antal

Pest, március 19. 857.

85

Tekintetes Ur!
Szívesen Barátom!

Ma reggel vázove mindazt, mit szerkesztem, mindjárt oda küldeném kívánatom szerint az illető tudósítás semmivel bizonyíthatom, hogy az érdekelt t. hölgy nem csak valamelyikét, hanem sőhajt, a vármaradványait is nyerhessen; be t. i. a rögtönöm utasítása szerint intézkedjék. Arról mitsem kívánjon, miről ugyan kérdeznek, nem értek semmit, de van más, mód, melyet a jelen tárgyban ilyenmak s maga ismeri Barátjának szerkesztenek, ha mellyről, minden körülményeit ugy tudják magából, s az ügy semmiféle

5

3

A 13ª 855

86

Szamvitz, Strombeck Lébenau Lövöld-
ben. emlékezhetünk. Sütőben is
még nehány adatot emlí pour
ben lehet megtudnom. Igen sa-
nálom, hogy személyesen nem lehet
sek személyesen, ki egyébiránt
magamra vonatkozólag tanácsa
ajánlom minden

alázatos szolgája
Lenbach

9

16

Szám

Tekintetes,
Földy Ferencz
urnak ékes tisztéhez.

Londoról. Hely[illegible]

Buda 1854 [illegible] 13-án 854 86

Földy Ferenczek, tisztelt s sze-
retett Mentorának, Sonday-Antal,
a békés számvány jan. 10-éhez
még egyszer legőszintébb szeretet-
kivánatait nyilvánitja és nagyon
szépen kéri fogadja szivesen
tudvesbedesemet, melly a szere-
tnek kelső é, erőből, de
magyarod nyelvtudvainja.

Legnapelőtt vetettem le a föld-
ről gádoraimat sivel gondolom,
hogy irlotesek gondolhattam, hi-
nek találkozni belőle: leg-
először az én szeretett Földym
jussa eszembe, sima ő az, hi
- nyi közelemmel tisztelek
meg.

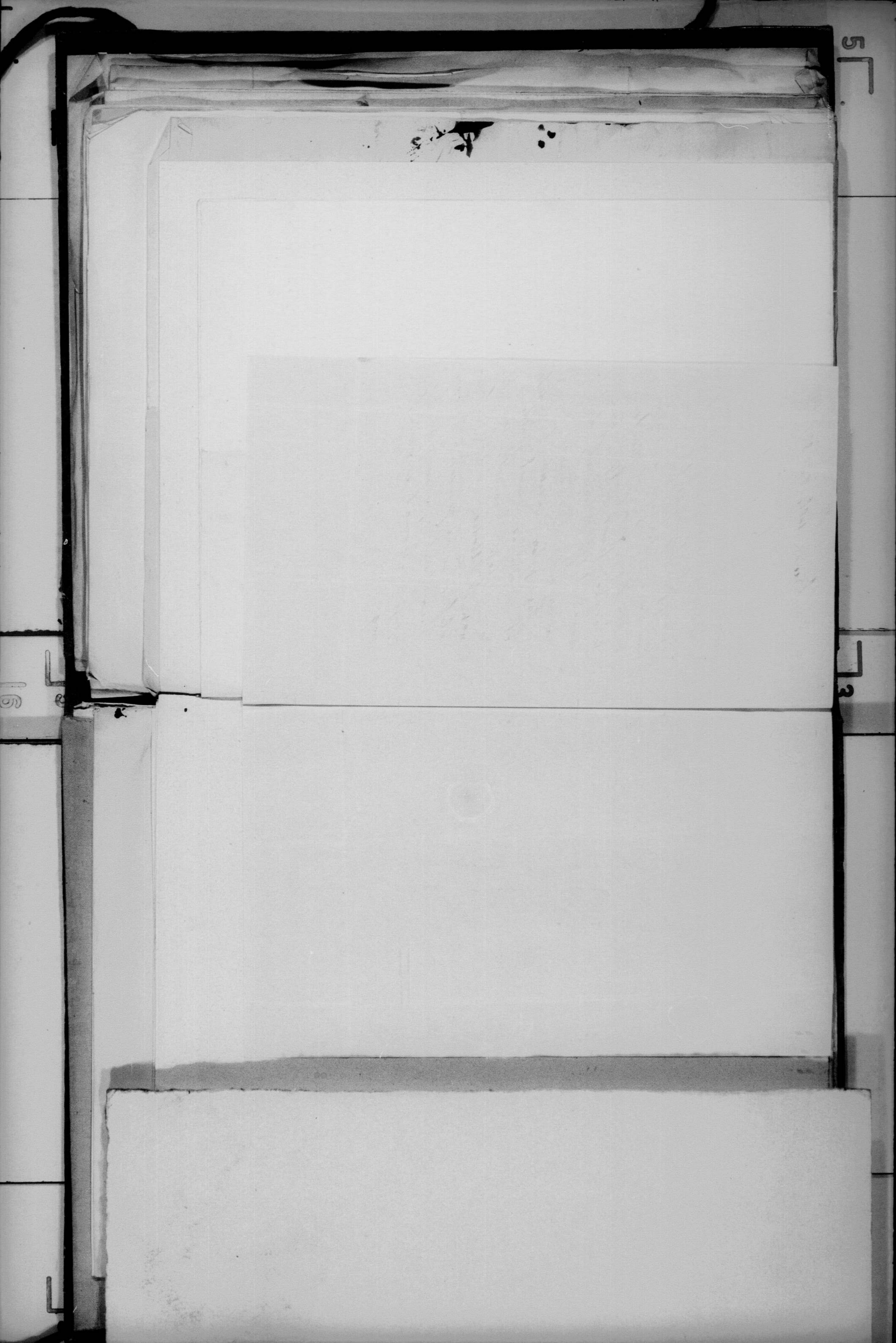

Koronics tanácsra ne megyek,
a sebes házasodáson sóhajtva térjek
selejes birtokommal magamhoz.
Ugy nevezett Lechnergo Hanzhoz hoz
(Amerikai)
foltozandam házi-üres állomásra 800ft
évi fizetéssel. Bemelem molegen a sebes házas-
tul elfoglalásra és napamnak szegem kérjem-
hetem elbocsátásomat, kinek Dr. Frenczén ol-
vasásáre való hálával tartozom.

Tisztelettel és szeretettel
Vonkaintul. Dr.

Sz. Kiralyhoz a megtisztelő
Szabadságra
Expedíció 46 kelőtáblák és Szeretettel
Szeretettel.

Tekintetes és Nagyságos
Boldy Ferenc Urnak
a megyei ügyek téri ülnökének stb. stb.
néhy tisztelettel
Kristófalva, Febr. hó
3d. napján.
Bessen

Tekintetes Orvos Urak!

Ezen divatozatot, melly szerint Tekintetes Ur, vasárnapot az Orvosi Jár mint Városi, és bőrhagyma czélra folyó évi hirdetésének közlését, s Előjárótól Rendelését, vagy bizonyos meghatározással, különös megtiszteltetésnek tartom, s kétségtelen vagyok belső épségömnek engedni, midőn kinyilatkoztatom, hogy a' hirdetés alatt Tekintetes Urakat egyenlő tisztelet Nevének olvasására, Hazám tudományos pallérozódásának szivből örvendetem.

Tellyes örömmel jártam el nagy becsü megbizásomban, mellynek sikerült, az ide tárt Előjárók nevét, lakó helyeikhez hozzá tellyes gyámolitá' kezemhez piszkolt Heinrichsky 76. fl. 48 kr. bolha Tengő Tőrök Grüberre Kerti kalap kendőkkel meg küldeni szerencsém vala.

Kenyér

Megyénkben lakozó azon több Orvos, és Seb Orvos Urak is, a kik ezen felyegyzésből ki maradtak, ally nyilatkozásaikat tették, hogy ez györt nevre más alkalmasos úton, a betevés mu ka meg szerzéséről gondoskodni fognak.

Igaz tisztelettel maradtam

Tekintetes Uraságtoknak

Privilegiált Várad Olaszinba Január 23án 1837.

alázatos szolgája
Lonovich Imre
Tettes Ns Bihar Vgye
Fö Orvossa

Az Orvosi Tárra Előfizető Urak nak Nevei, és Lakásak hellye

Tettes Orvos Dr: Markos János Ur Dioecesanus Physicus - lakik Cr: Várad Olaszinba

— — — Mező János Ur - lakik Cr: V: Olaszi

— — — Gross Fridrich Ur: - lakik Cr: Nagy Várad

Kovács Mayos Ur, T: N: Bihar Vgye Első Rendes Centrali Seb Orvossa - lakik Cr: V: Olaszinba

Haár János Ur a tisztelt Vgye 2d: Centrali Seb Or vossa, - lakik Cr: Nagy Váradba

Király József Ur, Szalontai Járás Seb Orvossa lakik Csépán - Posta: Gyajjún által

Székely István Ur, Sárréti Járás Seb Orvossa lakik Deretskén - Posta Debretzengen által

Neubauer Antal Ur, Körös völgyi Járás Seb Orvossa, - lakik Élesden, Posta ugyan ott

Nagy András Ur, e tisztelt Vgye Leleslesbeli Seb Orvossa, Mihály falván lakik - Posta Székely hidon

Babacs Sándor Ur, Cr: Nagy Várad Városának Rendes Seb Orvossa - lakik ugyan ott.

Kovács

Kovats Pál ltk. Dorozsi Uradalmi Seb Orvos
lakik Kopegen – Lepsa Szekelyhidmalma
Schmidt József ltk Gyógyszer árus – lakik Di: Sz
Váradon.

Ezen itt nevezett Urak az Elöpatak Faiáját, a
Csuta Péterel együtt 6ott 24 Sbo Conva
tion Péterbe le prették. melly tejszon öjve
jegyzi 76 f. 48 sz. c. p.

76
76
38
152

91

Vác jan. 5. 1857

Tekintetes és nemes Tisztnek Uram!

Örömmel veszem, gyönyörködve olvasom a Tekintes Uramnak Telepeheelen Nádorunk emlékezetére adandó ötletében a magyar academia gyűlésében szerzett s nékem szerencsém sorai mellett egy példányban megküldött gyászbeszédét. Szép munka ez, mint minden ak, mi a Tekintes Ur tollából folyik, s valamint a magasztalt tok úgy a magasztalókhoz egyiránt méltó dicsőszeres szerencsét a Tekintes Urat, hogy tőle csak illy tisztünet várjunk, úgymint „cui mens divinior atque os magna sonaturum"; s tiszta meentái közt, mint Quinsillian szerint a Tullius beszédei közt, ak a legjobb, mellyik leghosszabb.

Fogadja tehát a Tekintes Ur őszinte köszönetemet már nem csak becses ajándokáért hanem s főleg azon élvezetért is, mellyet annak olvasása nékem nyújtott volt.

Mit a Tekintes Ur végső soraiban reám nézve említeni kívánkodik, azra szánja szívem önmagában kétségben vagyok mert engedelmet kérjen.

Szabó

Többire nagybecsü kajlandóságából
ajánlani öszinte tiszteletemmel vagyok

a' Tekés Uraknak

Temesvár Máj 21én 842 tekéletlen kollégája

Lonovics József

Ev. D.

Vetter nov. 3 1858.

Különösen tisztelt tekintetes főkönyvtárnok és
Tisztnek ur!

Fogadja a tekintes ur érzékeny köszönetemet a sz. Kazalin Legendájának fennbecsü levele tiszteletbeni vaegül, déséért s ezen érdekes münek, – „adsuns enim m eo, hogy Plinius szavaival éljek, apto crebrogue sententiis, gravis et decora constructio, sonantia verba et antiqua" – főleg pedig azon jeles előszónak olvasásában nyujtott élvezetért, mely annak ismertetésül, ajánlatául s diszkeretéül szolgál.

Mindnyájan mentheköl vagyunk, hit e költemény megjelenését negnyugtalanul vártuk, tudván: hogy abban irodalmi tinesünk gazdagitására egy ujjal fog ismét szaporodni azon magyar munkák száma, melyeknek majd felfedezését majd bővebb ismeretét a tekintes ur hazafiui buzgalmának s erőtetlen szorgalmának köszönjük.

A tekintes urnak jutott azon dicsőség, hogy sajat fényét nemzeti éleinkre is áraszsza s ezek haltatat lanitásában önmagát is halhatatlanitsa. Miért is borsánatot kérek s vészek, ha e tekintetben reá alkal maszólag nem idézné Ariosto ama szavait:

„Da egli materia ond' alcuno scriva,
E fa la memoria d' alcuni scrivendo viva".

Ki többire a legőszintébb érzéssel vagyok

a tekintes urnak
Dées tő nov. 1855

igaz tiszteló szolgája

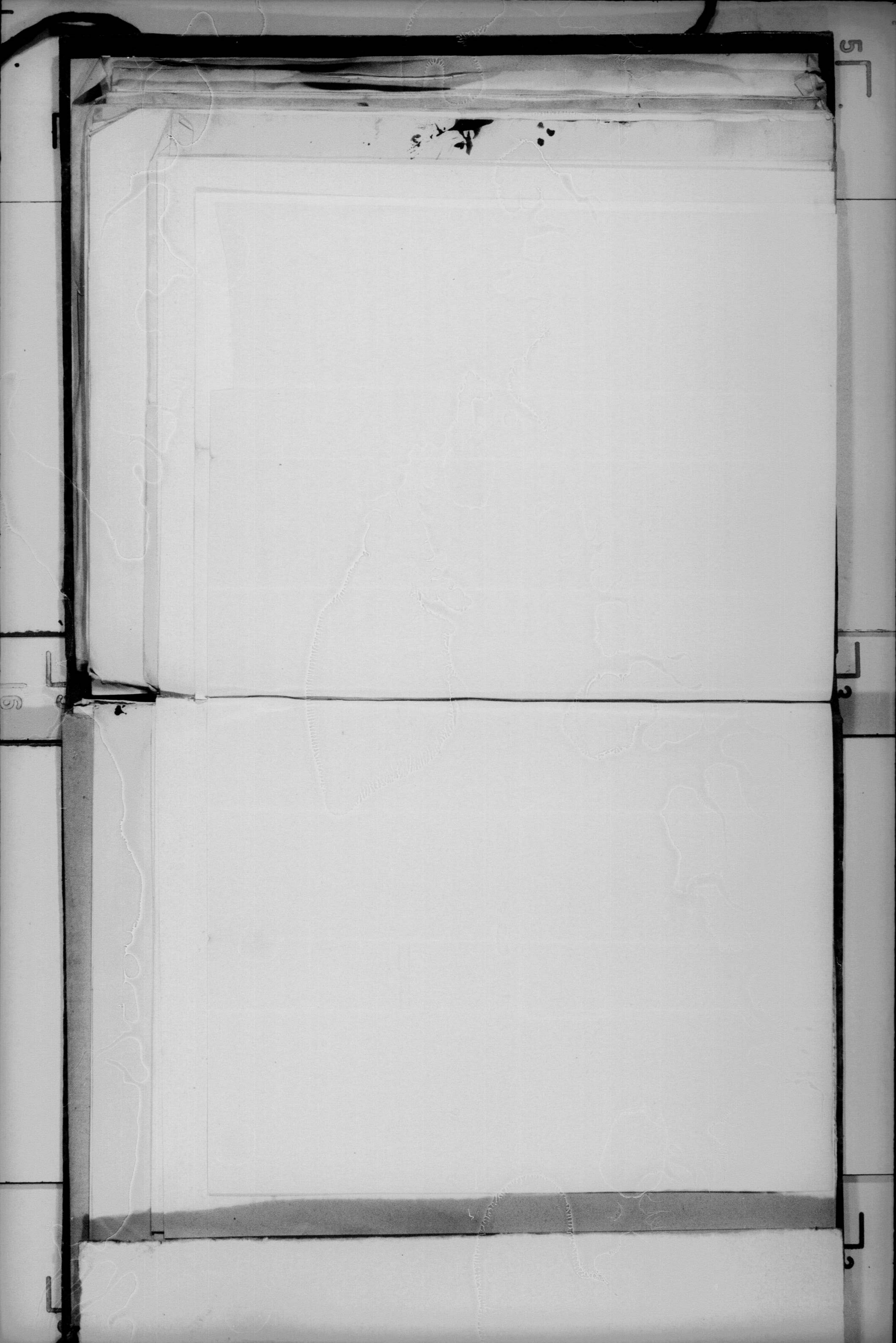

64

45 27

Pest Febr. 18. 860.

Bátyám sorait csak ma vettem. — Magam is akartam volna 20 órám tartani az Akademiai helyett. — Azonban a Magy. fülöl alapitandó gyógyászati egyesület ügyében tegnap egy rendkivüli közgyülésünk a helyett megyem tetetett. De mindenesetre Bátyámhoz fölirtunk Ő Excellenciájához

állnak. – mert is tudom hogy kell sü-
teni? – ugyhiszen hogy
a földeket tüzgyilkos kell sü-
teni hogy kigyulni a cementek tü-
zgyalni. Bátyám.

Azonban a jövő kell sütni
első ülésben, minden esetre szeret-
ném a kérdést elmondatni enge-
delyt.

üdvözlet testvéri

alázatos szolgája

Lingerstenzhüt

5

3

2

16

Decemben 14-én 832

Tekintetes Városi Doctor Ur

Itten Bs Bereg Megyében Balazsér Falujában lakos Tisztes Böttsey Pauli Sigmond Ő Kegyelme Ur: Számos Urakkal egyetemben Ő Kegyelmének is sokáig nagy ábrában volt Ő Kegyelmének hangzatnak, s fogyatkozásának hallása. A hangtömeske eg régi hüvelykni többirekbülő szivetett morgó plékből áll. De a Tisztes Uraktól közhirüvé tétetett tömesztől (amint Ruffy Sinnagi ajtóban leirattatik) mind mindenképpen, mind pedig előadásában egészen különböznek. Fel akarván tehetsége szerint a Tisztes Uraknak mindenekkel jót tenni igyekező nagy lelkiségével, hogy amidőn alázatosan megfogamzám, hogy tenne egy ahhoz értő művészszel meg ékesítetni, mellyet tanússág, és pedig a leg alázatosabb előtökömtanúnál Tisztes Budai Ferentz Kir. Tiszti. vagy pedig Vészerlesi Gyüjt Kanyitznak: s Tisztes Uraktól által a művészi endeszerén. Ő elegyesen, szerencsés fogamnyerhessen. Mely dologban teendő bevezés lépésiről a Postán utón tudósítani addig midőn Mélyséttanna. Ilyenlag ő könyörgésem után, szives indulatban Kán, Mélyséttel magamat ajánlam Kölc. mezei Haszonban.

alázatos szolga
Sorbeszedőben
Ns Bereg Vmegyében

Tekintetes Urnak:

5

3

16

Examen

Reçu

14

Tekintetes Úr!

Szent társaságom, melyből Tek. Úr a magyar
irodalom körül kéjes, társaimnak
hogy megtekintés vállalatunk szerencsés megoldása érdekében hazai
irodalmunk e ragyogó csillagjától
kérjünk vezérlő fényt.

Több tollbeli társaim szövetkezése egy ifjúsági Almanach szerkesztésére, ebből indulva ki hogy
minden a körülmények a hazai érdekek igen korlátolt térre szorították
az ifjúságnak oly könyv szolgáltatását
kezébe, melyből a tiszta honszeretet
csepegjen a fogékony kebelbe. – Az
első füzet már sajtó alatt van, a
második füzetben megj elenendő
Versek, arany Mihály elnevezés zárá
alá jönek. Szólítsa vár föl, egész bi-
zalommal szabad legyen ily valaki
szent cél érdekében akár forduljon
ki a feledtetlen elhunyt nagy hírnévre
el vállalkozó barátja volá, legyen
szíves ifjú honát érdekli, vagy kéjötti

Értesítem tárgyalt élés momentum-
szóval azt, m. érvek is rovásosfog-
gal bir, rövid kivonatban megírom
vagy megiratom, vagy ezek mielobbi
megszerzése végett valamely bizo-
hoz utasítom, mert sürgös.

Az elkumys nemes lebel irán-
hegyelem és az ampira elesztenbégünk
tisz hazafiu erzés, tovabbra
kérem Felsmeres uras a fensemlitt
selre, tk maradok

Felsmeres tr alázatos szolgája
Szekesfehérvárra Soskay Jeno mpr
9/6 858

(kire cifrázat által
és a magy. irod. tanára)

Tekintetes Toldy Ferencz m. akad. titoknoktúrnak

Tekintetes Titoknok Úr!

Igen sajnálom, hogy mint nemzeti irodalmunk egyik legszeliebbikének hazafi jobbja nem lehete szerencsém ez alkalommal nagyobbra tani!

Fogadja szívesen költeményeim ide mellékelt II.t kötetének egyik példányát, a másikat az egyetem könyvtára részére. Különös örömmel, s nagy buzdításomra szolgál, hogy e költeményekről mind általán a magyar – mind a legnagyobb közönséggel biro német lapok, mint a „Pester Lloyd" és a „Local-Blatt" nem kis dicsérettel szólottak. Legyen szabad azon reményt elvtmi magammal, hogy e müvemet az „Uj magyar museum"ban Tek. Titoknok ur is, saját meggyőződését követve – ha nem is tüzetesen birálni – mis pedig igen szeretnék Tekintetes Uras ismerőn el legillendőbb birálómul – legalább érdeme szerint jellemezni, s ismertetni fogja, és én ezen jellemzésnek fogok nagyobb súlyt tulajdonitani! —

Fogadja Tek. Titoknok ur legőszintébb üdvözletemet.

Igaz hazafi-s. tisztelője:
Losonczy László s. k.
főgymn. nyv. tanár.

Tekintetes Professor és Tisztelt Úr!

Folyó és August[us] havának nevelési volta[k] pr[o]fessorim benyujtani „épp[en] eme[k] a lelki sebességek kifejlődésé[ről]" és egyszersmind ardnak Sept. végéig sajó alá lejendő bocsátás[ának] tárt igéretet nyerni. Aromban ez octoberről is elmaradt, ha ezt aron hijányok okozták, mik a munkában ism[ét] okot lehetnek a miatt, hogy inauguralis értekezésnek tárgyát, Költség kimellése tekintéből, az első téziasból fog[ni]

fi

Ímarado, s hogy legtöbbet is a
felhozott idegen nyelven is trik
Helyek magyarosítására egy Kés
óra reggel alig jutott: bátorkodo
emlitett munkának ezen levelez
által adó erberöli visszaküldését
alázatosan kérni; - ha pedig régi
ibb s érdekesebb tárgyak valának
edig sorban, s hosszabb időre az
említett kinyomatásának Jen ha
lasztatna: úgy erre nyira elszánt
bátor vagyok, az ajánlott hono
rariumot, mire nem vágyom, jelen
esetre

esetre el nem fogadandó, tre
rentsének satorán maradó, ha
tsekély munkán mélyánylást,
s ösmételen pénzbeli párfogás
ajánlatását nyerend, ki is még
tiszteletel vagyok

Tekintetes Professor és Fiscalis Urnak

Juliuspállás. Nov. 10kén 1839.

alázatos szolgája
Losy Pál mp
Orvos Doctor

Tekintetes dúdos Orvos Doctor Úr!
Nagy kegyességű jó akaró Uram!

Ha Ön nemes szive, és emberi szeretete iránt
meg-győzetve nem lenék, korlátot se vetnék
nálá tudományos küldeményem kegyes elé-
fogadja tehát Kegyed Orvosi Karunk dísze,
szivesen már 19-ik kiadott munkám, s figye-
lembe vévén a tudományos pályán is nyert
csekély érdemeim, és azt hogy mint Orvos Do-
ctor Kegyed Collegája vagyok, s minél fogva leg
bizalmasabban nem idegenekhez, de önötök
höz járulhatok – engem a' legnagyobb nyomo-
rúságban – betegségemben – a' holott még Or-
vosi szerekre sincs pénzem; az ide zárt mun-
kám elfogadásával meg ösmerhetni méltóz
tassék. – Melly kegyéért tartson Kegyed
számot hálá érzésemre – bizonyára semmi
ség, és környülmény nem fogja tetivelem el
fogultis.

Ezzel

Ezzel bé pecsételt Uri kegyes válaszát kö-
zlöm, mely tiszteletel vagyok. Dikdán Május
11-én 844.

a Tekintetes Úr

alázatos hív polgája
's hü érzésü Collegája
Lovász Imre
orvos Doctor

5

3

3

5

3

3

167

Nagyon tisztelt titkár Ur!

Nem tudván, vallyon t. Ormódy Józsi Ur Pesten van-e vagy sincs a vidéken, alj ide mellékelt aláírási ivet az adakozmányival együtt Urasságodnak adom tudomásul (tudtára) azon kéréssel, hogy mind a két okmányt Ormódy Urnak kézbesíteni, s a példányok kiszolgáltatását jóakaratulag kieszközölni méltóztassék.
Magamat minden lehetséges szolgálatra ajánlva maradok

Kegyelem jan. 16kán
1852.

t. titkár Urnak

alázatos tisztelője

Vid Lajos

5

3

3

2

MTAK – KÉZIRATTÁR

MAGYAR IRODALOM

LEVELEZÉS

4°

80.

TOLDY FERENC

LEVÉLTÁRCSAJA

XXV. „L"

1

2

VÉGÉ